

SBÍRKA
SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK

NEJVYŠŠÍHO SOUDU
ČESKÉ REPUBLIKY

6/2014

OBSAH
Rozhodnutí ve věcech trestních

Adhezní řízení	č. 26, č. 31
Faktická konzumpce	č. 27
Jednočinný souběh	č. 27
Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	č. 28, č. 30
Náklady trestního řízení	č. 29
Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	č. 27
Podvod	č. 27
Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže	č. 26
Poškozený	č. 27

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Bolestné	č. 63
Dovolání	č. 62
Exekuce	č. 62
Insolvence	č. 65
Náhrada škody	č. 64
Podmínky řízení	č. 62
Právní úkony	č. 65
Promlčení	č. 64
Valná hromada	č. 65
Zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce)	č. 62
Ztížení společenského uplatnění	č. 63

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH TRESTNÍCH

I. Újmou způsobenou jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zákoníku je jakákoli újma, která může mít jak majetkový, tak i nemajetkový charakter. Majetková újma bude zpravidla mít povahu škody vyjádřitelné v penězích. Újma je však širší pojem než škoda, a proto zahrnuje i újmu imateriální, která se však s ohledem na to, že jde o hospodářskou soutěž, může v konečném důsledku, nikoli však bezprostředně, projevit i v majetkové sféře. K újmě u soutěžitelů nebo spotřebitelů musí skutečně dojít. Byť trestní zákoník zde používá množné číslo, postačí i způsobení újmy jedinému soutěžiteli nebo spotřebiteli, pokud splňuje požadavek na větší rozsah. Za újmu v nemajetkové sféře se považuje např. poškození dobré pověsti soutěžitele, jeho dobrého jména, důvěryhodnosti jeho podniku, snižování kvality jeho výrobků, narušení chodu nebo rozvoje podniku soutěžitele apod.

II. Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 tr. zákoníku ve formě nekalé soutěže se od obchodněprávní úpravy nekalé soutěže podle § 44 a násl. obch. zákoníku*, kde postačí, aby nekalosoutěžní jednání bylo jen způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům, odlišuje tím, že vyžaduje, aby taková újma jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům ve větším rozsahu skutečně vznikla, popř. aby pachatel opatřil sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Pro újmu materiální povahy, kterou lze vyčíslit v penězích, lze větší rozsah dovodit při částce nejméně 50 000 Kč. Jde-li o újmu imateriální povahy, pak její význam by měl být srovnatelný s větším rozsahem materiální újmy. Větší rozsah újmy způsobené jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům může být naplněn částečně materiální újmu a částečně imateriální újmu. Kritéria jsou převážně ekonomické povahy a mohou se i různě prolínat.

III. Naplnil-li pachatel skutkem větší rozsah materiální újmy (nejméně 50 000 Kč), je nezbytné, aby soud uvedl zjištěný alespoň minimální větší rozsah takové újmy ve výroku rozsudku konkrétní alespoň minimální částkou a v odůvodnění rozsudku vysvětlil, jak k ní na základě provedených důkazů dospěl (§ 120 odst. 3 a § 125 odst. 1 tr. ř.).

IV. Soud nemůže odkázat poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních nebo na řízení před jiným orgánem s poukazem na důvody uvedené v § 229 odst. 1 tr. ř. (tj. na nedostatek podkladů v dokazování a potřebu jeho dalšího provádění) stran uplatněného nároku na náhradu škody, jestliže výše této škody, a to i jako součást újmy (§ 248 odst. 1 tr. zákoníku), je zákonným znakem trestného činu a soud ji považuje alespoň v minimální výši z hlediska viny za dostatečně prokázanou, resp. je povinen ji podle § 2 odst. 5 a § 89

* Poznámka redakce: nyní jde o ustanovení § 2976 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

odst. 1 písm. e) tr. ř. prokazovat pro potřeby rozhodnutí o vině (tj. jako právně relevantní následek, resp. účinek trestného činu, jehož je škoda zákonným znakem, a to byť jako součást újmy ve větším rozsahu). V takovém případě musí být výše škody spolehlivě zjištěna a důvodem k postupu podle § 229 odst. 1 tr. ř. by pak mohly být jen jiné skutečnosti než nemožnost zjištění rozsahu způsobené škody (§ 228 odst. 1, část věty za středníkem, tr. ř.).

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013,
sp. zn. 5 Tdo 893/2013)

Nejvyšší soud k dovolání obviněného H. Č. zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. 12 To 13/2013, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 40 T 8/2012, a Vrchnímu soudu v Praze přikázal, aby věc obviněného H. Č. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 40 T 8/2012, byl obviněný H. Č. uznán vinným přečinem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. a), b) a f) trestního zákoníku (zák. č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů – dále jen „tr. zákoník“), který spáchal tím, že v období od 26. ledna 2009 do 7. února 2011 v úmyslu opatřit neoprávněný prospěch společnosti B., s. r. o., se sídlem P. 4 – K., V. 423/123 (dále jen „B.“), jejímž byl v tomto období jediným jednatelem, se ve snaze proniknout na relativně uzavřený trh s rakvemi, pohřebními doplňky a službami v oblasti pohřebnictví dopustil následujícího nekalosoutěžního jednání. Nejprve vytvořil legendu o dlouholeté tradici výrobce kvalitních švédských rakví B., ačkoliv věděl, že žádný takový výrobce neexistuje. Poté zahájil masivní reklamní kampaň na území celé České republiky propagující tohoto neexistujícího výrobce a jeho výrobky, a to zejména v propagačních materiálech, které rozesílal pohřebním službám na území celé České republiky v průběhu let 2009 a 2010, na billboardech umístěných podél dálnice D1 a v časopise P., jehož vyšlo v průběhu let 2009-2010 pět čísel, přičemž první číslo, v němž byl též rozsáhlý článek o společnosti B., vyšlo v nákladu 17 000 kusů a bylo distribuováno za podpory B. zdarma jako vzorové číslo, pozdější čísla vyšla již v nákladech nižších (poslední číslo v nákladu 200 kusů). K propagaci při tom využíval fotografie jiných výrobců rakví, zejména polského výrobce L., které nechal upravit tak, aby fotografie obsahovaly logo „B.“ ve žlutém provedení na modrém podkladu s doplňkem v podobě švédské vlajky. Vzhledem k malému odběru na území celé České republiky současně distribuovaných rakví tzv. němec-

kého typu vydávaných za výrobek společnosti B. v průběhu roku 2009 chtěl získat podíl na trhu na úkor dvou nejvýznamnějších výrobců a distributorů dřevěných rakví v České republice, a sice jednak M. L., s. r. o., se sídlem tehdy P., K S. 2023, dnes se sídlem P. 1, L. 2061/8 (dále jen „M. L.“), a jednak S., s. r. o., se sídlem S., P., P. Č. m. 476 (dále jen „S.“), tím, že vůči oběma bude podán návrh na zahájení insolvenčního řízení na základě fiktivní faktury a zároveň bude nepravdivě informovat pohřební služby na území celé České republiky o nemožnosti odběru zboží a jakéhokoliv nakládání s ním po dobu takto probíhajícího řízení. K tomu využil bezdomovce G. D., kterého nechal přebývat v domě na adrese P. 4, V. 423/123, a kterého využíval na různé manuální práce, nejprve mu zajistil zahlázení všech odsouzení a změnu jména na C. R., aby vzbuzoval důvěryhodnost, za tím účelem jej také nechal označovat titulem PhDr., ačkoliv vysokoškolské vzdělání nemá, dále na něj nechal převést 10/100 společenského podílu ve společnosti ATC – A. T. C., s. r. o., se sídlem B., Š. D. 1378/7, jejímž jediným jednatelem a společníkem se (PhDr.) C. R. stal 8. 10. 2009, současně nechal k témuž datu změnit obchodní firmu společnosti na T. y E. H. E., s. r. o., a sídlo na P. 8 – L., S. 360/1, druhým společníkem společnosti s podílem 90/100 se k témuž datu stala společnost R., s. r. o., se sídlem P. 8, S. 360/1, jejímž jediným jednatelem a společníkem k uvedenému datu byl taktéž C. R., což v jeho prospěch již dříve k 24. 7. 2009 zařídil obviněný. Poté obviněný nechal připravit následující návrhy na zahájení insolvenčního řízení datované 23. 10. 2009, které dne 24. 11. 2009 nechal před notářskou tajemnicí H. S. pověřenou JUDr. P. B., notářem v P., v jeho kanceláři v P. 4 – K., G. 1/2, podepsat za současného ověření podpisu C. R., který ovšem smysl a důsledky tohoto podpisu nechápal, a to:

1) návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči M. L. na podkladě neexistujícího závazku vyplývajícího z fiktivní faktury č. 9157 znějící na částku 15 000 Kč, (17 850 Kč s DPH), splatné dne 14. 7. 2009, vystavené společností ATC – A. T. C., s. r. o. (později T. y E. H. E., s. r. o.) na základě údajného plnění objednávky přepravy rakví, která měla proběhnout řádně a včas, doplněný nepravdivým tvrzením o údajném prodlení s plněním peněžitých závazků vůči Finančnímu úřadu v P., se sídlem P. 1754, P., a Okresní správě sociálního zabezpečení P., se sídlem P. 127, P.,

2) návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči S. na podkladě neexistujícího závazku vyplývajícího z fiktivní faktury č. 9155, znějící na částku 15 000 Kč, (17 850 Kč s DPH), splatné dne 14. 7. 2009, vystavené společností ATC – A. T. C., s. r. o. (později T. y E. H. E., s. r. o.), na základě údajného plnění objednávky přepravy rakví, která měla proběhnout řádně a včas, doplněný nepravdivým tvrzením o údajném prodlení s plněním peněžitých závazků vůči Finančnímu úřadu v S., se sídlem V. 140, S., a Okresní správě sociálního zabezpečení v S., se sídlem B. 571, S.

Následně nechal prostřednictvím své asistentky M. V. zaslat:

a) návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči společnosti M. L. Krajskému soudu v Českých Budějovicích, kterému byl doručen dne 25. 11. 2009 a který téhož dne vydal pod č.j. KSCB 28 INS 8341/2009-A-4 usnesení o zahájení insolvenčního řízení ve věci dlužníka M. L., jež bylo téhož dne zveřejněno v insolvenčním rejstříku, a věřitelé dlužníka byli vyzváni k přihlášení svých pohledávek v insolvenčním řízení, následně dne 15. 12. 2009 Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl usnesením, že se insolvenční řízení zastavuje, neboť věřitel – společnost T. y E. H. E., s. r. o., svoji pohledávku za dlužníkem, společností M. L., nedoložil,

b) návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči společnosti S. Krajskému soudu v Hradci Králové, jemuž byl doručen dne 25. 11. 2009 a který téhož dne vydal pod č.j. KSHK 40 INS 8337/2009-A-2 vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení ve věci dlužníka S., kterou téhož dne zveřejnil v insolvenčním rejstříku, a věřitelé dlužníka byly vyzváni k přihlášení svých pohledávek v insolvenčním řízení, následně dne 29. 12. 2009 Krajský soud v Hradci Králové rozhodl usnesením, že se insolvenční řízení zastavuje, neboť věřitel nesplnil povinnost zaplatit zálohu na krytí nákladů řízení.

Současně s tím obviněný prostřednictvím své asistentky M. V. ve snaze dosáhnout přechodu dosavadních zákazníků společností M. L. a S. k novému dodavateli, konkurenční společnosti B., nechal připravit a následně rozeslat ve dnech 15. a 16. prosince 2009 z Pošty P. 1, J. 14, doporučené dopisy pod hlavičkou neexistujícího Exekučního a insolvenčního úřadu P., se sídlem Na M. 12, P. 10, tel. č. 257 320 031, mobil 731 350 768, e-mail urad@exe-insol.cz, s upozorněním na probíhající insolvenční řízení vůči společnostem M. L. a S. s nepravdivými tvrzeními, že veškeré zboží od obou těchto subjektů jako dlužníků je součástí konkurzní podstaty a není možné je nadále distribuovat ani nabízet konečným zákazníkům, a proto má být řádně uskladněno nebo neprodleně vráceno majitelům, čímž se lze vyhnout možným nárokům vznesených insolvenčním správcem, dále nemají být hrazeny jakékoliv faktury za odebrané zboží, které později budou uhrazeny na zvláštní účet oznámený insolvenčním správcem, přičemž tyto zásilky byly odeslány celkem 320 pohřebním službám na území celé České republiky, z čehož bylo 268 zásilek také doručeno a 52 zásilek se jako nedoručené vrátili na Poštu P. 1, J. 14.

Zároveň v tomto období obviněný nechal opět obchodní zástupce B. objíždět pohřební služby na území celé České republiky s nabídkou rakví a dalších pohřebních doplňků pod značkou B.

Tímto jednáním obviněný vyvolal znepokojení u pracovníků a vlastníků pohřebních služeb na území celé České republiky, kteří před tím odebírali zboží od M. L. a S. a kteří zpravidla ověřovali informace o probíhajícím insolvenčním

řízení u těchto svých dodavatelů, někteří se pokoušeli zjistit i informace od neexistujícího Exekutorského a insolvenčního úřadu P.

Současně tímto jednáním vyvolal potřebu okamžité reakce obou poškozených společností, a to M. L. a S., které musely prostřednictvím svých zaměstnanců za vysokých finančních nákladů kontaktovat všechny své stávající i potenciální odběratele s vysvětlením, že se staly obětí podvodu a že na jejich vzájemných dosavadních vztazích a na fungování poškozených jako dodavatelů se nic nemění. Obě společnosti se bránily zejména telefonicky a písemně, ale též tím, že zástupci obou společností osobně objížděli pohřební služby, s nimiž do té doby spolupracovali, aby jim vysvětlili, že na dosavadní spolupráci se nic nemění a tvrzené údaje o insolvenční se nezakládají na pravdě. Obě poškozené společnosti tak vynaložily značné prostředky na poštovné, telekomunikaci, cestovné, mzdy svých zaměstnanců, které k této agendě vyčlenily, jakož i na právní zastoupení přímo v insolvenčním řízení. Jednání obviněného bylo též způsobilé poškodit dobré jméno obou poškozených společností, neboť tato informace se na relativně uzavřeném trhu s rakvami a pohřebními doplňky rychle rozšířila i mezi dosud neoslovenými subjekty.

I z důvodu rychlých obranných opatření obou poškozených společností M. L. a S. popsané jednání obviněného nemělo zásadní vliv na změnu klientely obou poškozených společností, které byly ve vztahu ke společnosti B. soutěžiteli. Společnosti B. takové jednání nepřineslo prospěch v podobě zisku nové stálé klientely, takže činnost společnosti B. na českém trhu byla v průběhu roku 2010 významně utlumována a nakonec trh opustila, za celou dobu svého působení pak prodala jen několik málo stovek rakví a též nějaké pohřební doplňky.

Obviněný tak jednal v rozporu s § 44 odst. 1 zák. č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v tehdy účinném znění (dále jen „obch. zák.“), neboť se dopustil jednání v hospodářské soutěži, které bylo v rozporu s dobrými mravy soutěže a bylo způsobilé přivodit újmu jednotlivým soutěžitelům a spotřebitelům, přičemž naplnil zároveň znaky zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže v podobě:

1. klamavé reklamy ve smyslu § 44 odst. 2 písm. a) a § 45 obch. zák., protože šířil údaje o vlastním podniku, jeho výrobcích a výkonech, které byly způsobilé vyvolat klamnou představu a zjednat tím vlastnímu podniku v hospodářské soutěži prospěch na úkor jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů,

2. klamavého označování zboží a služeb ve smyslu § 44 odst. 2 písm. b) a § 46 obch. zák., protože klamavě označoval zboží údaji, které byly způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží pochází z určitého státu a od určitého výrobce a že vykazují zvláštní charakteristické znaky a zvláštní jakost, a

3. zlehčování podle § 44 odst. 2 písm. f) a § 50 obch. zák., protože uváděl a rozšiřoval o poměrech a výrobcích jiného soutěžitele nepravdivé údaje způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu.

Za tento přečin byl odsouzen podle § 248 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 10 (deseti) měsíců. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 (tři) let. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu jakékoliv obchodní společnosti nebo družstva na dobu 3 (tři) roků.

Obviněný C. R., nar. v K., důchodce, trvale bytem P. 5, N. 14. ř. č. 1381/4, byl zproštěn podle § 226 písm. c) tr. ř. obžaloby státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 4. 10. 2012, sp. zn. 1 KZV 106/2011, pro skutek, jímž měl spáchat trestný čin porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 zák. č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2009, neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchal obviněný.

Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byly poškozené společnosti M. L., s. r. o., se sídlem P. 1, L. 2061/8, a S., s. r. o., se sídlem S., P., P. Č. m. 476, odkázány se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Vrchní soud v Praze, který rozhodoval jako soud odvolací o odvolání obviněného H. Č. a poškozených společností M. L. a S., rozhodl usnesením ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. 12 To 13/2013, tak, že z podnětu podaných odvolání se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušuje ve výroku o náhradě škody. Podle § 265 tr. ř. rozhodl tak, že podle § 229 odst. 1 tr. ř. (obviněný H. Č.), resp. podle § 229 odst. 3 tr. ř. (obviněný C. R.), byly poškozené společnosti M. L. a S. odkázány se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Ostatní výroky zůstaly nedotčeny.

Proti uvedenému usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. 12 To 13/2013, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 40 T 8/2012, podal obviněný H. Č. prostřednictvím obhájce JUDr. O. Ch. dovolání mimo jiné z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Dovolatel s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. namítal, že společnost B. se svým jednáním na trhu výrobců rakví neprosadila a svým jednáním nezpůsobila žádnou škodu. Po přečtení výpovědí zástupců pohřebních společností působících na území České republiky, vyšlo najevo, že nabídka společnosti B. ani informace o tom, že dva největší výrobci rakví v České republice, společnosti S. a M. L. jsou v insolventní, nevedly k přesunu odběratelů na trhu s rakvemi směrem ke společnosti B. Pro spáchání výše souzeného přečinu je nutné, aby činem byla způsobena ve větším rozsahu újma jiným soutěžitelům nebo aby obviněný opatřil předmětným jednáním sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Vzhledem k tomu, že k újmě nebo opatření neoprávněných výhod nedošlo, nemohl obviněný naplnit skutkovou podstatu tohoto přečinu.

Obhájka také upozornila, že soudy nižších stupňů neuvěřily výpovědi J. Č., který vypověděl, že společnost ATC – A. T. C., s. r. o., později přejmenovaná na

T. y E. H. E., s. r. o., převedl přímo na spoluobviněného R., a to bez jakékoliv ingerence obviněného H. Č., a naopak tvrdí, že H. Č. R. používal jako tzv. živého nástroje, což by bylo v rozporu s touto svědeckou výpovědí.

Podle dovolatele je z výše uvedeného patrné, že v nalézacím ani odvolacím řízení nebylo prokázáno, že došlo jednáním obviněného Č. k naplnění objektivní stránky přečinu porušování předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle ustanovení § 248 odst. 1 tr. zákoníku. Závěrem dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. 12 To 13/2013, a zrušil rovněž rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 40 T 8/2012, a dále postupoval podle § 265l tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. b/, odst. 2 tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím tvrzené dovolací důvody, a shledal, že dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. d), g) tr. ř. byly uplatněny alespoň zčásti v souladu se zákonem vymezenými podmínkami. Následně se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, přičemž ani tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal ani jiné důvody pro odmítnutí dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadeným částem rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Z hlediska dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uplatnil obviněný námitku spočívající v tom, že společnost B. se svým jednáním na trhu výrobců rakví neprosadila a svým jednáním nezpůsobila žádnou škodu. Po přečtení výpovědí zástupců pohřebních společností působících na území České republiky vyšlo najevo, že nabídka společnosti B. ani informace o tom, že dva největší výrobci rakví v České republice, společnosti S. a M. L. jsou v insolvenci, nevedly k přesunu odběratelů na trhu s rakvemi směrem ke společnosti B. Pro spáchání výše souzeného přečinu je nutné, aby činem byla způsobena ve větším rozsahu újma jiným soutěžitelům nebo aby obviněný opatřil předmětným jednáním sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Vzhledem

k tomu, že podle názoru obviněného k újmě nebo opatření neoprávněných výhod nedošlo, nemohl obviněný naplnit skutkovou podstatu tohoto přečinu.

Nalézací soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že obviněný H. Č. postupoval nekalosoutěžním způsobem, počínal si tak, aby získal neoprávněný prospěch pro společnost B. na úkor jiných soutěžitelů (i spotřebitelů) tím, že klamal ostatní spotřebitele i soutěžitele o vlastním podniku, vlastních výrobcích a výkonech, klamal též o jím dodávaném zboží a službách, a když to nevedlo k úspěchu, dopustil se později též zlehčování o poměrech ostatních soutěžitelů. Obviněný chtěl na úkor společností M. L. a S. získat podíl na českém trhu s rakvemi a pohřebními doplňky tím, že vůči oběma bude podán návrh na zahájení insolvenčního řízení na základě fiktivní faktury a zároveň bude nepravdivě informovat pohřební služby na území celé České republiky o nemožnosti odběru zboží a jakéhokoliv nakládání s ním po dobu takto probíhajícího řízení. Obviněný Č. vyvolal potřebu okamžité reakce obou poškozených společností, a to M. L. a S., které musely prostřednictvím svých zaměstnanců za vysokých finančních nákladů kontaktovat všechny své stávající i potenciální odběratele s vysvětlením, že se staly obětí podvodu a že na jejich vzájemných dosavadních vztazích a na fungování poškozených jako dodavatelů se nic nemění. Obě společnosti se bránily zejména telefonicky a písemně, ale též tím, že zástupci obou společností osobně objížděli pohřební služby, s nimiž do té doby spolupracovali, aby jim vysvětlili, že na dosavadní spolupráci se nic nemění a tvrzené údaje o insolvenci se nezakládají na pravdě. Obě poškozené společnosti tak vynaložily značné prostředky na poštovné, telekomunikaci, cestovné, mzdy svých zaměstnanců, které k této agendě vyčlenily, jakož i na právní zastoupení přímo v insolvenčním řízení. Jednání obviněného bylo též způsobitelné poškodit dobré jméno obou poškozených společností, neboť tato informace se na relativně uzavřeném trhu s rakvemi a pohřebními doplňky rychle rozšířila i mezi dosud neoslovenými subjekty. Navíc dopis na první pohled budil zdání důvěryhodnosti, byl podložen odkazy na zákonná ustanovení insolvenčního zákona, byl dokonce podpořen výpisem z obchodního rejstříku, kde byla v tu dobu uvedena informace o probíhajícím insolvenčním řízení. I z důvodu rychlých obranných opatření obou poškozených společností M. L. a S. popsané jednání obviněného nemělo zásadní vliv na změnu klientely obou poškozených společností (srov. str. 17 – 18 odůvodnění rozsudku nalézacího soudu). Nalézací soud rovněž konstatoval výpovědi zástupců jednotlivých pohřebních služeb. Tito svědci v naprosto drtivé většině případů potvrdili doručení dopisů od neexistujícího Exekutorského a insolvenčního úřadu P. Svědci dále popisovali vlastní reakci na tento dopis. Ve většině případů se svědci obrátili na vlastní dodavatele, obvykle zkontaktovali obchodní zástupce společností S. nebo M. L., pokud od těchto výrobců vůbec zboží odebírali. Ve většině případů se spokojili s informací od obchodního zástupce některého z výrobců, že informace obsažené v dopise pravdivé nejsou. Někteří ze svědků na uvedený

dopis nereagovali vůbec, od samého počátku jej považovali za nepravdivý, a to i s ohledem na jeho formulace a skutečnost, že nebyl nikým podepsán. Někteří ze svědků také reagovali tak, že volali na telefonní čísla uvedená v záhlaví dopisu, která se však ukázala jako nekontaktní. V naprosto drtivě většině případů svědci uváděli, že se jich tento dopis nijak nedotkl, respektive že i nadále pokračovali ve spolupráci s dosavadními výrobci rakví.

Nalézací soud uzavřel, že minimálně dva soutěžitelé S. a M. L. utrpěli jednáním obviněného Č. poměrně značné škody, které spočívaly především v odstraňování následků nekalosoutěžního jednání obviněného vůči M. L. a S. Uvedení dva soutěžitelé přitom museli vynaložit poměrně značné náklady, aby zabránili ještě nepříznivějším dopadům nekalosoutěžního jednání obviněného, než k jakým ve skutečnosti došlo. Pouze pohotovou reakcí těchto dvou soutěžitelů, za současného vynaložení značného úsilí pracovníků těchto soutěžitelů, jakož i při vynaložení finančních nákladů, nedošlo k závažnějšímu narušení hospodářské soutěže, které by znamenalo odliv klientely těchto dvou soutěžitelů ve prospěch nekalosoutěžně jednajícího soutěžitele B. K samotné škodě přitom vůbec nemusí dojít, postačuje, že jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže v hospodářské soutěži bylo způsobitelné takovou škodu přivodit. Tak tomu zcela nepochybně bylo i v daném případě, ke škodě, nebýt včasného a úspěšného zásahu obou dvou poškozených soutěžitelů, by s největší pravděpodobností došlo. Současně je ovšem třeba zmínit i skutečně vynaložené náklady obou dvou poškozených soutěžitelů, které lze považovat za objektivně vzniklou škodu na jejich straně. Poškozeny a ohroženy byly ovšem i zájmy dalších soutěžitelů, kterými by bylo možno rozumět též samotné pohřební služby, které uzavíraly smlouvy v rámci své obchodní činnosti, proto je nelze označit za spotřebitele. Obviněný H. Č. rozšiřoval a uváděl nepravdivé údaje, které byly způsobitelné soutěžitelům přivodit újmu, ve skutečnosti dokonce takovou újmu také přivodily. Jak bylo popsáno ve výroku tohoto rozsudku pod bodem I. obviněný především podal na uvedené dva soutěžitele nepravdivý insolvenční návrh, který potom zneužil v hospodářské soutěži. Při vědomí, že ihned po podání návrhu na prohlášení insolvence musí být podání takového návrhu zveřejněno s tím, že je zahájeno řízení o tomto návrhu, obviněný tohoto využil pro sepsání dopisu za Exekuční a insolvenční úřad P., který ve skutečnosti neexistuje, a v tomto dopise uvedl řadu nepravdivých údajů a dezinterpretoval příslušná ustanovení insolvenčního zákona ve svůj prospěch tak, aby poškozené společnosti M. L. a S. co nejvíce poškodil. Přitom nepravdivě informoval příjemce tohoto dopisu, tedy pohřební služby na území celé České republiky, že nesmějí obchodovat s uvedenými dvěma subjekty, že veškeré zboží od nich pocházející spadá do konkurzní podstaty a není možné ho dále distribuovat ani nabízet konečným zákazníkům, dále upozorňoval, že nesmějí ani hradit faktury těmto subjektům. Tím uváděl a rozšiřoval o poměrech vlastních konkurentů, tedy jiných soutěžitelů, nepravdivé

údaje, které byly vážně způsobilé těmto soutěžitelům přivodit újmu. Uvedení soutěžitelé totiž museli na takové agresivní nekalosoutěžní jednání obviněného okamžitě reagovat, museli zjednat nápravu jednak v samotném insolvenčním řízení, kde se museli bránit, jednak museli vysvětlovat svým stávajícím zákazníkům, že na jejich fungování se vůbec nic nemění. Museli vynaložit poměrně značné finanční prostředky na vysvětlování, že se stali obětí trestného činu, k tomu docházelo především telefonicky, ale též písemně, či dokonce osobními návštěvami zástupců těchto společností. Je také zřejmé ze shora již uvedeného, že obviněný se k tomuto jednání uchýlil, aby zlepšil postavení společnosti B. v soutěži na českém trhu, kde se mu do té doby nedařilo, a to i přes předchozí nekalosoutěžní jednání v podobě klamavé reklamy a klamavého označování zboží a služeb. Obviněný shora popsáním jednáním přitom způsobil újmu jiným soutěžitelům i spotřebitelům ve větším rozsahu. Obviněný svým jednáním způsobil především újmu v nemajetkové sféře, neboť poškodil dobrou pověst dalších soutěžitelů, a sice M. L. a S. Tyto dva subjekty velmi očernil, zároveň tyto dva subjekty musely vynaložit poměrně značné prostředky na to, aby odvrátily hrozící škodu v podobě ztráty klientely. Uvedené dva subjekty tedy musely vynaložit poměrně velké prostředky na telefony, na právní zastoupení, na vypracování vysvětlujícího dopisu, jeho rozesílání dotčeným pohřebním službám, jakož i na zvýšené platy vlastních zaměstnanců a na pohonné hmoty spotřebované při jízdách za nastávajícími zákazníky. Reagovaly také úpravou webových stránek, vlastní zaměstnanci přitom byli poškozováni nejenom zvýšeným úsilím a neustálým vysvětlováním poměrů svého zaměstnavatele, ale také i v soukromých vztazích, neboť jejich zaměstnavatel se objevil v rejstříku dlužníků. Zcela nepochybně přitom vznikla u obou dvou soutěžitelů újma, která byla většího rozsahu, tedy která zcela jistě přesahovala ekvivalent částky 50 000 Kč. Byť soud tuto výši škody podrobně nezjišťoval, neboť do újmy většího rozsahu je třeba zahrnout i poškození dobré pověsti, které lze obtížně vyčíslit, nepotřeboval tak prokázání konkrétní výše škody způsobené oběma dotčeným soutěžitelům pro naplnění znaků skutkové podstaty, lze konstatovat, že tato majetková škoda byla zcela nepochybně vyšší než 50 000 Kč. Jak již bylo uvedeno, tato újma byla způsobena dvěma soutěžitelům, a sice společnosti M. L. a S. Ovšem dalším jednáním obviněného v podobě klamavé reklamy a klamavého označování zboží a služeb, došlo k získání určitého podílu na tuzemském trhu i v roce 2009 až 2011, kdy společnost obviněného, tedy B., prodala na českém trhu mimo jiné i díky právě klamavé reklamě a klamavému označování zboží a služeb několik stovek kusů rakví, čímž v podstatě nutně muselo dojít ke snížení odběru u jiných soutěžitelů, takže i tito jiní soutěžitelé, nejen M. L. a S., byli jednáním obviněného dotčeni. Jednáním obviněného byli ovšem poškozeni také provozovatelé pohřebních služeb, kteří také museli vynaložit určité úsilí, aby ověřili pravdivost, respektive nepravdivost šířených informací o poškozených soutěžitelích M. L.

a S. I to stálo tyto pohřební služby určitý čas a námahu, případně též i finanční prostředky na ověřování těchto informací. V končeném důsledku mohli být postiženi též spotřebitelé, kterým zcela nepochybně byly nepravdivé údaje o původu zboží a o jeho výrobci také předávány při přeprodávání od pohřebních služeb. Obviněný současně s tím, jak způsobil újmu ostatním soutěžitelům a spotřebitelům, opatřil jinému, tedy společnosti B. ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Tím se rozumí, že dosáhl takového zvýhodnění hospodářského subjektu, tedy společnosti B., kterému ustanovení o nekalé soutěži má zabránit. Získal právě výhodu klamavým označením zboží a klamavou reklamou o jeho výrobci, díky čemuž také prodal na území České republiky několik stovek kusů rakví. Budeme-li přiměřeně vycházet z ustanovení § 138 odst. 1 tr. zákoníku, lze pro vyčíslení výhod materiální povahy vycházet z částky 50 000 Kč. V daném případě prodejem několika stovek kusů rakví tuto částku zcela nepochybně získal. Vyjít lze přitom z ceníku rakví B. pro rok 2009, kde nejlevnější kremační nelakovaná rakev byla uváděna v ceně 1488 Kč, další rakeve potom již přesahovaly částku 2000 Kč, ovšem nejdražší rakeve stály dokonce přes 5000 Kč.

Odvolací soud k tomu uvedl, že pokud obviněný v podaném odvolání namítá, že společnost B. se na trhu neprosadila a nezpůsobila škodu, tak s tím nelze souhlasit, neboť ustanovení § 248 odst. 1 tr. zákoníku nevyžaduje škodu v materiálním slova smyslu, ale způsobení újmy, což v dané věci bylo bezpochyby způsobeno firmám S. a M. L., přičemž újma vedla ke škodě materiální, o čemž svědčí uplatněný nárok na náhradu škody. Obviněný rozšiřoval o firmách M. L. a S. nepravdivé údaje o jejich údajné insolvenční, ačkoliv sám podal návrh na zahájení insolvenčního řízení, a to na základě vědomě nepravdivých údajů, a jednal takto v úmyslu přivodit soutěžitelům v oblasti pohřebnictví, a to konkrétně firmám M. L. a S. újmu spočívající v přetažení jejich stávajících zákazníků, v úmyslu prosadit na trhu zboží nabízené konkurenční společností B., přičemž výše uvedené nepravdivé informace o probíhajícím insolvenčním řízení byly jednoznačně způsobily přivodit společností M. L. a S. újmu, a to velkého rozsahu při obeslání potencionálních odběratelů obou společností. Tyto dvě společnosti mezi pohřebními firmami očernil natolik, že tyto musely vynaložit nemalé prostředky na to, aby odvrátily ztrátu klientely (vysvětlující telefony a dopisy, právní zastoupení, pohonné hmoty), přičemž nelze přehlédnout ani problémy psychické jak u nich, tak u jejich zaměstnanců.

Nejvyšší soud k tomu považuje za potřebné nejprve uvést, že obviněný H. Č. byl uznán vinným trestným činem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle ustanovení § 248 odst. 1 písm. a), b) a f) tr. zákoníku, kterého se dopustí ten, kdo poruší jiný právní předpis o nekalé soutěži tím, že se při účasti v hospodářské soutěži dopustí klamavé reklamy, klamavého označování zboží a služeb a zlehčování, a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům

nebo spotřebitelům nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Nálezací soud v právní větě výroku svého rozsudku uvedl, že obviněný H. Č. porušil jiný právní předpis o nekalé soutěži tím, že se při účasti v hospodářské soutěži dopustil klamavé reklamy, klamavého označování zboží a služeb a zlehčování, a způsobil tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům a spotřebitelům a opatřil tak jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Újmou jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů je jakákoli újma, která může mít jak majetkový, tak i nemajetkový charakter. Majetková újma bude zpravidla mít povahu škody vyjádřitelné v penězích. Újma je však širší pojem než škoda, a proto zahrnuje i újmu imateriální, která se však s ohledem na to, že jde o hospodářskou soutěž, může v konečném důsledku, nikoli však bezprostředně, projevit i v majetkové sféře. K újmě u soutěžitelů nebo spotřebitelů musí skutečně dojít. Byť trestní zákoník zde používá množné číslo, postačí i způsobení újmy jedinému soutěžiteli nebo spotřebiteli, pokud splňuje požadavek na větší rozsah. Za újmu v nemajetkové sféře se např. považuje poškození dobré pověsti soutěžitele, jeho dobrého jména, důvěryhodnosti jeho podniku, snižování kvality jeho výrobků, narušení chodu nebo rozvoje podniku soutěžitele apod. U spotřebitelů se může jednat např. o nalákání spotřebitelů na určité nekalé nabídky, jako by šlo o výjimečnou nabídku, oklamání spotřebitelů o kvalitě výrobků nebo služeb, ale i o poškození zdraví a jiných jejich zájmů. V praxi se již vyskytlo např. poškození dobré pověsti či dobrého jména soutěžitele, jímž se rozumí snížení důvěry u veřejnosti v hospodářské aktivity konkrétního poškozeného soutěžitele. Jde o jakékoli zhoršení této pověsti či dobrého jména v obchodních, resp. podnikatelských kruzích, a to jak ve vztahu k jiným soutěžitelům, tak i ve vztahu k ostatním subjektům, s nimiž poškozený soutěžitel přichází do styku v rámci hospodářské soutěže (např. vůči spotřebitelům, kteří si kupují jeho výrobky). Nejde však primárně o materiální újmu, proto se zde nevyžaduje způsobení škody. Jde tedy o negativní dopad na celkové stávající či budoucí fungování podniku poškozeného soutěžitele, a to např. v podobě ztráty nikoli zanedbatelného počtu zákazníků či odběratelů. Opatřením neoprávněných výhod se zde pak rozumí takové zvýhodnění hospodářského subjektu, kterému ustanovení o nekalé soutěži mají zabránit, např. výhody získané klamavým označením zboží, zvýhodnění získané parazitováním na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, výhody získané podplácením osoby, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele apod. Může jít jak o výhody materiální, ale i nemateriální povahy. Materiální výhody mají zpravidla charakter majetkového prospěchu, který je vyjádřitelný v penězích. Pojem „výhody“ je však širší pojem než materiální prospěch, a proto zahrnuje i výhody imateriální, které se však s ohledem na to, že jde o hospodářskou soutěž, mohou v konečném důsledku, nikoli však bezprostředně, projevit i v majetkové sféře soutěžitele, který takové výhody získal. Neoprávněné výhody ve větším rozsahu mohou být získány jak pro

samotného pachatele („sobě“), tak pro jinou osobu („jinému“), a to ať fyzickou nebo právnickou, pachatel však takové neoprávněné výhody musí skutečně získat (arg. „... opatří tím ...“). Přestože zákon používá pojem neoprávněné výhody, může se jednat i o výhodu jednoho druhu, např. získání majetkového prospěchu, a to za podmínky, že se tak stalo ve větším rozsahu.

Předně Nejvyšší soud zdůrazňuje, že na podkladě provedení dokazování nevzniká pochybnost o těch skutkových závěrech, které učinil nalézací soud, pokud jde o vlastní nekalosoutěžní jednání obviněného H. Č. Pokud jde o okolnosti případu a znaky stíhaného trestného činu podle § 248 odst. 1 písm. a), b) a f) tr. zákoníku, Nejvyšší soud zdůrazňuje, že z přezkoumaného dokazování na podkladě spisu vyplývá, že soudy nižších stupňů, a to zejména soudem nalézacím, byl v tomto směru v potřebném rozsahu pro rozhodnutí zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Soudy obou nižších stupňů rovněž, pokud jde o tyto skutečnosti, náležitě hodnotily důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu (srov. § 2 odst. 6 tr. ř.), přičemž zejména soud nalézací v uvedeném rozsahu své rozhodnutí ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 40 T 8/2012, také náležitě a pečlivě odůvodnil, a proto je možno v podrobnostech na toto vyčerpávající odůvodnění plně odkázat.

Trestní zákoník v § 248 odst. 1 však vyžaduje, jak již bylo shora uvedeno, aby pachatel mimo porušení jiného právního předpisu o nekalé soutěži svým nekalosoutěžním jednáním způsobil ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům nebo opatřil sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Zejména tím se trestný čin nekalé soutěže ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zákoníku liší od obchodněprávní úpravy nekalé soutěže podle § 44 a násl. obch. zák., neboť ta vyžaduje, aby takové nekalosoutěžní jednání bylo jen způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům, přičemž není třeba, aby taková újma skutečně vznikla, ale postačí, jestliže nekalé soutěžní jednání je objektivně způsobilé takovou újmu přivodit (srov. rozh. n. s. Sb. Vážný č. 13.472), tedy z hlediska obchodněprávní úpravy na rozdíl od trestního zákoníku není podmínkou, aby taková újma skutečně vznikla, ale pro postih podle § 53 a násl. obch. zák. postačí, že její vznik objektivně hrozí (Srov. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2002, s. 124).

Nalézací soud v právní větě výroku svého rozsudku vycházel z toho, že obviněný H. Č. svým jednáním naplnil oba znaky souzeného trestného činu, tedy jak způsobení újmy ve větším rozsahu jiným soutěžitelům a spotřebitelům, tak i opatření neoprávněných výhod jinému ve větším rozsahu. Pokud se týká zákonného znaku újmy ve větším rozsahu, ve výroku rozsudku se ve skutkové větě pouze obecně konstatuje, že obviněný svým jednáním vyvolal potřebu okamžité reakce

obou poškozených společností M. L. a S., které musely prostřednictvím svých zaměstnanců za vysokých finančních nákladů kontaktovat všechny své stávající i potenciální odběratele s vysvětlením, že se staly obětí podvodu a že na jejich vzájemných dosavadních vztazích a na fungování poškozených jako dodavatelů se nic nemění. Obě společnosti se bránily zejména telefonicky a písemně, ale též tím, že zástupci obou společností osobně objížděli pohřební služby, s nimiž do té doby spolupracovali, aby jim vysvětlili, že na dosavadní spolupráci se nic nemění a tvrzené údaje o insolvenční se nezakládají na pravdě. Obě poškozené společnosti tak vynaložily značné prostředky na poštovné, telekomunikaci, cestovné, mzdy svých zaměstnanců, které k této agendě vyčlenily, jakož i na právní zastoupení přímo v insolvenčním řízení. Jednání obviněného bylo též způsobilé poškodit dobré jméno obou poškozených společností, neboť tato informace se na relativně uzavřeném trhu s rakvemi a pohřebními doplňky rychle rozšířila i mezi dosud neoslovenými subjekty. Nalézací soud tedy pochybil již tím, že ve výroku rozsudku neuvedl minimální výši vzniklé materiální újmy ostatních soutěžitelů, když zde pouze uvádí, že poškozené společnosti vynaložily značné prostředky na poštovné, telekomunikaci, cestovné, mzdy svých zaměstnanců, které k této agendě vyčlenily, jakož i na právní zastoupení přímo v insolvenčním řízení. V odůvodnění svého rozsudku potom nalézací soud uvedl, že zcela nepochybně vznikla u obou dvou soutěžitelů újma, která byla většího rozsahu, tedy která zcela jistě přesahovala ekvivalent částky 50 000 Kč. Byť soud tuto výši škody podrobně nezjišťoval, neboť do újmy většího rozsahu je třeba zahrnout i poškození dobré pověsti, které lze obtížně vyčíslit, nepotřeboval tak prokázání konkrétní výše škody způsobené oběma dotčeným soutěžitelům pro naplnění znaků skutkové podstaty, lze konstatovat, že tato majetková škoda byla zcela nepochybně vyšší než 50 000 Kč.

S tímto závěrem nalézacího soudu nelze souhlasit. Jestliže znakem trestného činu podle § 248 odst. 1 tr. zákoníku je mimo jiné i způsobení újmy ve větším rozsahu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům a tato újma má, byť zčásti, majetkový charakter, a to ve formě škody vyjádřitelné v penězích, pak je třeba větší rozsah této škody jako zákonný znak trestného činu dokazovat a není možno učinit jen bližší konkrétními důkazy neodůvodněný závěr o vzniku majetkové škody nepochybně vyšší než 50 000 Kč za současného tvrzení, že soud tuto výši škody podrobně nezjišťoval, neboť do újmy většího rozsahu je třeba zahrnout i poškození dobré pověsti, které lze obtížně vyčíslit. Nejvyšší soud k tomu považuje za nutné zdůraznit, že pokud nalézací soud v odůvodnění svého rozsudku uvádí, že újma, která vznikla společností M. L. a S., byla minimálně ve výši 50 000 Kč, přičemž nemajetková újma je obtížně vyčíslitelná, jedná se o závěr, který zejména z hlediska vyčíslení majetkové škody vztahující se k materiální újmě většího rozsahu není dostatečně konkretizován tak, aby o něm nemohly vznikat pochybnosti. Jestliže nalézací soud na základě hodnocení provedených důkazů má za prokázané, že

jednáním obviněného H. Č. vznikla ostatním soutěžitelům újma ve větším rozsahu konkrétně vyšší než 50 000 Kč, potom je nezbytné, aby tento zákonný znak soud konkrétně dovodil z provedených důkazů a náležitě ho ve výroku i v odůvodnění rozsudku specifikoval, a to jak z hlediska alespoň minimálního rozsahu, tak i z hlediska jednotlivých položek, z nichž se skládá. Podle ustálené judikatury újma majetkového charakteru bude zpravidla mít povahu škody vyjádřitelné v penězích. Škoda se chápe jako újma, která nastala (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je tedy napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především poskytnutím peněz, nedochází-li k naturální restituci (srov. stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 1970, sp. zn. Cpj 87/70, publikované pod č. 55/1971 Sb. rozh. civ., s. 151). Újma způsobená jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům musí být způsobena ve větším rozsahu. Pro určení většího rozsahu újmy způsobené jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům bezprostředně neplatí výkladové pravidlo uvedené v § 138 odst. 1 tr. zákoníku. Pro újmu materiální povahy, kterou lze vyčíslit v penězích, lze větší rozsah dovodit při částce nejméně 50 000 Kč. Jde-li o újmu imateriální povahy, pak její význam by měl být srovnatelný s větším rozsahem materiální újmy, a proto z tohoto hlediska je třeba se zabývat imateriální újmu spočívající podle obou nižších soudů v poškození dobré pověsti dalších soutěžitelů, a to zejména společností M. L. a S. Větší rozsah újmy způsobené jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům může být totiž naplněn i částečně materiální újmu a částečně imateriální újmu. Kritéria jsou převážně ekonomické povahy a mohou se i různě prolínat (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1339/2007, publikované pod č. 8/2009-II. Sb. rozh. tr.).

Jak vyplývá z dovoláním napadených rozhodnutí, nalézací soud, ale ani odvolací soud se však konkrétními důkazy vztahujícími se k určení většího rozsahu újmy způsobené jiným soutěžitelům prakticky vůbec nezabývaly, ačkoliv měly k dispozici vyčíslení přímých a nepřímých nákladů od společnosti S. v celkové výši 2 670 000 Kč, následně upravené na celkovou částku 2 623 473 Kč, a vyčíslení vícenákladů a poklesu odběru od společnosti M. L. ve výši 1 968 101,10 Kč. Kromě toho se ke vzniklé újmě v podrobnostech vyjádřili u hlavního líčení M. T., jednatel společnosti S., a Ing. P. P., jednatel společnosti M. L. To nakonec vyplývá i ze závěru odvolacího soudu, podle kterého sice ustanovení § 248 odst. 1 tr. zákoníku nevyžaduje škodu v materiálním slova smyslu, ale způsobení újmy, která v dané věci byla bez pochyby způsobena společností S. a M. L., přičemž újma vedla i ke škodě materiální, čemž svědčí uplatněný nárok na náhradu škody, byť nakonec tyto poškozené společnosti odkázal s jejich nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních, neboť podle jeho názoru by rozhodnutí o přiznání nároku na náhradu škody vyžadovalo dokazování přesahující rámec hlavního líčení.

K tomu je třeba uvést, že oba soudy nižších stupňů zcela odkázaly ve výroku o náhradě škody poškozené společnosti M. L. a S. s jejich nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Nalézací soud v odůvodnění svého rozsudku zkonstatoval, že obě dvě společnosti své nároky vyčíslily, šlo o poměrně vysoké částky složené z různých položek. Obě dvě společnost jednak vyčíslily přímé náklady, které musely vynaložit jako bezprostřední reakci na nekalosoutěžní jednání obviněného H. Č., respektive též C. R. U obou dvou poškozených však lze návrhu vyčítat, že výslovně v něm neuvedli, zda uvedené částky žádají po obou dvou obviněných společně a nerozdílně, či zda chtějí tyto částky v určitých podílech za každým z obviněných. V tom by bylo třeba vady návrhu, mělo-li by být rozhodováno v civilním řízení, odstraňovat za užití výzev žalobcům. V rámci připojení poškozených s nárokem na náhradu škody obě dvě společnosti tyto částky více méně rozepsaly do jednotlivých položek, nicméně podle názoru soudu tyto jednotlivé položky nebyly dostatečným způsobem ani u jedné společnosti prokázány tak, aby soud mohl rozhodnout a přiznat uvedené částky jako náhradu škody. Pokud jde o vyčíslení nepřímých nákladů obou dvou společností, jde o částky zcela neprokazatelné zaslanými podklady od obou dvou společností. Soud k důkazu přečetl výpovědi více než 300 svědků z různých pohřebních služeb z území celé České republiky a z těchto výpovědí vyplývá, že až na jednoho svědka žádný z těchto svědků nebyl ovlivněn při rozhodování o nákupu rakví v daném období nepravdivým dopisem neexistujícího Exekutorského a insolvenčního úřadu P., který měl poškodit společnosti M. L. a S. Pokles obratu u obou dvou společností pak byl těmito svědeckými výpověďmi prakticky vyvrácen, jediný svědek, který uvedl, že byl tímto dopisem ovlivněn, tedy svědek J. M., dodal, že pouze neuzařel novou smlouvu se společností S., se kterou v té době vyjednával o uzavření smlouvy. V daném případě by tedy nešlo o snížení obratu společnosti S., ale o navýšení tohoto obratu, který ovšem společnost S. neuváděla. Dále nebylo zřejmé ani z výpovědi svědka M., o jaké množství rakví mělo jít. Z uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že pokles obratu u obou dvou společností v daném období byl zřejmě způsoben jinými vlivy, než dopisem Exekutorského a insolvenčního úřadu P., který nechal rozesílat obviněný H. Č. Ovšem soud nemohl ani uznat jako škodu položky, které spočívaly ve výpočtech nákladů na zaměstnance a na telefony, případně pohonné hmoty, jak je učinily obě dvě společnosti. V daném případě by bylo třeba provést hlubší dokazování k těmto položkám, neboť by bylo třeba zjistit, nakolik by takové částky byly vynaloženy i v případě, že by k nekalosoutěžnímu jednání ze strany obviněného H. Č. vůbec nedošlo. Nelze totiž započítat veškeré telefony a veškeré jízdy uvedených obchodních zástupců za dané období jako reakci na nekalosoutěžní jednání obviněného H. Č., neboť tyto obchodní zástupci by i v případě běžných poměrů museli jezdit za svými zákazníky, případně je telefonicky kontaktovat. Spokojit se nebylo možno ani s nedoloženým tvrže-

ním, že ze 70 % tito zaměstnanci tzv. hasili požár a ze 30 % vykonávali standardní práci. Jako dostatečné se soudu pro přiznání nároku na náhradu škody nejevily ani ostatní položky uplatněné uvedenými společnostmi. Jde o položky týkající se nákladů právního zastoupení, pokud jde o náklady na právní služby, bylo by potřeba ještě podrobněji specifikovat a doložit, že se tyto náklady skutečně týkaly této kauzy a dosud nebyly uhrazeny v jiném řízení, navíc např. faktura JUDr. E. Š. pod označením 21/09 je za právní služby za prosinec roku 2009 bez bližšího označení vztahující se k této kauze. Podobně faktura 10/2010 obsahuje též poradenství ve věci vymáhání pohledávky. Bylo by proto potřeba specifikovat jednotlivé úkony právní služby tak, aby měly jednoznačný vztah k nyní projednávané věci. Soud však rozhodně nepochybuje o tom, že uvedené společnosti vynaložily poměrně značné prostředky, jak ostatně konstatoval i shora při odůvodnění výroku o vině, nicméně pro rozhodnutí o přiznání nároku na náhradu škody je potřeba ještě blíže tyto položky specifikovat, případně prokázat dalšími důkazy, k čemuž ovšem v trestním řízení nedošlo. Soud při tom pouze za účelem dalšího prokazování těchto částek již neodročoval hlavní líčení. Z uvedených důvodů soud odkázal obě dvě poškozené společnosti s jejich nároky na náhradu škody na řízení ve věcech civilněprávních. Odvolací soud potom doplnil, že městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku velice podrobně rozvádí, proč poškozené s jejich nárokem odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolací soud se s touto argumentací plně ztotožnil, neboť takové rozhodnutí (přiznání nároku) by vyžadovalo dokazování přesahující rámec hlavního líčení.

K tomu Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že podle ustálené judikatury, jestliže škoda je, byť jako součást újmy, zákonným znakem trestného činu, je třeba vždy zjišťovat a dokazovat její výši. Nelze-li zjistit přesnou výši škody, musí se zjistit alespoň její minimální výše, přičemž se tato minimální výše škody musí opírat o provedené důkazy tak jako každá jiná okolnost (srov. č. 53/1958 Sb. rozh. tr.) a nelze ji stanovit odhadem. V rozsudku musí být minimální výše škody stanovena ve výroku číselně a není možné ji určit jen slovním opisem, např. že vznikla škoda v zanedbatelné výši, nebo že společnosti vynaložily značné prostředky na poštovné, telekomunikaci, cestovné, mzdy svých zaměstnanců, které k této agendě vyčlenily, jakož i na právní zastoupení přímo v insolvenčním řízení, jak učinil ve výroku o vině svého rozsudku v této věci soud prvního stupně (srov. č. 42/1979 Sb. rozh. tr.). Přitom soud nemůže učinit výrok o odkázání poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních nebo řízení před jiným orgánem s poukazem na důvody v § 229 odst. 1 tr. ř. (tj. na nedostatek podkladů v dokazování a potřebu jeho dalšího provádění) stran uplatněného nároku na náhradu škody, jestliže výše této škody, a to i jako součást újmy většího rozsahu, je zákonným znakem trestného činu (§ 248 odst. 1 tr. zákoníku), kterou soud považuje alespoň v minimální výši z hlediska viny za dostatečně prokázanou, resp. kterou je povinen podle § 2

odst. 5 a § 89 odst. 1 písm. e) tr. ř. prokazovat pro potřeby rozhodnutí o vině (tj. jako právně relevantní následek, resp. účinek trestného činu, jehož je škoda zákonným znakem, a to byť jako součást újmy ve větším rozsahu). V takovém případě musí být výše škody spolehlivě zjištěna a důvodem k postupu podle § 229 odst. 1 tr. ř. by pak mohly být jen jiné skutečnosti než nemožnost zjištění rozsahu způsobené škody (viz též § 228 odst. 1, část věty za středníkem, tr. ř.).

Podle ustanovení § 229 odst. 1 tr. ř., není-li podle výsledků dokazování pro vyslovení povinnosti k náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo k vydání bezdůvodného obohacení podklad nebo bylo-li by pro rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo k vydání bezdůvodného obohacení třeba provádět další dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení, soud odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Podle odst. 3 téhož ustanovení jestliže soud obžalovaného obžaloby zproští, odkáže poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení vždy na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Rozhodnutí předpokládané v § 229 tr. ř. spočívá v tom, že soud, aniž by meritorně rozhodoval o uplatněném nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení (nebo o části tohoto nároku), odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Soud ovšem nemůže, jako je tomu i v tomto projednávaném případě, učinit výrok s odkazem na důvody uvedené v § 229 odst. 1 tr. ř. (nedostatek podkladů v dokazování a potřeba dalšího provádění dokazování) stran uplatněného nároku na náhradu škody, jestliže je výše škody, kterou soud považuje z hlediska viny za dostatečně prokázanou, resp. jíž je povinen podle § 2 odst. 5 a § 89 odst. 1 písm. e) tr. ř. prokazovat pro potřeby rozhodnutí o vině, tj. jako právně relevantní následek, resp. účinek trestného činu, jehož je škoda, byť v rámci újmy ve větším rozsahu, zákonným znakem. V takovém případě musí být výše škody spolehlivě zjištěna a důvodem k postupu podle § 229 odst. 1 tr. ř. by pak mohly být jen jiné skutečnosti než nemožnost zjistit takovou výši způsobené škody. Nejvyšší soud proto zdůrazňuje, že soudy nižších stupňů měly povinnost doplnit dokazování tak, aby byla výše škody jako součást většího rozsahu vzniklé újmy alespoň v zákonem požadovaném minimálním rozsahu prokázána.

Vzhledem k tomu je třeba uzavřít, že je v rozporu se zákonem, jestliže soud na jedné straně zcela odkázal poškozené společnosti s jejich nároky na náhradu škody na řízení občanskoprávní s odůvodněním, že výše vzniklé újmy nebyla dostatečně prokázána, ač současně v odůvodnění svého rozsudku uvádí, že újma obou dvou soutěžitelů (tj. společností S. a M. L.) zcela jistě přesahovala ekvivalent částky 50 000 Kč.

Pokud pak jde o naplnění znaku opatření jinému „ve větším rozsahu neoprávněné výhody“, ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku nalézacího soudu se pouze uvádí, že z důvodu rychlých obranných opatření obou poškozených M. L. a S. popsané jednání obviněného nemělo zásadní vliv na změnu klientely obou poškozených společností, které byly ve vztahu ke společnosti B. soutěžiteli. Společnosti B. takové jednání nepřineslo prospěch v podobě zisku nové stálé klientely, takže činnost společnosti B. na českém trhu byla v průběhu roku 2010 významně utlumována a nakonec trh opustila, za celou dobu svého působení pak prodala jen několik málo stovek rakví a též nějaké pohřební doplňky. Z uvedeného části skutkové věty výroku o vině se tak podává, že počínáním obviněného by neměla být společnost B. neoprávněně zvýhodněna, když se jí nijak přes masivní reklamní kampaň na území celé České republiky, konkrétně popsanou v prvním odstavci této skutkové věty výroku o vině, významně nezvedla klientela a naopak činnost uvedené společnosti na českém trhu byla v průběhu roku 2010 významně utlumována a nakonec trh opustila.

Naproti tomu se v odůvodnění rozsudku nalézacího soudu uvádí, že obviněný dosáhl takového zvýhodnění hospodářského subjektu, tedy společnosti B., kterému ustanovení o nekalé soutěži má zabránit. Získal právě výhodu klamavým označením zboží a klamavou reklamou o jeho výrobci, díky čemuž také prodal na území České republiky několik stovek kusů rakví. Budeme-li přiměřeně vycházet z ustanovení § 138 odst. 1 tr. zákoníku, lze pro vyčíslení výhod materiální povahy vycházet z částky 50 000 Kč. V daném případě prodejem několika stovek kusů rakví tuto částku zcela nepochybně získal. Vyjít lze přitom z ceníku rakví B. pro rok 2009, kde nejlevnější kremační nelakovaná rakev byla uváděna v ceně 1488 Kč, další rakev potom již přesahovaly částku 2000 Kč, ovšem nejdražší rakev stály dokonce přes 5000 Kč.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu neoprávněné výhody ve smyslu ustanovení § 248 odst. 1, 2 tr. zákoníku mohou mít jak majetkový charakter, tak i nemajetkový charakter. Neoprávněné výhody imateriální povahy mají zpravidla ten důsledek, že konkurent, který narušil hospodářskou soutěž nekalosoutěžním jednáním, v důsledku toho rozvíjí svůj podnik, rozšiřuje dosavadní provoz, např. výrobu, poskytování služeb, zvětšuje svůj sortiment o nové výrobky či služby, získává lepší postavení na trhu, a někdy může dokonce i diktovat podmínky na trhu v určitém teritoriu a období, popř. také expanduje na nové trhy apod. Neoprávněné výhody majetkového charakteru budou zpravidla mít povahu majetkového prospěchu, který je vyjádřitelný v penězích, a to i např. ve formě zisku nebo jiného přírůstku na majetku. Majetkový prospěch se chápe jako hmotný přírůstek, který nastal (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelný všeobecným ekvivalentem, tj. penězi. Neoprávněné výhody musí být opatřeny ve větším rozsahu. Pro určení většího rozsahu neoprávněných výhod bezprostředně

neplatí výkladové pravidlo uvedené v § 138 odst. 1 tr. zákoníku. Pro neoprávněné výhody materiální povahy, které lze vyčíslit v penězích, lze větší rozsah dovodit při částce nejméně 50 000 Kč. Jde-li o výhody imateriální povahy, pak jejich význam by měl být z hlediska závažnosti srovnatelný s větším rozsahem materiálních výhod. Větší rozsah opatřených neoprávněných výhod může být naplněn částečně materiálními výhodami a částečně imateriálními výhodami. Kritéria jsou převážně ekonomické povahy a mohou se i různě prolínat (srov. č. 8/2009-II. Sb. rozh. tr.).

V této souvislosti Nejvyšší soud zdůrazňuje, že jestliže se neoprávněné výhody majetkového charakteru chápou jako hmotný přírůstek, který nastal (projevuje se) v majetkové sféře jiného, zde konkrétně společnosti B., a je objektivně vyjádřitelný všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a to i např. ve formě zisku nebo jiného přírůstku na majetku, pak zdůvodnění nalézacího soudu, že obviněný H. Č. prodejem několika stovek kusů rakví zcela nepochybně získal částku 50 000 Kč, vzbuzuje pochybnosti, jestliže vychází jen z ceníku rakví B. pro rok 2009, kde nejlevnější kremační nelakovaná rakev byla uváděna v ceně 1488 Kč, další rakve potom již přesahovaly částku 2000 Kč, ovšem nejdražší rakve stály dokonce přes 5000 Kč. Nalézací soud totiž opomněl kalkulovat s náklady na pořízení těchto rakví a také s prostředky, které společnost B. vynaložila, když ve snaze proniknout na relativně uzavřený trh s rakvemi, pohřebními doplňky a službami v oblasti pohřebnictví zahájila za účelem získání klientů masivní reklamní kampaň spočívající v rozesílání propagačních materiálů pohřebním službám, v umístění reklamy na billboardech, tisku a rozesílání časopisu P. apod. (blíže viz výrok o vině v rozsudku nalézacího soudu). Při vyčíslení hmotného přírůstku se tak musí přihlížet nejen k nákladům na pořízení prodaných rakví, jejichž počet musí být uveden alespoň v minimálním rozsahu, ale také k dalším nákladům zejména spojeným s reklamní kampaní, které společnost B. vynaložila v rozhodném období. Jak již bylo shora obecně uvedeno, rovněž neoprávněnou majetkovou výhodou musí soud náležitě zjistit a vyčíslit její minimální výši, přičemž se tato minimální výše výhody musí opírat o provedené důkazy tak jako každá jiná okolnost (srov. č. 53/1958 Sb. rozh. tr.) a nelze ji stanovit odhadem.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že jsou ohledně znaků trestného přečinu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 tr. zákoníku, spočívajících ve způsobení újmy ve větším rozsahu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům nebo opatření sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody, naplněny dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto k důvodně podanému dovolání podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. 12 To 13/2013, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením,

pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Vrchnímu soudu v Praze přikázal, aby věc obviněného H. Č. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V novém řízení Vrchní soud v Praze napraví všechny shora uvedené vady a nedostatky, které byly Nejvyšším soudem zjištěny a shora v podrobnostech popsány.

Nejprve se zaměří na zjištění a prokázání většího rozsahu újmy či neoprávněné výhody jako zákonných znaků přečinu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 tr. zákoníku. Na základě doplněného dokazování v otázce vzniklé újmy a neoprávněné výhody stanoví v rámci materiální újmy ve větším rozsahu alespoň minimální výši majetkové škody a srovnatelné imateriální újmy a rovněž tak v případě zjištění materiální neoprávněné výhody ve větším rozsahu i minimální výši takové výhody (prospěchu). V tomto směru je odvolací soud povinen doplnit vyjádření poškozených společností, aby bylo zřejmé, které z položek uplatněné náhrady škody, jak byly poškozenými společnostmi vyčísleny v jejich vyjádřeních k náhradě škody (srov. č. 1. 223 a násl., 242 a násl. a 3813 a násl. spisu), tvoří alespoň minimální materiální újmu požadovanou zákonem, tj. 50 000 Kč, přičemž obdobně bude postupovat u neoprávněné výhody, avšak v případě neoprávněné výhody společnosti B. neopomene náklady, které měla s opatřením předmětných rakví a také s masivní reklamní kampaní na podporu prodeje svých výrobků.

Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že jelikož rozhodoval o dovolání obviněného H. Č. podaném výlučně v jeho prospěch, bude se muset odvolací soud v novém řízení vypořádat i se zákazem reformationis in peius. Nejvyšší soud současně odkazuje na ustálenou judikaturu, podle níž zákaz změny k horšímu ve smyslu § 259 odst. 4 tr. ř. nebrání odvolacímu soudu v tom, aby z podnětu odvolání podaného výlučně ve prospěch obžalovaného doplnil ve výroku svého rozsudku (§ 259 odst. 3 tr. ř.) popis rozhodných skutkových zjištění tak, aby v něm byly obsaženy též skutečnosti vyjadřující zákonem požadované znaky skutkové podstaty toho trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným již rozsudkem soudu prvního stupně, které soud prvního stupně sice vzal za prokázané, avšak výslovně je nevedl ve výrokové části rozsudku, příp. byly prokázány v dalším řízení po zrušení usnesení odvolacího soudu tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Jestliže se v takovém případě doplnění popisu skutku neprojeví zpřísněním jeho právní kvalifikace, zvětšením rozsahu a závažnosti následků apod., pak se tím nijak nezhoršuje postavení obviněného (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. 11 Tdo 1158/2005, publikované pod č. 38/2006-II. Sb. rozh. tr.). Není tedy v rozporu se zákazem reformationis in peius, jestliže odvolací soud rozšíří popis skutkových zjištění o částky, k nimž na základě doplnění dokazování dospěje a jež představují újmu a neoprávněné výhody, které obviněný svým jednáním způsobil, o kterých nalézací soud uzavřel, že škoda byla nepochybně vyšší než 50 000 Kč,

resp. že pro vyčíslení výhod materiální povahy je třeba vycházet z částky 50 000 Kč (viz str. 69 až 70 rozsudku nalézacího soudu). Naproti tomu nebude možno zřejmě rozhodnout o náhradě škody, byť by jinak takové rozhodnutí z hlediska odvolání poškozených přicházelo v úvahu (Nejvyšší soud rozhodoval jen k dovolání podanému ve prospěch obviněného – srov. § 256s odst. 2 tr. ř.).

I. Jestliže pachatel sám nebo jako spolupachatel padělá nebo pozmění platební prostředek v úmyslu použít jej jako pravý nebo platný a poté jej sám takto použije, dopouští se pouze trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3, alinea 1, tr. zákoníku, a nikoli též podle § 234 odst. 3, alinea 2, tr. zákoníku, neboť jen realizuje úmysl použít platební prostředek jako pravý nebo platný, který měl již v době jeho padělání či pozměnění.

Pokud pachatel použil padělaný platební prostředek k bezhotovostní platbě a současně tím způsobil na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, je nutno jeho jednání posoudit nejen jako trestný čin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, ale též jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž jde o trestné činy spáchané v jednočinném souběhu. Tzv. faktická konzumpce je v takovém případě vyloučena, neboť s ohledem na skutkové okolnosti spáchaného trestného činu podvodu ho zpravidla nelze považovat za vedlejší, málo významný produkt základního trestného činu vzhledem k různosti objektů obou trestných činů a k tomu, že trestný čin podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku nevyžaduje obohacení pachatele nebo jiné osoby ani způsobení škody.

II. Peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem na základě smlouvy o běžném účtu nejsou v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, ale v majetku peněžního ústavu. Pokud tedy pachatel neoprávněně odčerpal peněžní prostředky z účtu, škoda vznikla peněžnímu ústavu, nikoli majiteli účtu. Poškozeným je proto peněžní ústav.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013,
sp. zn. 4 Tdo 812/2013)

Nejvyšší soud k dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněného T. Č. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 4 T 81/2012, zrušil napadené usnesení, jakož i rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, a přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, byl obviněný T. Č. uznán vinným ze spáchaní zločinu neoprávněného opatření,

padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty výroku o vině daného rozsudku dopustil tím, že dne 3. 2. 2012 ve 13.15 hodin v B., na nám. S. č. 21, v pobočce K. b., a.s., podal vhozením do samoobslužného boxu příkaz k úhradě na částku 6000 Kč na vrub účtu klientky K. b. Z. Č., na kterém napodobil podpis D. Č., osoby s dispozičním právem k účtu, když finanční prostředky ve výši 6000 Kč byly na základě zfalšovaného příkazu k úhradě dne 6. 2. 2012 připsány ve prospěch účtu příjemce ČD – T., a.s., a to jako úhrada faktury za poskytnuté telekomunikační služby vystavené na jméno T. Č., když tímto svým jednáním způsobil poškozené Z. Č. škodu ve výši 6000 Kč, kdy uvedená platba byla v plné výši dne 8. 3. 2012 na základě žádosti K. b., a.s., vrácena ze strany ČD – T., a.s., zpět na účet K. b., a.s.

Za uvedené jednání byl obviněný T. Č. odsouzen podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon trestu podmíněně odložen a podle § 82 odst. 1 tr. zákoníku byla stanovena zkušební doba v trvání tří let.

Proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, podal odvolání státní zástupce Městského státního zastupitelství v Brně, o němž rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, tak, že ho podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, podal následně nejvyšší státní zástupce podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. jako osoba oprávněná, včas a za splnění všech dalších zákonem pro podání dovolání vyžadovaných náležitostí, dovolání, ve kterém uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř. V dovolání uvedl, že Krajský soud v Brně ve svém rozhodnutí nereagoval na zásadní pochybení, k nimž došlo ve výroku o vině i ve výroku o trestu. Trestná činnost obviněného nebyla posouzena podle všech v úvahu přicházejících ustanovení trestního zákoníku a rovněž došlo k nesprávnému právnímu posouzení v rámci právní kvalifikace zločinem neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, neboť si soud neujasní, jakou skutkovou podstatu obviněný svým jednáním naplnil. Dále dovolatel uvedl, že každý skutek má být zásadně posouzen podle všech zákonných ustanovení, která na něj dopadají. Důležité je vystihnout povahu a škodlivost jednání pachatele pro společnost, přičemž uvedené faktory jsou nejlépe vystiženy, pokud je skutek kvalifikován podle všech ustanovení trestního zákona, jejichž znaky jsou v něm obsaženy. To je smyslem jednočinného souběhu trestných činů, který může být v určitých případech vyloučen. Soudy obou stupňů pak dospěly k závěru, že jednočinný souběh trestných činů v posuzované trestní věci je vyloučen z důvodu tzv. faktické konzumpce. Protože faktická konzumpce se vytváří faktickým průběhem činu a vytváří se případ od případu, je třeba pečlivě posoudit obsah jednání pachatele,

zejména s přihlédnutím k záměru pachatele a důvodu páchaní trestné činnosti, neboť ty zejména určují objekt trestného činu. Pokud obviněný jím padělaný platební prostředek použil k bezhotovostní platbě a způsobil tak současně na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bylo třeba jeho jednání posoudit v jednočinném souběhu též jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Jednání obviněného T. Č. naplnilo v jednočinném souběhu zákonné znaky obou trestných činů, a to i tehdy, když z cizího účtu byla neoprávněně odčerpána částka pouze ve výši 6000 Kč.

Dovolatel dále namítl, že Městský soud v Brně pochybil, pokud v právní větě definoval jednání obviněného tak, že ve smyslu § 234 odst. 3 tr. zákoníku padělal platební prostředek v úmyslu použít jej jako pravý a padělaný platební prostředek použil jako pravý. Jestliže pachatel sám platební prostředek padělá nebo pozmění v úmyslu použít jej jako pravý nebo platný, dopouští se pouze trestného činu podle § 234 odst. 3, alinea první, tr. zákoníku, i když jej pak použije. Správně tedy mělo být uvedeno, že obviněný se dopustil zločinu neoprávněného padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3, alinea první, tr. zákoníku.

Krajský soud v Brně nenapravil vadu dosavadního řízení spočívající v nesprávné identifikaci poškozeného, neboť za poškozenou označil soud nesprávně Z. Č., avšak skutečným poškozeným byla K. b., a.s.

Dále dovolatel vytknul, že se Krajský soud v Brně ztotožnil s aplikací § 58 odst. 1 tr. zákoníku při ukládání trestu soudem prvního stupně. V důsledku toho došlo k situaci, že trest byl uložen ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Použití ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku je omezeno pouze na případy, kdy pro okolnosti případu nebo poměry pachatele trest uložený v rámci trestní sazby by byl nepřiměřeně přísný, použití tohoto moderačního ustanovení je proto výjimkou. Vždy je třeba zvažovat, zda jsou splněny zákonné podmínky k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici zákonem stanovené trestní sazby. Žádné argumenty soudu, o které opřel závěr o aplikaci ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku, nejsou způsobily odůvodnit postup podle tohoto institutu. V dané věci nedošlo k žádným okolnostem, které by snižovaly význam nebo naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným. Zjištěny nebyly ani žádné poměry pachatele, pro které by bylo třeba uplatnit shovívavější postup při trestání.

Nejvyšší státní zástupce z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, včetně všech dalších rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením,

pozbyla podkladu a aby věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí. S projednáním věci v neveřejném zasedání souhlasil nejvyšší státní zástupce i pro případ jiného rozhodnutí Nejvyššího soudu ve smyslu § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř.

Opis dovolání nejvyššího státního zástupce byl soudem prvního stupně za podmínek stanovených v § 265h odst. 2 tr. ř. zaslán k vyjádření obviněnému T. Č. (doručeno dne 22. 7. 2013), i jeho obhájkyni (doručeno dne 7. 6. 2013), který nevyužil svého zákonného práva a k dovolání nejvyššího státního zástupce se nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že nejvyšší státní zástupce podal dovolání jako osoba k tomu oprávněná (§ 265d odst. 1 písm. a/ tr. ř.), učinil tak včas a na správném místě (§ 265e tr. ř.), jeho dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je dovolání obecně přípustné (§ 265a odst. 2 písm. a/ tr. ř.), a podané dovolání obsahuje stanovené náležitosti (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3 a 4 tr. ř. z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, i řízení mu předcházející, a to v rozsahu odpovídajícím uplatněným dovolacím námitkám. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání nejvyššího státního zástupce je důvodné.

Pokud jde o dovolací důvody, nejvyšší státní zástupce v podaném dovolání uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedení dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu. Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu

věci. Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř. ani přezkoumávání úplnosti provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod. nemají povahu právně relevantních námitek.

Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

Podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Nejvyšší státní zástupce tento dovolací důvod uplatnil v jeho druhé alternativě, když uvedl, že v předcházejícím řízení byly dány dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

Námitky nejvyššího státního zástupce, které lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., spočívají v jeho tvrzení, podle něhož soudy neposoudily trestnou činnost obviněného podle všech v úvahu přicházejících ustanovení trestního zákoníku.

Městský soud v Brně v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že obžaloba spatřovala v jednání obviněného kromě předmětného trestného činu navíc přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku, neboť obviněný se rovněž uvedeným jednáním obohatil tím, že uvedl jiného v omyl a způsobil tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Dle názoru soudu prvního stupně však vlastní použití padělaného platebního prostředku, který nominálně odpovídá částce 6000 Kč, jako pravého v sobě nese podvodný úmysl ve snaze zajištění majetkového prospěchu, proto má za to, že v daném případě právní kvalifikace podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku konzumuje přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku.

Odvolací soud se v odůvodnění svého usnesení ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, když uvedl, že nelze přehlédnout, že výše způsobené škody je na samé spodní hranici kvalifikačního znaku škody nikoli nepatrné. V případě přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku je pachatel ohrožen trestem odnětí svobody až na 2 léta. V případě právní kvalifikace podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku je pachatel ohrožen trestem odnětí svobody v rámci trestní sazby 3 až 8 let. Takto stanovené trestní sazby zcela jednoznačně určují typovou míru škodlivosti jednotlivých trestných činů. Proto i odvolací soud je toho názoru, že právní kvalifikace ustanovení § 234 odst. 3 tr. zákoníku fakticky konzumuje přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku a soud prvního stupně zcela

správně jednání obviněného kvalifikoval jako zločin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku. Oba soudy tedy dospěly k závěru, že jednočinný souběh trestných činů v posuzované trestní věci je vyloučen z důvodu tzv. faktické konzumpce.

Nejvyšší soud se s námitkou nejvyššího státního zástupce ztotožňuje a považuje za nutné ke zmíněné námitce uvést následující skutečnosti. Souběh (konkurence) trestných činů nastává obecně tehdy, jestliže se pachatel dopustil dvou nebo více trestných činů dříve, než byl pro některý z nich vyhlášen soudem prvního stupně takový odsuzující rozsudek, který později nabyl právní moci a o němž neplatí fikce neodsouzení. Teorie trestního práva a soudní praxe rozlišují následující druhy souběhu. Jde o jednočinný souběh stejnorodý, který spočívá v tom, že pachatel jedním skutkem vícekrát naplní tutéž skutkovou podstatu trestného činu, dále je zde jednočinný souběh nestejnorodý, pokud pachatel jedním skutkem naplní více skutkových podstat, pak jde o vícečinný souběh stejnorodý, když pachatel více skutky spáchá trestné činy stejné skutkové podstaty, a nakonec je zde vícečinný souběh nestejnorodý, pokud pachatel více skutky spáchá trestné činy různých skutkových podstat. Vícečinný souběh tedy předpokládá více skutků a každý z těchto skutků se posuzuje jako samostatný trestný čin. Naproti tomu při jednočinném souběhu jde o skutek jediný, jímž pachatel naplnil skutkové podstaty více trestných činů. Momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je následek závažný z hlediska trestního práva, který pachatel způsobil nebo chtěl způsobil. Za jeden skutek lze považovat jen ty projevy vůle pachatele navenek, které jsou pro tento následek kauzální, pokud jsou zahrnuty zaviněním (viz rozhodnutí pod č. 8/1985 Sb. rozh. tr.).

Jak již bylo shora uvedeno, obviněný T. Č. dne 3. 2. 2012 v B., v pobočce K. b., a.s., podal vhozením do samoobslužného boxu příkaz k úhradě na částku 6000 Kč na vrub účtu klientky K. b. Z. Č., na kterém napodobil podpis D. Č., osoby s dispozičním právem k účtu, když finanční prostředky ve výši 6000 Kč byly na základě zfalšovaného příkazu k úhradě dne 6. 2. 2012 připsány ve prospěch účtu příjemce ČD – T., a.s., a to jako úhrada faktury za poskytnuté telekomunikační služby vystavené na jméno T. Č., když tímto svým jednáním způsobil škodu ve výši 6000 Kč, uvedená platba byla v plné výši dne 8. 3. 2012 na základě žádosti K. b., a.s., vrácena ze strany ČD – T., a.s., zpět na účet K. b., a.s.

Nejvyšší soud připomíná, že každý skutek má být zásadně posouzen podle všech zákonných ustanovení, která na něj dopadají, aby tak bylo možné náležitě vystihnout povahu a škodlivost činu pro společnost, pokud nejde o případy, v nichž je jednočinný souběh vyloučen, ač skutek formálně vykazuje znaky dvou nebo více skutkových podstat trestných činů. Tzv. faktická konzumpce, která vylučuje jednočinný souběh trestných činů, není definována přímo v trestním zákoníku. Jde o pojem trestněprávní nauky, který má ale praktický důsledek

pro aplikaci zákona a je proto definován v judikatuře (viz např. č. 42/1979-I, č. 10/1987-II Sb. rozh. tr.). Faktická konzumpce je naplněna tehdy, pokud jeden trestný čin je prostředkem relativně malého významu ve srovnání se základním trestným činem nebo vedlejším, málo významným produktem základního trestného činu. Předpoklady faktické konzumpce jsou tak vytvořeny faktickým průběhem činu a nelze je dovozovat z poměrů skutkových podstat sbíhajících se trestných činů nebo jejich sankcí.

V posuzovaném případě obviněný jím padělaný platební prostředek použil k bezhotovostní platbě a současně způsobil na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Jednání obviněného T. Č. naplnilo v jednočinném souběhu zákonné znaky obou trestných činů, a to i přesto, že z cizího účtu byla neoprávněně odčerpána částka jen ve výši 6000 Kč. Obviněný využil znalosti čísla účtu své bývalé tchyně a jejím jménem vyhotovil falešný příkaz k úhradě, který opatřil falešným podpisem, který byl napodobením podpisu D. Č., bývalé manželky, která měla k uvedenému účtu dispoziční právo. Obviněný tedy uvedl v omyl banku, která na základě falešného příkazu k úhradě provedla příslušnou bezhotovostní platební transakci, a to ohledně okolnosti, že transakci provedla oprávněná osoba. Obviněný využil toho, že banka nemá povinnost kontrolovat osoby, které předkládají příkaz k bezhotovostním převodům, a na příkaz uvedl nepravý podpis, kterým se snažil napodobit podpisový vzor D. Č. Tím, že použil padělaný platební prostředek, porušil obviněný nejen zájem na řádném fungování bezhotovostního platebního styku, ale také zájem na ochraně majetku. Dále je třeba podotknout, že znaky trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku nepokrývají okolnost, že na jedné straně došlo k obohacení pachatele nebo jiné osoby, ani okolnost, že na druhé straně byla způsobena škoda. Vzhledem k výše uvedenému pak nelze dovozovat, že by trestný čin podvodu byl za těchto skutkových okolností vedlejším, málo významným produktem základního trestného činu a aplikace tzv. faktické konzumpce, jakožto výjimky ze zásady, že každý čin má být posouzen podle všech ustanovení trestního zákona, jehož znaky naplňuje, nepřicházela v úvahu. Proto měly soudy v daném případě posoudit jednání obviněného nejen jako trestný čin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku, ale též jako trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku.

Rovněž lze souhlasit s námitkami státního zástupce ohledně definice jednání obviněného v právní větě a ohledně nesprávné identifikace poškozeného.

Podle ustanovení § 234 odst. 3 tr. zákoníku ten, kdo padělá nebo pozmění platební prostředek v úmyslu použít jej jako pravý nebo platný, nebo kdo padělaný nebo pozměněný platební prostředek použije jako pravý nebo platný, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let. V tomto odstavci jde

o padělání nebo pozměnění platebního prostředku, kdy v první alinea pachatel přímo takový platební prostředek padělá nebo pozmění, kdežto v druhé alinea takový již padělaný a pozměněný platební prostředek jen použije jako platný a pravý, aniž by ho sám padělal nebo pozměnil. Jestliže tedy pachatel sám nebo jako spolupachatel platební prostředek padělá nebo pozmění v úmyslu použít jej jako platný nebo pravý, dopouští se pouze trestného činu podle § 234 odst. 3, alinea 1, tr. zákoníku, i když jej pak sám takto použije, neboť jde jen o realizaci úmyslu použít jej jako pravý nebo platný, který zde byl již v době jeho padělání nebo pozměnění a je důvodem právní kvalifikace podle odst. 3. Proto měl soud konkretizovat, že se obviněný dopustil zločinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3, alinea 1, tr. zákoníku

Městský soud v Brně ve skutkové větě rozsudku ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, uvedl, že obviněný „... svým jednáním způsobil poškozené Z. Č. škodu ve výši 6000 Kč ...“. Jak namítl státní zástupce ve svém dovolání, ani odvolací soud nenapravit vadu spočívající v nesprávné identifikaci poškozeného. Nejvyšší soud konstatuje, že při řešení otázky, komu vznikla jednáním obviněného škoda, je nutné zohlednit usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2004, sp. zn. 11 Tdo 40/2004, ve kterém je uvedeno, že vklady na účtech a vkladních knížkách přecházejí do majetku banky, která s nimi může volně disponovat a využít je ke svému podnikání. Mezi vkladatelem a bankou vzniká závazkový právní vztah, na jehož základě má vkladatel vůči bance pohledávku, která je součástí jeho majetku. Peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem na základě smlouvy o běžném účtu nejsou tedy v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, nýbrž v majetku peněžního ústavu. Jednáním obviněného, kdy neoprávněně odčerpal peněžní prostředky z účtu, byla způsobena škoda K. b., a.s., nikoli majitelce účtu Z. Č., proto měla být K. b., a.s., v procesním postavení poškozeného. Proto Nejvyšší soud shledal tuto námitku nejvyššího státního zástupce důvodnou.

Další námitkou, kterou nejvyšší státní zástupce uplatnil ve svém dovolání, je námitka nejvyššího státního zástupce proti výroku o trestu, který byl uložen pod dolní hranici sazby.

Podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku má-li soud vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestným zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání, může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici tímto zákonem stanovené. Ustanovení § 58 tr. zákoníku je nazváno „Mimořádné snížení trestu odnětí svobody“. Z toho logicky vyplývá, že okolnosti případu nebo poměry pachatele musí být alespoň v nějakém směru neobvyklé a výjimečné do té míry, že ani trest na samé spodní hranici sazby není způsobilý vyjádřit jejich význam.

V posuzované věci se důvodem aplikace ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku stalo to, že obviněný je považován za osobu dosud bezúhonnou, k trestné činnosti se dozal, došlo k úplné náhradě finančních prostředků, které byly v důsledku jednání obviněného odčerpány z účtu vedeného u K. b., k osobě obviněného, příp. k jeho dosavadnímu životu nebyly zjištěny žádné negativní skutečnosti, obviněný spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení, uvědomoval si protiprávnost svého jednání i jeho závažnost. Soud prvního stupně z uvedeného dovodil, že vzhledem k okolnostem případu i k osobě obviněného lze mít za to, že použití trestní sazby stanovené trestním zákonem by pro obviněného bylo nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout jeho nápravy trestem kratšího trvání. Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí odkázal na správnost závěrů soudu prvního stupně.

Soud prvního stupně odůvodnil rozhodnutí o mimořádném snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku okolnostmi případu, když takový postup zákon připouští. Je však třeba zvažovat, zda jsou splněny zákonné podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby. Těmi jsou okolnosti případu nebo poměry pachatele, případně obojí, při jejichž splnění by použití zákonem stanovené trestní sazby bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné, a současně lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání. Tyto podmínky jsou stanoveny kumulativně a musí být splněny zároveň. Nezbytné je i náležité odůvodnění výjimečného postupu soudu podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku. V daném případě okolnosti případu ani poměry obviněného nejsou nijak výjimečné v tom smyslu, že by odůvodňovaly mimořádné snížení trestu pod dolní hranici zákonné trestní sazby. Zákonodárce již tím, že u trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 tr. zákoníku stanovil dolní hranici zákonné trestní sazby na 3 roky, vyjádřil vyšší společenskou škodlivost tohoto trestného činu. Trest uložený v mezích zákonné trestní sazby tak nelze vnímat jako nepřiměřeně přísný. Za výjimečné okolnosti případu nelze pokládat takové polehčující okolnosti, které lze u trestných činů tohoto druhu považovat celkem za obvyklé (např. doznání, lítost nad spácháním činu, spolupráce při objasňování činu apod.). Lze tedy uzavřít, že žádný z argumentů soudu prvního stupně není způsobit odůvodnit postup podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Nejvyšší soud shledal tuto námitku nejvyššího státního zástupce důvodnou.

Pokud jde o druhou alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., Nejvyšší soud vycházel z toho, že prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu byly uplatněny dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Nejvyšší soud se s touto částí dovolání tedy výše vypořádal přímo v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř., a proto na toto odůvodnění (viz výše) odkazuje.

Po zjištění, že dovolání nejvyššího státního zástupce je v uvedeném směru opodstatněné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 8 To 76/2013, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 4 T 81/2012, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž v tomto novém řízení je Městský soud v Brně vázán právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo zrušeno z podnětu dovolání podaného nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného, není odvolací soud povinen aplikovat ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř., podle kterého nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v neprospěch obviněného (zákaz reformace in peius).

Skutkovou podstatu přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku naplní pachatel, který jako řidič podle § 123c odst. 3 a § 123d odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů, pozbyl řidičské oprávnění na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci a řídil motorové vozidlo v době do jednoho roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění podle tohoto zákonného ustanovení. Pokud řídil motorové vozidlo po uplynutí této lhůty, byť nepožádal o navrácení řidičského oprávnění, nedopustil se přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. V takovém jednání, které však není v souladu se zákonem, je možné spatřovat přestupek podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1. zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Obdobně to platí pro držitele řidičského průkazu podle § 123c odst. 7, 8 posledně citovaného zákona.

Stejně tak jednání řidiče, jemuž byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu nejméně jednoho roku a který vykonal uložený trest nebo sankci, ale dosud neprokázal zákonem stanovenou odbornou a zdravotní způsobilost k vrácení řidičského oprávnění a řídil motorové vozidlo, nevykazuje zákonné znaky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, ale takové jednání by mohlo být příslušným orgánem posouzeno jako výše označený přestupek.

(Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 15 Tdo 876/2013)

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 5 To 73/2013, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Blansku pod sp. zn. 1 T 315/2012.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Blansku ze dne 17. 12. 2012, sp. zn. 1 T 315/2012, byl obviněný F. V. uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění označeného soudu dopustil tím, že dne 14. 8. 2012 v 15:40 hodin byl kontrolován jako řidič nákladního motorového vozidla tovární značky F. T. na silnici č. 374 v k. ú. obce L. R., okres B., přičemž následně provedenou lustrací bylo zjištěno, že ve smyslu § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních

komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 361/2000 Sb.“), pozbyl dne 20. 4. 2009 řidičské oprávnění, a to z důvodu dovršení 12 bodů.

Za tento přečin byl obviněný odsouzen podle § 337 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání pěti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání šestnácti měsíců. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu šestnácti měsíců.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací o odvolání obviněného podaném proti shora uvedenému rozsudku soudu prvního stupně rozhodl usnesením ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 5 To 73/2013, tak, že podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. tento rozsudek zrušil a věc obviněného F. V. stíhaného pro shora popsany skutek, v němž byl spatřován přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, podle § 222 odst. 2 tr. ř. postoupil Městskému úřadu B.

Podle odůvodnění usnesení odvolacího soudu obviněný dne 14. 8. 2012 nevykonával činnost, která mu byla rozhodnutím jiného orgánu veřejné moci zakázána, jak rozhodl nalézací soud. V podrobnostech odvolací soud vysvětlil, že obviněnému byl nejprve rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 20. 8. 2008, sp. zn. 89 T 28/2008, uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání patnácti měsíců; tento trest obviněný vykonal dne 3. 1. 2010. Rozhodnutím Krajského úřadu J. k., sp. zn. S-JMK 26680/2009/OD/St, které nabylo právní moci dne 20. 4. 2009, pozbyl obviněný, a to z důvodu dovršení 12 bodů bodového hodnocení, řidičské oprávnění na dobu dvanácti měsíců, tj. do 20. 4. 2010. Rozhodnutím Městského úřadu Š. ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. OD/43132-11/3962-2011/BOR, které nabylo právní moci dne 23. 11. 2011, byl obviněný uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 22 odst. 1 písm. e) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a byl mu uložen trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu dvanácti měsíců ode dne zadržení řidičského průkazu, tj. od 25. 7. 2011. I když porušil ustanovení § 3 písm. a), resp. § 102 odst. 1, § 123d odst. 1, 3 zákona č. 361/2000 Sb., nevykazuje jeho jednání znaky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, ale mohlo by být příslušným správním orgánem posouzeno jako přestupek, poněvadž obviněný řídil motorové vozidlo bez řidičského oprávnění.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 5 To 73/2013, podal nejvyšší státní zástupce dovolání v neprospěch obviněného, a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. f), g) tr. ř. Neztotožnil se s právním závěrem odvolacího soudu, že v činu, jenž je obviněnému kladen za vinu, lze spatřovat jen přestupek, a nikoliv přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

Dovolatel opíral svůj odlišný právní názor o dikci ustanovení § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku ve znění účinném v době spáchání činu, podle něhož se uvede-

ného přečinu dopustil, kdo mařil nebo podstatně ztěžoval výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že vykonával činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl. Připomněl, že účelem trestněprávní ochrany ve smyslu tohoto ustanovení trestního zákoníku je celospolečenský zájem na tom, aby nebyla vykonávána určitá činnost osobou, jíž byl výkon této činnosti rozhodnutím orgánu moci soudní či výkonné zakázán, či osobou, která v důsledku uložené sankce ztratila způsobilost tuto činnost vykonávat.

Nejvyšší státní zástupce poukázal na skutečnost, že v souladu s platnou judikaturou (viz stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. Tpjn 302/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 8 Tdo 951/2012) se úkon správního orgánu spočívající v oznámení a výzvě podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. považuje za rozhodnutí ve smyslu § 337 odst. 1 tr. zákoníku. Dále připomněl, že za „odnětí příslušného oprávnění podle jiného právního předpisu“ ve smyslu § 337 odst. 1 tr. zákoníku je třeba považovat i pozbytí řídičského oprávnění u řidiče, který v bodovém hodnocení dosáhl 12 bodů a kterému v důsledku toho obecní úřad s rozšířenou působností doručil oznámení a výzvu podle § 123c odst. 3 citovaného zákona k odevzdání řídičského průkazu a mezinárodního řídičského průkazu. To se podle něj v posuzovaném případě stalo rozhodnutím Městského úřadu Š. ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. OD/43132-11/3962-2011/BOR, jímž byl obviněný uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 22 odst. 1 písm. e) přestupkového zákona a byl mu mimo jiné uložen trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu dvanácti měsíců počínaje dnem zadržení řídičského průkazu, tedy od 25. 7. 2011 do 25. 7. 2012.

Jak odůvodnění citovaného stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. Tpjn 302/2010, tak zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 4 Tz 56/2012, vedou nejvyššího státního zástupce k přesvědčení, že čin obviněného je přečinem a nelze ho považovat za přestupek. Zdůraznil, že obviněný řídil vozidlo po uplynutí více než jednoho roku ode dne, kdy pozbyl řídičské oprávnění, a to přesto, že mu nebyl vrácen řídičský průkaz, o jehož vrácení v souladu s § 123d odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. nepožádal, a nesplnil tak zákonné podmínky k vrácení řídičského oprávnění.

Dále v souladu s odůvodněním usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 4 Tz 56/2012, připomněl, že každý řidič, jemuž byl uložen trest či sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na určitou dobu, zároveň i pozbyl řídičské oprávnění (viz § 94a, § 102 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb.). Tzv. vybodovaný řidič, jemuž bylo odňato řídičské oprávnění rozhodnutím příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností a kterému uplynula doba jednoho roku k možnosti požádat o jeho vrácení, se – pokud jde o znovunabytí

řidičského oprávnění – nachází v obdobné situaci jako řidič, jenž uložený trest či sankci zákazu řízení motorových vozidel již vykonal (s výjimkou řidiče, na něhož nedopadá povinnost vyplývající z ustanovení § 102 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb.). Oba totiž k vrácení řidičského oprávnění musí splnit zákonem stanovené podmínky a předpoklady, které jsou v podstatě rovnocenné (§ 123d, § 101, § 102 zákona č. 361/2000 Sb.). Pokud takový řidič uvedené zákonné podmínky a předpoklady k vrácení řidičského oprávnění nesplní a přesto motorové vozidlo řídí, vykonává činnost, pro niž mu bylo odňato řidičské oprávnění podle jiného právního předpisu, případně činnost, pro kterou takové oprávnění pozbyl.

Z uvedeného také vyplývá, že řidič, který trest či sankci spočívající v zákazu řízení motorových vozidel již vykonal, ale zároveň ještě neprokázal zákonem stanovenou odbornou a zdravotní způsobilost k vrácení řidičského oprávnění, a přesto motorové vozidlo řídí, tak sice nenaplnuje zákonné znaky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání spočívající v tom, že vykonává činnost, která mu byla rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci zakázána, ale od 1. 12. 2011 (dnem nabytí účinnosti novely tr. zákoníku zákonem č. 330/2011 Sb.) naplňuje znaky tohoto přečinu spočívající ve výkonu činnosti, pro kterou pozbyl oprávnění podle jiného právního předpisu.

Jestliže i odvolací soud uzavřel, že obviněný řídil motorové vozidlo poté, co řidičské oprávnění v důsledku oznámení a výzvy příslušného správního orgánu podle § 123c odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. pozbyl, nebyly splněny zákonné podmínky k tomu, aby předmětnou věc postoupil příslušnému správnímu orgánu k projednání a rozhodnutí přestupku, neboť činem obviněného byla naplněna skutková podstata přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, k němuž je příslušný jednat a rozhodnout pouze soud v trestním řízení.

Nejvyšší státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 5 To 73/2013, jakož i případná další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Brně věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Obviněnému i jeho obhájci byl doručen opis podaného dovolání, ale obviněný nevyužil svého oprávnění a do rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu se k němu nevyjádřil.

Nejvyšší soud o podaném dovolání rozhodoval nejprve v senátu 8 Tdo, který usnesením ze dne 10. 7. 2013, sp. zn. 8 Tdo 598/2013, podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, věc obviněného F. V. postoupil k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát Nejvyššího soudu“), neboť senát 8 Tdo při svém rozhodování

dospěl k právnímu názoru odlišnému od toho, který byl již vyjádřen v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 4 Tz 56/2012.

Senát 8 Tdo konstatoval, že právní názor vyslovený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 4 Tz 56/2012, o němž se mimo jiné v dovolání opírá i nejvyšší státní zástupce, který také opakoval podstatnou část argumentace obsažené v označeném usnesení senátu 4 Tz, neodpovídá dikci a smyslu ustanovení § 123c a § 123d zákona č. 361/2000 Sb. Senát 8 Tdo naopak po zevrubném výkladu těchto ustanovení vyslovil názor, že „skutkovou podstatu přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku může naplnit jen takový řidič, který podle § 123c odst. 3, 7 zákona č. 361/2000 Sb. pozbyl řídičské oprávnění na základě rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci a řídil motorové vozidlo v době jednoleté lhůty určené podle § 123c odst. 7, 8 zákona č. 361/2000 Sb. mezi právní mocí a posledním dnem stanovené doby jednoho roku, po kterou nesměl řídit motorové vozidlo v důsledku pozbytí řídičského oprávnění z důvodu dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče v daném případě by tomu bylo v době mezi 20. 4. 2009 a 20. 4. 2010). Poté, co uvedená lhůta skončila, obviněný, který nezažádal o navrácení řídičského oprávnění, neporušil zákaz ve smyslu § 123c odst. 7 zákona č. 361/2000 Sb., neboť ten vypršel uplynutím uvedené jednoleté zákonné lhůty, a tedy nenaplnil znaky přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.“ V jeho jednání je možné shledávat přestupek podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1. zákona č. 361/2000 Sb.

Jelikož se jedná o podstatnou rozdílnost právních názorů na tutéž problematiku, která doposud nebyla sjednocena, senát 8 Tdo věc pro účely sjednocení právní otázky postoupil velkému senátu Nejvyššího soudu k rozhodnutí.

Velký senát Nejvyššího soudu shledal, že dovolání nejvyššího státního zástupce je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., velký senát Nejvyššího soudu dále posuzoval, zda nejvyšším státním zástupcem vznesené námitky naplňují jím uplatněné dovolací důvody. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. je dán mimo jiné tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Velký senát Nejvyššího soudu seznal, že námitky nejvyššího státního zástupce, vytykající nesprávné právní posouzení skutku a z toho plynoucí vadný závěr o postoupení věci obviněného Městskému úřadu v B. jako možného přestupku, sice odpovídají uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. f), g) tr. ř., ale nejsou opodstatněné.

Z hlediska napadeného usnesení a obsahu dovolání je významná otázka právního posouzení jednání obviněného, řídil-li motorové vozidlo po uplynutí jednoho

roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci, aniž by splnil zákonné podmínky a předpoklady k vrácení řidičského oprávnění. Dovolatel nesouhlasil s jeho právním posouzením jen jako přestupku, jak rozhodl v napadeném usnesení odvolací soud, a tvrdil, že skutek má být posouzen jako přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

Přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku (ve znění účinném v době, kdy byl čin spáchán, tj. po novele trestního zákoníku zákonem č. 330/2011 Sb., účinné od 1. 12. 2011) se dopustil, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl.

Podstata jednání obviněného spočívala v tom, že dne 14. 8. 2012 řídil motorové vozidlo, a když byl kontrolován policejní hlídkou, bylo zjištěno, že mu nebyl vrácen řidičský průkaz, neboť oprávnění k řízení motorových vozidel mu bylo odňato dnem 20. 4. 2009. Z obsahu spisu Okresního soudu v Blansku sp. zn. 1 T 315/2012 k okolnostem, za nichž se obviněný činu dopustil, vyplývá, že Magistrát města B., odbor dopravněsprávních činností, vydal dne 30. 10. 2008 pod sp. zn. ODSČ-691/B-08 oznámení o dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení (č. l. 15). Námitky obviněného proti tomuto oznámení Magistrát města B., odbor dopravněsprávních činností, rozhodnutím ze dne 23. 1. 2009, sp. zn. ODSČ-691/B-08, zamítl a provedené záznamy potvrdil (č. l. 18 až 21). Krajský úřad J. k., odbor dopravy, rozhodnutím sp. zn. S-JMK 26680/2009/OD/St, které nabylo právní moci dne 20. 4. 2009, zamítl i odvolání obviněného a označené rozhodnutí Magistrátu města B., odboru dopravněsprávních činností, potvrdil (č. l. 22 až 27). Kromě činu, který je předmětem tohoto trestního řízení, byl dále obviněnému rozhodnutím Městského úřadu Š., odbor dopravy, ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. OD/43132-11/3962-2011/BOR, které nabylo právní moci dne 23. 11. 2011, uložen za přestupek podle § 22 odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 200/1999 Sb., o přestupcích, ve znění do 31. 7. 2011 (dále jen „zákon č. 200/1999 Sb.“), spočívající zkráceně v tom, že dne 25. 7. 2011 řídil motorové vozidlo, aniž by byl držitelem platného řidičského oprávnění, protože blokáce řidičského oprávnění mu byla vyslovena ode dne 20. 4. 2009 z důvodu dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče, mimo jiné trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu dvanácti měsíců ode dne zadržení řidičského průkazu, tj. ode dne 25. 7. 2011 (č. l. 29). Toto potrestání tedy na projednávanou věc nemá žádný dopad, neboť obviněnému v době spáchání projednávaného činu (14. 8. 2012) již uplynula doba tam vysloveného zákazu řízení motorových vozidel.

Z uvedených skutečností je zřejmé, že v projednávané věci je rozhodnutím, jehož výkon měl obviněný mařit, rozhodnutí Magistrátu města B., odbor dopravněspráv-

ních činností, vydané dne 30. 10. 2008 pod sp. zn. ODSČ-691/B-08, o oznámení dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení, které se stalo pravomocným a vykonatelným dnem 20. 4. 2009, jak uváděl i soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku, nikoliv rozhodnutí Městského úřadu Š., odbor dopravy, ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. OD/43132-11/3962-2011/BOR, jak označoval nejvyšší státní zástupce v textu dovolání.

Za daných okolností se jedná o rozhodnutí podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. (k tomu viz stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. Tpjn 302/2010, uveřejněné pod č. 1/2011-II. Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 8 Tdo 951/2012, aj.), podle něhož příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností jako orgán veřejné moci při provedení záznamu bodů, kterým řidič dosáhl celkového počtu 12 bodů, neprodleně písemně oznámí tuto skutečnost řidiči a vyzve jej k odevzdání řidičského průkazu a mezinárodního řidičského průkazu nejpozději do pěti pracovních dnů ode dne doručení tohoto oznámení. Řidič pozbývá řidičské oprávnění uplynutím pěti pracovních dnů ode dne, v němž mu bylo toto oznámení doručeno. Podá-li podle § 123f odst. 4 citovaného zákona námitky proti provedenému záznamu, kterým bylo dosaženo celkového počtu 12 bodů, běh lhůt stanovených v § 123c odst. 3 tohoto zákona se přerušuje ode dne doručení námitek příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do dne, v němž rozhodnutí podle odstavce 3 § 123f tohoto zákona nabude právní moci.

V daných souvislostech není od věci upozornit i na § 123c odst. 7 zákona č. 361/2000 Sb., podle něhož, dosáhne-li řidič, který je držitelem řidičského průkazu členského státu, řidičského průkazu vydaného cizím státem, mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem, celkového počtu 12 bodů, pozbývá právo k řízení motorového vozidla na území České republiky po dobu jednoho roku. Tato lhůta jednoho roku počíná běžet ode dne uložení pokuty v blokovém řízení nebo nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku nebo trestném činu, spáchaným jednáním zařazeným do bodového hodnocení, na jehož základě řidič dosáhl celkového počtu 12 bodů (§ 123c odst. 8 zákona č. 361/2000 Sb.). Ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že sankce spočívající v pozbytí práva k řízení motorového vozidla na území České republiky skončí uplynutím zákonem stanovené jednoleté lhůty.

Podmínky pro vrácení řidičského oprávnění jsou vymezeny v § 123d zákona č. 361/2000 Sb. Řidič, který podle § 123c odst. 3 tohoto zákona pozbyl řidičské oprávnění, je podle § 123d odst. 1 citovaného zákona oprávněn požádat o jeho vrácení nejdříve po uplynutí jednoho roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění. Jde-li o řidiče, kterému byl za přestupek nebo trestný čin spáchaný jednáním zařazeným do bodového hodnocení, na základě kterého dosáhl celkového počtu 12 bodů, uložen trest nebo sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, může tak podle § 123d odst. 2 tohoto zákona požádat nejdříve po vykonání trestu

nebo sankce zákazu činnosti, pokud je uložena doba zákazu činnosti delší než doba zákazu činnosti podle odstavce 1 § 123d citovaného zákona. V § 123d odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. jsou stanoveny podmínky, za nichž se žádost o vrácení řidičského oprávnění podává (písemně u příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností). Vrátil řidičské oprávnění lze jen po prokázání, že se žadatel podrobil přezkoušení z odborné způsobilosti podle zvláštního právního předpisu (zákonu č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) a předložení posudku o zdravotní způsobilosti včetně dopravně psychologického vyšetření. Pro vrácení řidičského oprávnění platí přiměřeně § 101 zákona č. 361/2000 Sb.

Při srovnání povahy ustanovení § 123c a § 123d zákona č. 361/2000 Sb. je zřejmé, že § 123c, podle jehož znění je právním důsledkem dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení ztráta řidičského oprávnění, má sankční povahu. Řidičské oprávnění ztrácí řidič přímo ze zákona, tedy bez nutnosti vést o těchto důsledcích správní řízení (srov. Kovalčíková, D., Štandera, J. Zákon o provozu na pozemních komunikacích. 2. vydání: Praha C.H. Beck, 2012, s. 281). Ustanovení § 123d zákona č. 361/2000 Sb. určuje toliko postup pro vrácení řidičského oprávnění, které řidič ze zákona o silničním provozu pozbyl na jeden rok dosažením 12 bodů v bodovém hodnocení, jež lze znovu získat pouze na základě rozhodnutí příslušného správního úřadu o vrácení tohoto řidičského oprávnění za splnění zákonem stanovených podmínek.

Velký senát Nejvyššího soudu ve shodě se senátem 8 Tdo konstatuje, že ze znění a vzájemného kontextu těchto ustanovení zřetelně vyplývá, že právní důsledek dosažení celkového počtu 12 bodů spočívající v pozbytí řidičského oprávnění podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., mající sankční povahu, skončí rovněž uplynutím doby jednoho roku. Důsledkem pozbytí či ztráty řidičského oprávnění není nic jiného než po dobu jednoho roku trvající nezvratný a ničím neovlivnitelný zákaz řídit motorové vozidlo, přičemž právě po uplynutí jednoho roku lze tento důsledek odstranit na základě postupu upraveného v ustanovení § 123d citovaného zákona.

Uplynutím doby jednoho roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění podle § 123c odst. 3 stanovené v § 123d odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. se řidič, který pozbyl řidičské oprávnění podle § 123c odst. 3 tohoto zákona, nalézá ve stejném postavení jako řidič, který vykonal trest či sankci (dále jen „sankce“) zákazu řízení motorového vozidla, která mu byla uložena rozhodnutím soudu či jiného orgánu veřejné moci. Jestliže řidič vykonal tuto sankci a pak přesto řídil motorové vozidlo, aniž prokázal zákonem stanovenou odbornou a zdravotní způsobilost k vrácení řidičského oprávnění, které pozbyl v důsledku uložené sankce (§ 94a, § 102 zákona č. 361/2000 Sb.), není možné dospět k závěru, že mařil výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že vykonával činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána, což ostatně netvrdí ani dovolatel. Nelze však ani konstatovat

vat, že mařil výkon rozhodnutí orgánu veřejné moci tím, že vykonával činnost, pro kterou pozbyl oprávnění podle jiného právního předpisu, jelikož povinnost plnit podmínky stanovené v rozhodnutí soudu či jiného orgánu veřejné moci, k jehož ochraně ustanovení § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku směřuje, lze jen v rozsahu, v jakém byly obviněnému tímto rozhodnutím vysloveny. Po výkonu sankce zákazu řízení motorových vozidel, jež byla uložena rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, nepředstavuje řízení motorového vozidla v době, kdy pozbytí řidičského oprávnění jako důsledek takto uložené sankce stále trvá, výkon činnosti, kterou by mařil nebo podstatně ztěžoval výkon rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci.

Na základě uvedených úvah je tedy zřejmé, že po skončení lhůty jednoho roku označené v § 123d odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. již nemůže obviněný, který řídí motorové vozidlo, ač jako řidič pozbyl řidičské oprávnění podle § 123c odst. 3 tohoto zákona, naplnit skutkovou podstatu přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, a to ani za situace, že mu řidičské oprávnění pro nedodržení postupu podle § 123d zákona č. 361/2000 Sb. nebylo vráceno. I v tomto případě totiž platí, že „zákaz řídit motorové vozidlo“ a povinnost obviněného jej respektovat, plynoucí z rozhodnutí orgánu veřejné moci, skončily – ve smyslu relevantním z hlediska naplnění zákonných znaků přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku – právě uplynutím této lhůty.

Z uvedeného také plyne, že velký senát Nejvyššího soudu nesouhlasí s právními závěry, jež vyslovil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 4 Tz 56/2012, a z nichž vycházel i nejvyšší státní zástupce v podaném dovolání. Nejvyšší soud v označeném usnesení zamítl jako nedůvodnou stížnost pro porušení zákona a nevyhověl ministru spravedlnosti v požadavku, aby jednání (obdobné tomu, které je předmětem nyní přezkoumávaného dovolání*) nebylo posouzeno jako přečin podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, ale jen jako přestupek. Senát 4 Tz zaujal opačný názor, než kterého se domáhal ministr spravedlnosti, a vyvodil, že smyslem přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku je zájem na tom, aby nebyla vykonávána určitá činnost osobou, které výkon této činnosti byl zakázán či sankčně ztratil způsobilost tuto činnost vykonávat.

Citované ustanovení nahlížené účelem zákona o silničním provozu podle něj zajišťuje, aby činnost, která může ohrozit veřejný zájem na bezpečném silničním provozu, byla vykonávána jen osobami k tomu způsobilými a zároveň k tomu disponujícími příslušným oprávněním.

* Uvedené činy spočívaly v tom, že pachatel ve dnech 31. 3. 2011, 8. 6. 2011, 18. 6. 2011 řídil osobní motorové vozidlo přesto, že pozbyl rozhodnutím Magistrátu hl. m. Prahy, odboru dopravně správních agend, č.j. S-MHMP-DSA 189767/2010 ze dne 28. 8. 2009, oprávnění k řízení motorových vozidel v důsledku dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení ve smyslu ustanovení § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o tomto věděl minimálně ode dne 30. 3. 2011, kdy mu tato informace byla sdělena při kontrole policejní hlídkou Policie České republiky, MOP Letňany, Praha 9.

Senát 4 Tz vycházel z toho, že „jednorochní lhůta (§ 123d odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb.), po kterou tzv. vybodovaný řidič nemůže požádat o vrácení řidičského oprávnění, má nesporně určitý sankční, ale i ochranný charakter a postihuje řidiče, který soustavným nerespektováním dopravních předpisů docílil 12 bodů v bodovém hodnocení, a zavladal tak příčinu k postupu podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. ze strany příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Uplynutí této jednorochní lhůty ale samo o sobě nemůže znamenat, že pokud tzv. vybodovaný řidič usedne za volant motorového vozidla a toto řídí bez toho, že by splnil veškeré podmínky pro podání žádosti o vrácení řidičského oprávnění, tak toto jeho jednání by mělo být posouzeno pouze jako přestupek.“

Uvedený senát též poukázal na to, že je možné srovnání postavení tzv. vybodovaného řidiče s postavením řidiče, kterému byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu určitou, protože „každý řidič, jemuž byl uložen trest či sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na určitou dobu, zároveň i pozbyl řidičské oprávnění (viz § 94a, § 102 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb.). Tzv. vybodovaný řidič, jemuž bylo odňato řidičské oprávnění rozhodnutím příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a kterému uplynula doba jednoho roku k možnosti požádat o jeho vrácení, se – pokud jde o znovunabytí řidičského oprávnění – nachází v obdobné situaci, jako řidič, jenž uložený trest či sankci zákazu řízení motorových vozidel již vykonal (s výjimkou řidiče, na něhož nedopadá povinnost vyplývající z ustanovení § 102 odst. 5 zákona o silničním provozu). Oba totiž k vrácení řidičského oprávnění musí splnit zákonem stanovené podmínky a předpoklady, které jsou v podstatě rovnocenné (viz § 123d, § 101, § 102 zákona č. 361/2000 Sb.). Z toho vyplývá, že pokud takový řidič uvedené zákonné podmínky a předpoklady k vrácení řidičského oprávnění nesplní, a přesto usedne do motorového vozidla a toto řídí, vykonává činnost, pro niž mu bylo odňato řidičské oprávnění podle jiného právního předpisu, případně činnost, pro kterou takové oprávnění pozbyl.“

Senát 4 Tz v rozhodnutí dospěl k závěru, že „řidič (s výše uvedenou výjimkou), který trest či sankci spočívající v zákazu řízení motorových vozidel již vykonal, ale zároveň ještě neprokázal zákonem stanovenou odbornou a zdravotní způsobilost k vrácení řidičského oprávnění, a přesto motorové vozidlo řídí, tak již sice zmíněným jednáním nenaplnuje zákonné znaky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí spočívající v tom, že vykonává činnost, která mu byla rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci zakázána, ale od 1. 12. 2011 (den nabytí účinnosti novely trestního zákoníku přijaté pod č. 330/2011 Sb.) naplňuje znaky tohoto přečinu spočívající ve výkonu činnosti, pro kterou pozbyl oprávnění podle jiného právního předpisu.

Tedy i takový řidič se dopustí předmětného přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, a to kdykoli v budoucnu.“ Pro úplnost velký senát Nejvyššího soud

dodává, že zcela shodný právní názor je obsažen rovněž v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 7 Tdo 625/2013.

Právní závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 4 Tz 56/2012, či ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 7 Tdo 625/2013, ale nelze akceptovat, jelikož nejsou podloženy logickým a smysluplným výkladem ustanovení § 123c a § 123d zákona č. 361/2000 Sb., vytvářejí mezi kategoriemi osob, jež – zjednodušeně řečeno – řídí motorové vozidlo bez řidičského oprávnění, nepodstatně nerovné postavení. Necháme-li stranou pozornosti řidiče, kteří jako držitelé řidičského průkazu členského státu, řidičského průkazu vydaného cizím státem, mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem pozbyli právo k řízení motorového vozidla na území České republiky po dobu jednoho roku podle § 123c odst. 7 zákona č. 361/2000 Sb. a po uplynutí zákonem stanovené lhůty jednoho roku se již nemohou řízením motorového vozidla na území České republiky bez přistoupení jiné relevantní skutečnosti dopustit přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jednu kategorii takových osob představují řidiči, kteří pozbyli řidičské oprávnění podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., přičemž již uplynula doba jednoho roku k možnosti požádat o jeho vrácení, ale dosud nesplnili zákonné podmínky a předpoklady k vrácení řidičského oprávnění. Do stejné kategorie náležejí i řidiči, kterým byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu nejméně jednoho roku, uložený trest vykonali, ale dosud nesplnili zákonné podmínky a předpoklady k vrácení řidičského oprávnění. Dále pak je tu kategorie osob, které nikdy nebyly držitelem řidičského oprávnění, a přesto řídily motorové vozidlo. Zatímco posledně uvedená kategorie osob řídících motorové vozidlo se ani podle závěrů senátu 4 Tz nemůže dopustit přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, řidiči zařazení do první jmenované kategorie by se ho dopouštěli kdykoliv až do vrácení řidičského oprávnění po splnění zákonných podmínek a předpokladů. Přitom, jak již bylo řečeno, podstata jejich jednání je stejná a spočívá v tom, že řídí motorové vozidlo bez řidičského oprávnění. Výše uvedený výklad rozhodných ustanovení § 123c a § 123d zákona č. 361/2000 Sb. nelze přijmout, byť se jedná o činnost nežádoucí a nelze ji tolerovat. Jde nepochybně o jednání protiprávní, na něž však lze přílehavě reagovat jinými prostředky než právě prostředky trestního práva.

Velký senát Nejvyššího soudu proto sdílí právní názor senátu 8 Tdo, že skutkovou podstatu přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku může naplnit jen obviněný, který jako řidič podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. pozbyl řidičské oprávnění na základě rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci a řídí motorové vozidlo v době jednoho roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění podle tohoto zákonného ustanovení. Pokud obviněný řídí motorové vozidlo po uplynutí této lhůty, byť nepožádal o navrácení řidičského oprávnění, nespáchá přečin podle § 337 odst. 1 písm. a)

tr. zákoníku. V takovém jednání, které však není v souladu se zákonem, je možné spatřovat přestupek podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1. zákona č. 361/2000 Sb., protože řídí motorové vozidlo a v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) citovaného zákona není držitelem příslušného řidičského oprávnění podle § 81 označeného zákona.

Pro úplnost velký senát Nejvyššího soudu dodává, že stejným způsobem je třeba nahlížet na řidiče, jemuž byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu nejméně jednoho roku, uložený trest nebo sankci vykonal, ale dosud neprokázal zákonem stanovenou odbornou a zdravotní způsobilost k vrácení řidičského oprávnění a řídil motorové vozidlo. Ani jeho jednání nevykazuje zákonné znaky přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, ale mohlo by být příslušným orgánem posouzeno jako výše označený přestupek.

Odvolační soud tudíž opodstatněně rozhodl tak, že po zrušení odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně věc obviněného pro již popsany skutek podle § 222 odst. 2 tr. ř. postoupil Městskému úřadu v B., poněvadž správně shledal, že nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být posouzen jako přestupek, o němž je tento orgán příslušný rozhodovat.

Ze všech těchto důvodů velký senát Nejvyššího soudu dospěl k závěru, že napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 5 To 73/2013, nevykazuje vady, pro které by je bylo nutno z některých důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. f) či g) tr. ř. zrušit. Proto dovolání nejvyššího státního zástupce odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Zákonná podmínka pro vyslovení povinnosti obviněného hradit náklady trestního řízení je splněna již tím, že byl pravomocně uznán vinným, přičemž není podstatné, jak byl skutek, v němž byl shledán čin soudně trestný, právně kvalifikován. Jestliže byl v trestním řízení vedeném pro skutek kvalifikovaný v obžalobě jako jednočinný souběh trestných činů ublížení na zdraví a výtržnictví pro účely trestního řízení a k objasnění mechanismu vzniku a povahy zranění poškozeného vyhotoven znalecký posudek, k jehož podání byli přibráni nejméně dva znalci, přičemž po provedení tohoto důkazu v hlavním líčení byl obviněný pravomocně uznán vinným pouze trestným činem výtržnictví, uloží se mu povinnost hradit náklady spojené i s podáním tohoto znaleckého posudku ve smyslu § 152 odst. 1 písm. e), odst. 3 tr. ř., § 3 písm. a) vyhlášky č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, ve znění pozdějších předpisů. Povinnost hradit náklady řízení pouze v jejich základní výměře podle § 1 citované vyhlášky by přicházela v úvahu toliko v případě, že by znalecký posudek byl zpracován jen ke skutku, ohledně něhož nebyl obviněný pravomocně uznán vinným.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 6. 2013,
sp. zn. 6 Tz 25/2013)

Nejvyšší soud zamítl stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného P. K. proti usnesení Okresního soudu v Náchodě ze dne 23. 7. 2012, sp. zn. 1 T 57/2010.

Z o d ů v o d n ě n í :

Obviněný P. K. (dále „obviněný“) byl rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 14. 6. 2010, č.j. 1 T 57/2010-227, uznán vinným trestnými činy ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákona č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“), a výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Za to mu byl podle § 221 odst. 2 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání patnácti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu tří let. Odvolání obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně bylo rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 11. 2010, č.j. 11 To 347/2010- 269, podle § 256 tr. ř. zamítnuto. Na základě podaného dovolání zrušil Nejvyšší soud usnesením ze dne 23. 3. 2011, č.j. 3 Tdo 171/2011-307, obě předchozí rozhodnutí ve vztahu k obviněnému (ohledně spoluobviněného J. P. zůstal pravomocný rozsudek soudu prvního stupně nedotčen) a soudům nižších stupňů uložil ve věci znovu rozhodnout.

Po zrušení rozhodoval ve věci podruhé Okresní soud v Náchodě rozsudkem ze dne 22. 6. 2011, č.j. 1 T 57/2010-353, kterým uznal obviněného opět vinným jednak trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., jednak trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Za to mu uložil stejný trest jako ve svém prvním rozsudku. Tento rozsudek byl z podnětu podaného odvolání obviněného zrušen usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2011, č.j. 11 To 311/2011-384, věc byla vrácena soudu prvního stupně.

Třetím rozsudkem ve věci Okresního soudu v Náchodě ze dne 9. 5. 2012, č.j. 1 T 57/2010-464, byl obviněný uznán vinným trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání sedmi měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu osmnácti měsíců. Odvolání obviněného proti tomuto rozsudku bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto Krajským soudem v Hradci Králové usnesením ze dne 22. 6. 2012, č.j. 11 To 230/2012- 492. Dovolání obviněného proti rozhodnutí odvolacího soudu bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 3 Tdo 1175/2012.

Po nabytí právní moci odsuzujícího rozsudku uložil Okresní soud v Náchodě obviněnému usnesením ze dne 10. 7. 2012, č.j. 1 T 57/2010-505, povinnost nahradit náklady trestního řízení podle § 152 odst. 1 písm. e) tr. ř. paušální částkou ve výši 11 000 Kč stanovenou podle vyhlášky č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „vyhláška“). Bylo zjištěno, že obviněný již na nákladech trestního řízení uhradil částku 7800 Kč, proto byl usnesením Okresního soudu v Náchodě ze dne 23. 7. 2012, č.j. 1 T 57/2010-507 (dále také „napadené usnesení“), vyzván podle § 152 odst. 1 písm. e) tr. ř. uhradit náklady trestního řízení stanovené paušální částkou 3200 Kč (doplatek nákladů trestního řízení) do patnácti dnů ode dne doručení usnesení. Stížnost proti tomuto usnesení byla zamítnuta usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 8. 2012, č.j. 11 To 317/2012-529, podle § 148 odst. 1 písm. a) tr. ř. jako nepřipustná, proto napadené usnesení okresního soudu nabylo právní moci již dne 23. 7. 2012.

Proti citovanému usnesení Okresního soudu v Náchodě podal ministr spravedlnosti ve prospěch obviněného P. K. stížnost pro porušení zákona, v níž po shrnutí dosavadního průběhu řízení okresnímu soudu vytkl, že se při konečném stanovení nákladů trestního řízení důsledně neřídil ustanoveními § 152 odst. 1 písm. e), odst. 3 tr. ř. a dále ustanoveními § 1 písm. b) a § 3 vyhlášky č. 312/1995 Sb.

Svůj názor ministr spravedlnosti odůvodnil s přihlédnutím k níže uvedeným a v podané stížnosti zmíněným skutečnostem:

Obviněný byl od počátku trestního řízení stíhán a poté i obžalován pro skutek, v němž orgány činné v trestním stíhání spatřily dva trestné činy – jednak trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., jednak trestný čin

výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. V průběhu trestního řízení byl nejprve podle § 105 odst. 1 tr. ř. přibrán znalec z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, a byl vypracován znalecký posudek za účelem objasnění způsobu vzniku a popisu zranění poškozeného. Podle § 110a tr. ř. byl obviněným předložen znalecký posudek rovněž ohledně zranění poškozeného. Vzhledem k rozporným závěrům obou předchozích znaleckých posudků byl podle § 110 odst. 1 tr. ř. vypracován revizní znalecký posudek ústavu.

Podle ministra spravedlnosti všechny znalecké posudky měly za účel objasnit okolnosti vztahující se výhradně k trestnému činu ublížení na zdraví. Obviněný byl však na základě provedených důkazů pravomocně uznán vinným pouze spácháním trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. (nebyl uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví), přičemž byla podle toho upravena skutková věta.

Na základě výše uvedeného má ministr spravedlnosti za to, že okresní soud měl obviněnému správně uložit povinnost uhradit na nákladech trestního řízení toliko paušální částku ve výši 4000 Kč, odpovídající § 1 písm. b) citované vyhlášky, neboť znalecké posudky nesloužily k uznání viny obviněného.

Proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Okresního soudu v Náchodě ze dne 23. 7. 2012, č.j. 1 T 57/2010-507, byl porušen zákon v neprospěch obviněného P. K. v ustanovení § 152 odst. 1 písm. e), odst. 3 tr. ř. ve spojení s § 1 písm. b) citované vyhlášky, a podle § 269 odst. 2 tr. ř. aby zrušil napadené usnesení, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 nebo § 271 odst. 1 tr. ř.

Obviněný se ke stížnosti pro porušení zákona nevyjádřil.

Ke stížnosti pro porušení zákona se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která dospěla k závěru, že v posuzované trestní věci nedošlo k pochybením, jež jsou vytýkána stížností pro porušení zákona.

Argumentovala, že pokud byl obviněný pravomocně uznán vinným, je podle § 152 odst. 1 písm. e), odst. 3 tr. ř. povinen nahradit státu paušální částkou ostatní náklady, které nese stát. Tato paušální částka je stanovena obecně závazným právním předpisem vydaným Ministerstvem spravedlnosti, a to v ustanovení § 1 písm. b) vyhlášky tohoto ministerstva č. 312/1995 Sb. Jestliže byl v trestním řízení podán znalecký posudek, zvyšuje se tato paušální částka nákladů trestního řízení v souladu s § 3 citované vyhlášky o částku 3800 Kč.

Pojem podání znaleckého posudku, tak jak je obsažen ve vyhlášce, nelze vykládat tak, že pro stanovení povinnosti nahradit náklady řízení postačuje, je-li v průběhu trestního řízení proveden listinný důkaz jakýmkoliv znaleckým posudkem. Za podání znaleckého posudku z hlediska konkrétního trestního řízení je totiž třeba považovat stav, kdy je znalecký posudek vyhotoven pro účely tohoto trestního řízení, nebo kdy reálné náklady řízení vzniknou v souvislosti s účastí znalce při hlavním líčení (propla-

cení znalečného). Zdůraznila, že obviněný je povinen nahradit státu zvýšenou paušální sumu nákladů trestního řízení v souvislosti se znaleckým posudkem tehdy, pokud byl uznán vinným v souvislosti se skutkem, pro který byl pořízen znalecký posudek, tedy jestliže znalecký posudek byl vyhotoven pro účely takového řízení.

Právě k tomu došlo v posuzované trestní věci, neboť obviněný byl uznán vinným skutkem, pro který byl pořízen znalecký posudek, byť tento skutek byl původně právně kvalifikován jednak jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., jednak jako trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Podstatné však podle státní zástupkyně je, že uvedené trestné činy byly spáchány v jednočinném souběhu. To, že v konečném důsledku nebyl obviněný uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., nemění nic na tom, že byl pravomocně uznán vinným skutkem, pro který byl pořízen znalecký posudek. Rolí nehraje ani skutečnost, že soud v konečném důsledku upravitel i popis skutku ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku tak, že jeho část týkající se způsobení zranění poškozenému ze skutkové věty vypustil.

Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. na podkladě vyžádaného spisu a dalších listinných důkazů zákonost a odůvodněnost výroku napadeného rozhodnutí, proti němuž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení mu předcházející, a shledal, že zákon nebyl porušen.

Ze spisu Okresního soudu v Náchodě sp. zn. 1 T 57/2010 Nejvyšší soud zjistil, že obviněný byl rozsudkem ze dne 9. 5. 2012, č.j. 1 T 57/2010-464, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 6. 2012, č.j. 11 To 230/2012-492, pravomocně uznán vinným skutkem spočívajícím v tom, že dne 25. 5. 2009 v době kolem 21. hodiny před restaurací S. v H., ul. N., za přítomnosti nejméně dalších tří osob, poté co nejprve J. P. po předchozí slovní potyčce fyzicky napadl poškozeného M. M. úderem pěstí do obličeje, v důsledku čehož poškozený spadl na zem, a následně když poškozený vstal, napadl poškozeného obžalovaný P. K. nejméně dvěma údery pěstí do obličeje, při kterých zasáhl poškozeného M. M. do brady, který byl právně kvalifikován jako trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

K těmto skutkovým a právním závěrům uvedené soudy dospěly poté, co provedly dokazování v rozsahu vyplývající z jednotlivých protokolů, tj. mimo jiné poté, co dokazování provedly i znaleckými posudky, které orgány činné v trestním řízení pro objasnění věci opatřily, a to na pokladě opatření ze dne 27. 11. 2009 (znalecký posudek Prof. MUDr. M. S., CSc.) a následně opatření ze dne 2. 12. 2011 (znalecký posudek L. f. UK v P.). I vzhledem k odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně nevzniká pochybnost o tom, že při svém rozhodování zohlednily odborné poznatky, které ze zpracovaných posudků vplynuly, jinak řečeno, že své skutkové a právní závěry vyvodily i na podkladě zhodnocení uvedených dvou důkazních prostředků.

Tato skutečnost není ostatně zpochybňována ani podanou stížností pro porušení zákona, která vadu usnesení, jímž bylo rozhodnuto o povinnosti obviněného uhradit náklady trestního řízení (stížností napadené rozhodnutí), shledává v tom, že při stanovení výše těchto nákladů nebylo soudem zohledněno, že vina obviněného trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. nebyla vyslovena.

Povinnost odsouzeného k náhradě nákladů trestního řízení je upravena ustanovením § 152 tr. ř.

Byl-li obžalovaný pravomocně uznán vinným, je povinen nahradit státu paušální částkou ostatní náklady, jež nese stát (§ 152 odst. 1 písm. e/ tr. ř.).

Paušální částku uvedenou v odstavci 1 písm. e) stanoví obecně závazným právním předpisem Ministerstvo spravedlnosti (§ 152 odst. 3 tr. ř.).

Podle vyhlášky č. 312/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, paušální částka nákladů trestního řízení podle trestního řádu činí: v ostatních věcech, v nichž řízení v prvním stupni bylo vedeno před okresním soudem, 4000 Kč (§ 1 písm. b/ vyhlášky). Jestliže byl v trestním řízení podán znalecký posudek, zvyšuje se paušální částka nákladů trestního řízení stanovená podle § 1, byli-li přibráni k podání znaleckého posudku nejméně dva znalci, o částku 7000 Kč (§ 3 písm. a/ vyhlášky).

Z citovaných ustanovení, jež jsou rozhodná při řešení otázky, v kterých případech a v jaké výši je nezbytné zavázat obviněného povinností uhradit náklady trestního řízení, nelze dle Nejvyššího soudu dovodit závěry, na kterých je založena podaná stížnost pro porušení zákona. Neplýne z nich zejména to, že by otázka výše těchto nákladů měla být závislá na výsledné právní kvalifikace skutku, kterým byl obviněný pravomocně uznán vinným, tj. jak je tvrzeno v podané stížnosti, že rozhodné by mělo být to, zda byl shledán vinným jedním nebo více ideálně si konkurujícími trestnými činy. Zákonná podmínka pro vyslovení povinnosti obviněného hradit náklady trestního řízení je splněna již tehdy, byl-li pravomocně uznán vinným, což nepředstavuje nic jiného než to, že ohledně skutku (skutku *de iure*), pro který se vedlo jeho trestní stíhání, byl vydán odsuzující rozsudek, jenž nabyl právní moci. Uvedená zákonná povinnost uhradit náklady trestního řízení ve výši stanovené § 1 vyhlášky, případně ve výši, která odpovídá částkám zvýšeným (§ 3 vyhlášky), na obviněného totiž nedopadá jen v případě (§ 152 tr. ř. *argumentum a contrario*), že je zproštěn obžaloby v celém rozsahu (případ první), či alespoň zčásti, tj. ohledně skutku či skutků, ve vztahu k jejichž objasnění byly zpracovány a soudem zhodnoceny znalecké posudky (v případě druhém, tj. stran navýšení paušální částky ve smyslu § 3 vyhlášky).

Trestní řízení se vede o skutku a tudíž zákonná podmínka § 152 tr. ř. (byl-li pravomocně uznán vinným) je naplněna tehdy, byl-li skutek, o němž se řízení vedlo, prokázán, byl v něm shledán čin soudně trestný a byl učiněn závěr, že se ho dopustil obviněný. Rozsah tohoto skutku (při zachování jeho totožnosti) a následně jeho

právní posouzení (za podmínky, že je v něm shledán alespoň jeden trestný čin) není z hlediska rozhodování o výši povinnosti obviněného stran hrazení nákladů trestního řízení rozhodný. Bylo-li ve vztahu k tomuto skutku provedeno řízení, v němž jako důkazy byly použity orgány činnými v trestním řízení opatřené znalecké posudky (jak se stalo i ve věci posuzované), pak je namístě zavázat obviněného povinností uhradit náklady tohoto řízení ve výši, která odpovídá té které variantě upravené ustanovením § 3 vyhlášky. Povinnost hradit náklady řízení pouze v jejich základní výměře (§ 1 vyhlášky) by obviněného stíhala toliko v případě, že by znalecký posudek byl zpracován jen ve vztahu ke skutku, ohledně něhož by byl obžaloby pravomocně zproštěn (ať již skutku, který by dle podané obžaloby zakládal reálně konkurující trestný čin, či skutku ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř., který by tvořil dílčí útok při pokračování v trestném činu podle § 116 tr. zákoníku). O takový případ se však ve věci posuzované nejedná.

Jak správně uvedla i státní zástupkyně, za podání znaleckého posudku z hlediska konkrétního trestního řízení je třeba považovat stav, kdy je znalecký posudek vyhotoven pro účely tohoto trestního řízení nebo kdy reálné náklady řízení vzniknou alespoň v souvislosti s účastí znalce při hlavním líčení a s ním spojeným proplacením znalečného (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 4 Tz 43/2003).

Zbývá zopakovat, že v posuzované věci byly jak posudek znalce, tak posléze znalecký posudek ústavu vypracovány v souvislosti se skutkem, kterým byl obviněný uznán vinným, tedy byly splněny všechny zákonné podmínky pro uložení povinnosti obviněnému nahradit náklady trestního řízení státu ve výši, jak o nich stížností napadeným usnesením rozhodl okresní soud. Nic na tom nemění, jak již výše uvedeno, že skutek byl původně právně kvalifikován jako jednočinný souběh jednak trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., jednak trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a obviněný byl pravomocně uznán vinným pouze trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost pro porušení zákona zamítl.

„Výzvou soudu“ ve smyslu znaků trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. f) tr. zákoníku se rozumí výzva k nástupu výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody podle § 321 odst. 1 tr. ř. Povahu takové výzvy nemá usnesení, jímž se podle § 323 odst. 1 tr. ř. odkládá výkon trestu odnětí svobody s uvedením dne, do kterého se odklad povoluje. V takovém případě je třeba učinit novou výzvu podle § 321 odst. 1 tr. ř., která může být spojena i s usnesením o odkladu výkonu trestu odnětí svobody.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2013,
sp. zn. 7 Tz 54/2013)

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti podané ve prospěch obviněného Z. Š. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. 4 To 103/2012, v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 11 T 240/2011, podle § 268 odst. 2 tr. ř., § 269 odst. 2 tr. ř., § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že napadeným usnesením byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř. v neprospěch obviněného. Toto usnesení Krajského soudu v Brně a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 2. 2. 2012, sp. zn. 11 T 240/2011, zrušil. Zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 2. 2. 2012, sp. zn. 11 T 240/2011, byl obviněný Z. Š. uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku a odsouzen podle § 337 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody na tři měsíce s tím, že pro výkon tohoto trestu byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem.

Skutek spočíval podle zjištění Městského soudu v Brně v podstatě v tom, že obviněný nejméně od 8. 6. 2011 do 3. 9. 2011 v B. a jinde se vyhýbal nástupu do výkonu trestu odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, který mu byl uložen ve věci Městského soudu v Brně sp. zn. 91 T 68/2007 a který měl nastoupit 8. 6. 2011, neboť do tohoto dne mu byl povolen odklad výkonu trestu, o čemž byl vyrozuměn dne 24. 5. 2011, avšak bez závažného důvodu nenastoupil výkon trestu, takže dne 15. 6. 2011 byl vydán příkaz k dodání do výkonu trestu, který byl proveden policejním orgánem dne 3. 9. 2011.

Proti rozsudku podali odvolání obviněný, který napadl výrok o vině i výrok o trestu, a v neprospěch obviněného státní zástupce, který napadl výrok o trestu. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. 4 To 103/2012, byla obě odvolání podle § 256 tr. ř. zamítnuta.

Ministryně spravedlnosti podala dne 17. 9. 2013 u Nejvyššího soudu ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona proti usnesení Krajského soudu v Brně. Ministryně spravedlnosti poukázala na to, že obviněný se dne 8. 6. 2011 dobrovolně dostavil do věznice k nástupu výkonu trestu, ale věznice ho nepřijala, protože nepředložil platný doklad totožnosti a tím pádem nesplňoval podmínky stanovené interním předpisem Vězeňské služby České republiky, které však nejsou pojmovým znakem skutkové podstaty přečiny, a proto nemohou být hodnoceny v neprospěch obviněného. Kromě toho ministryně spravedlnosti zdůraznila, že obviněný se do věznice dostavil nikoli na základě výzvy soudu, nýbrž na základě usnesení, jímž mu soud povolil odklad výkonu trestu a v němž nebylo obsaženo žádné poučení o nutnosti předložit při nástupu výkonu trestu platný doklad totožnosti. V závěru stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti navrhla, aby Nejvyšší soud vyslovil vytýkané porušení zákona, ke kterému došlo v neprospěch obviněného, a to napadeným usnesením Krajského soudu v Brně v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř., § 256 tr. ř. a předcházejícím rozsudkem Městského soudu v Brně v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve vztahu k ustanovení § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku, aby zrušil uvedená rozhodnutí obou soudů, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal Městskému soudu v Brně věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3, 4 tr. ř. napadené usnesení i předcházející řízení a shledal, že zákon byl porušen.

Přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku ve znění zákona č. 40/2009 Sb. – nyní s účinností od 15. 1. 2013 podle § 337 odst. 1 písm. f) tr. zákoníku – se dopustí ten, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu tím, že bez závažného důvodu nenastoupí na výzvu soudu trest odnětí svobody nebo se jiným způsobem neoprávněně brání nástupu výkonu tohoto trestu.

Z tzv. právní věty výroku o vině je patrné, že uvedeným přečinem byl obviněný uznán vinným ve variantě, podle které mařil výkon rozhodnutí soudu tím, že bez závažného důvodu nenastoupil na výzvu soudu trest odnětí svobody.

„Výzvou“ ve smyslu citovaného ustanovení se rozumí úkon soudu podle § 321 odst. 1 tr. ř. Podle tohoto ustanovení jakmile se rozhodnutí, podle něhož se má vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody, stalo vykonatelným, předseda senátu příslušné věznice zašle nařízení výkonu trestu a vyzve odsouzeného, je-li na svobodě, aby trest ve stanovené lhůtě nastoupil. Pokud v dalším průběhu vykonáva-

cího řízení dojde k tomu, že odsouzenému je povolen odklad výkonu trestu podle § 322 – § 323 tr. ř. a odsouzený proto ve lhůtě uvedené ve výzvě podle § 321 odst. 1 tr. ř. trest nenastoupí, pak při uplynutí doby, na kterou byl povolen odklad výkonu trestu, musí být odsouzený postupem podle § 321 odst. 1 tr. ř. opět vyzván, aby nastoupil trest v nově stanovené lhůtě. Účinky pravomocného rozhodnutí soudu o odkladu výkonu trestu podle § 322 – § 323 tr. ř. spočívají v tom, že rozhodnutí, podle něhož se má vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody, není co do výroku o tomto trestu vykonatelné a v důsledku toho pozbývá významu také původní výzva, aby obviněný ve stanovené lhůtě nastoupil trest. Uplynutím doby, na kterou byl povolen odklad výkonu trestu, se rozhodnutí, podle něhož se má vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody, co do výroku o tomto trestu znovu stává vykonatelným a tím zároveň opět nastupují podmínky pro postup soudu podle § 321 odst. 1 tr. ř., v jehož rámci je třeba obviněného vyzvat, aby v nově stanovené lhůtě nastoupil trest. Ve stadiu, kdy vykonatelnost rozhodnutí co do výroku o nepodmíněném trestu odnětí svobody nastala uplynutím doby, na kterou byl povolen odklad výkonu trestu, již nemá žádné účinky výzva adresovaná odsouzenému podle § 321 odst. 1 tr. ř. před povolením odkladu výkonu trestu. Proto nelze z této původní výzvy vyvozovat žádné závěry ve vztahu ke stadiu po uplynutí doby, na kterou byl povolen odklad výkonu trestu. Z toho logicky vyplývá, že po uplynutí doby, na kterou byl povolen odklad výkonu trestu, se odsouzený může dopustit přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku ve variantě spočívající v tom, že „bez závažného důvodu nenastoupil na výzvu soudu trest odnětí svobody“, pouze za předpokladu, že ho soud postupem podle § 321 odst. 1 tr. ř. opět vyzval k nástupu trestu a v tomto rámci mu také stanovil novou lhůtu k nástupu trestu.

Aplikují-li se tyto zásady na posuzovaný případ, je zřejmé, že výrok o vině obviněného přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku nemůže obstát. Ze skutkových zjištění, která se stala podkladem výroku o vině, není patrné, že by obviněný byl postupem soudu podle § 321 odst. 1 tr. ř. vyzván, aby nastoupil trest odnětí svobody dne 8. 6. 2011 nebo v nějaké lhůtě po tomto datu. Listinné důkazy, z nichž soudy vycházely, takovou výzvu neprokazují a soudy v tomto ohledu žádné výslovné zjištění neučinily. To zjevně souvisí s nedostatečným rozsahem dokazování, protože nebyl proveden důkaz spisem Městského soudu v Brně sp. zn. 91 T 68/2007, z něhož jediné mohla být zmíněná okolnost autenticky zjištěna anebo vyloučena. Provedení tohoto důkazu není uvedeno v protokolu o hlavním líčení ani v protokolu o veřejném zasedání konaném před odvolacím soudem. Základní vadou výroku o vině je to, že ačkoli byl obviněný uznán vinným přečinem, jehož zákonným znakem je „výzva“, ve skutkové části výroku není zachycena žádná skutková okolnost, která by tento zákonný znak naplňovala. Nejde o nějakou neúplnost či jinou nedokonalost pouhého slovního

popisu skutku ve výroku o vině, ale o evidentní nedostatek skutkových zjištění jako takových.

Podle skutkových zjištění soudů měl obviněný nastoupit k výkonu trestu dne 8. 6. 2011, neboť do tohoto dne mu byl povolen odklad výkonu trestu, o čemž byl vyrozuměn dne 24. 5. 2011. Vyrozuměním obviněného bylo míněno to, že dne 24. 5. 2011 mu bylo doručeno usnesení Městského soudu v Brně ze dne 16. 5. 2011, sp. zn. 91 T 68/2007, jímž mu byl podle § 323 odst. 1 tr. ř. odložen výkon trestu na dobu do 8. 6. 2011. V závěru odůvodnění citovaného usnesení Městský soud v Brně upozornil obviněného na to, že pokud po uplynutí lhůty, na kterou mu byl povolen odklad výkonu trestu, nenastoupí bez závažného důvodu výkon trestu, vystaví se nebezpečí trestního stíhání pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku. Tyto okolnosti neodpovídají zákonnému znaku „výzva“, aby obviněný nastoupil trest odnětí svobody, neboť „výzvou“ se rozumí úkon soudu podle § 321 odst. 1 tr. ř., jímž je odsouzený vyzván k nástupu trestu a jímž je mu stanovena lhůta, ve které tak má učinit. Jestliže v posuzované věci měl obviněný nastoupit trest odnětí svobody poté, co mu byl výkon trestu odložen podle § 323 odst. 1 tr. ř., pak se přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku, spáchaného ve variantě spočívající v nenastoupení trestu odnětí svobody na „výzvu“ soudu, mohl dopustit pouze za předpokladu, že při uplynutí doby, na kterou byl povolen odklad výkonu trestu, byl soudem podle § 321 odst. 1 tr. ř. znovu vyzván k nástupu trestu v nově stanovené lhůtě.

Z listinných důkazů, které jsou obsahem spisu Městského soudu v Brně sp. zn. 11 T 240/2011, vyplývá, že poté, co se stalo pravomocným a vykonatelným soudní rozhodnutí, na jehož podkladě měl být vykonán trest odnětí svobody uložený obviněnému ve věci Městského soudu v Brně sp. zn. 91 T 68/2007, byla obviněnému dne 30. 3. 2011 soudem doručena „výzva k nastoupení trestu“ s tím, že obviněný měl trest nastoupit „dne 12. 4. 2011 v době od 8 do 16 hodin ve věznici v B.“. Dne 5. 4. 2011 obviněný podal žádost o odklad výkonu trestu, o které bylo rozhodnuto usnesením Městského soudu v Brně ze dne 16. 5. 2011, sp. zn. 91 T 68/2007, tak, že obviněnému byl podle § 323 odst. 1 tr. ř. výkon trestu odložen na dobu do 8. 6. 2011. Z těchto důkazů ovšem nevyplývá, zda Městský soud v Brně ve věci sp. zn. 91 T 68/2007 v souvislosti s uplynutím doby, na kterou odložil výkon trestu, postupem podle § 321 odst. 1 tr. ř. doručil obviněnému novou výzvu k nástupu trestu. Pouze při splnění této podmínky bylo možné uvažovat o tom, že obviněný spáchal přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku ve variantě spočívající v tom, že „bez závažného důvodu nenastoupil na výzvu soudu trest odnětí svobody“.

Zákonným znakem přečinu, jímž byl obviněný uznán vinným, je i to, že „mařil“ výkon rozhodnutí soudu. Naplnění tohoto zákonného znaku však je obtížně sluči-

telně se zjištěním soudů, podle kterého se obviněný sám dobrovolně dne 8. 6. 2011 dostavil do věznice, aby nastoupil trest odnětí svobody. Tím obviněný v podstatě vyhověl tomu, na co byl upozorněn v usnesení, jímž mu byl povolen odklad výkonu trestu. Z dalších zjištění soudů vyplývá, že věznice nepřijala obviněného k výkonu trestu, protože se neprokázal platným dokladem totožnosti, což je podmínkou přijetí podle interního předpisu Vězeňské služby České republiky. Obviněný se hájil tím, že se do věznice dostavil s cestovním pasem, o němž si neuvědomil, že je „propadlý“. Ze zprávy věznice (č. 1. 23 spisu) lze usuzovat, že důvodem, pro který nepřijala obviněného k výkonu trestu, byl právě jen samotný administrativní nedostatek platného dokladu totožnosti, a nikoli skutečné pochybnosti věznice o totožnosti obviněného, neboť byl v textu citované zprávy označen jako „výše jmenovaný“ a v jejím úvodu jako „Z. Š.“. Takto byl obviněný zřejmě zanesen do evidence vedené věznicí o osobách, kterým nebyl umožněn nástup do výkonu trestu odnětí svobody, i když citovaná zpráva věznice neobsahuje výslovně nic o tom, z čeho zjistila údaje, podle kterých obviněného evidovala.

Ve „výzvě k nastoupení trestu“, podle které měl trest nastoupit dne 12. 4. 2011, byl obviněný upozorněn na to, že sebou má přinést „svůj občanský průkaz nebo jiný průkaz totožnosti s fotografií, bez něhož nemůže být do věznice přijat“. Z toho je sice možné vyvozovat závěr, jímž argumentovaly soudy, totiž že obviněný věděl, jak se má při nástupu trestu ve věznicí prokázat, avšak tento závěr při nedostatku výzvy soudu podle § 321 odst. 1 tr. ř. adresované obviněnému při uplynutí doby, na kterou mu byl povolen odklad výkonu trestu, nemohl sám o sobě odůvodnit výrok o vině přečinem spáchaným ve variantě spočívající v tom, že „bez závažného důvodu nenastoupil na výzvu soudu trest odnětí svobody“.

Přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku lze spáchat také ve variantě, podle které pachatel maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu tím, že „se jiným způsobem neoprávněně brání nástupu výkonu tohoto trestu“ (míněn je trest odnětí svobody), přičemž „jiným způsobem“ se rozumí jiný způsob, než je nenastoupení trestu na výzvu soudu. Obecně vzato, Nejvyšší soud nevylučuje, že v této variantě lze uvedený přečin spáchat i jednáním, jehož součástí je příchod do věznice úmyslně bez takových náležitostí, o kterých pachatel ví, že bez nich nebude do věznice k výkonu trestu přijat. V posuzované věci však nebyla učiněna žádná bližší skutková zjištění, která by umožnila posoudit, zda se obviněný případně dopustil jednání odpovídajícího uvedené variantě přečinu. Na taková zjištění ostatně ani nebylo zaměřeno dokazování.

Městský soud v Brně vynesl odsuzující výrok, aniž učinil skutková zjištění relevantní z hlediska otázky naplnění znaků přečinu, jímž obviněného uznal vinným, a rozhodl na podkladě skutkových okolností, které byly z tohoto hlediska nerozhodné. Tím Městský soud v Brně porušil zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř., která upravují postup orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutkového stavu

a při hodnocení důkazů. Krajský soud v Brně se po přezkoumání rozsudku a předcházejícího řízení ztotožnil s nesprávným rozhodnutím Městského soudu v Brně, nesprávně zamítl podaná odvolání jako nedůvodná a tím porušil zákon v ustanovení § 256 tr. ř. K porušení zákona došlo oběma soudy v neprospěch obviněného.

Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil zjištěná porušení zákona, podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil jak napadené usnesení Krajského soudu v Brně, tak rozsudek Městského soudu v Brně jako součást řízení předcházejícího napadenému usnesení, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, a podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Městský soud v Brně odstraní vady vytknuté tímto rozsudkem Nejvyššího soudu a znovu rozhodne o podaném návrhu na potrestání obviněného.

Jestliže poškozený uplatnil řádně a včas nárok na náhradu škody způsobené trestným činem (§ 43 odst. 3 tr. ř.) a jako příslušenství tohoto nároku žádal i úroky z prodlení, soud je povinen zabývat se i tímto návrhem, a je-li oprávněn, musí poškozenému přiznat podle § 228 odst. 1 tr. ř. též úroky z prodlení*. Při odpovědnosti za škodu podle občanského zákoníku je z hlediska počátku prodlení obviněného v trestním řízení obvykle rozhodné, kdy policejní orgán poté, co uznal vyšetřování za skončené a jeho výsledky za postačující k podání obžaloby, umožnil obviněnému prostudovat spisy (§ 166 odst. 1 tr. ř.), pokud spis obsahuje řádně uplatněný nárok na náhradu škody, a obviněný se tak z obsahu spisu mohl o něm dozvědět. To nevylučuje, že obviněný měl možnost dozvědět se o této skutečnosti v odlišné době. Rozhodující je však vždy zjištění, kdy se projev vůle poškozeného dostal do sféry dispozice obviněného, čímž je třeba rozumět konkrétní a objektivní možnost obviněného seznámit se s obsahem jemu adresovaného požadavku poškozeného na náhradu škody.**

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2013,
sp. zn. 8 Tdo 569/2013)

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného P. Ř. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. částečně zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočka v Jihlavě ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 42 To 248/2012, a to v části výroku o náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř., jímž byla obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozenému M. Z. úrok z prodlení. Současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265m odst. 2 tr. ř. poškozeného M. Z. odkázal s nárokem na úrok z prodlení na řízení ve věcech občanskoprávních. Jinak zůstal napadený rozsudek nedotčen.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 4. 6. 2012, sp. zn. 2 T 23/2008, byl obviněný P. Ř. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 3 tr. zák. a trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky podle

* Poznámka redakce: viz § 563, § 517 odst. 1, 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013, přiměřeně srovnej § 1970, § 1958 odst. 2, § 1959 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014.

** Poznámka redakce: viz § 45 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013, § 570 odst. 1 zákona č. 89/2012, občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014.

§ 201 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák., které podle popsaných skutkových zjištění spáchal tak, že dne 19. 8. 2007 kolem 00.45 hod. po silnici II. tř. č. 602 z obce R. směrem na V. B., okres Ž. n. S., po předchozím požití alkoholických nápojů, kdy téhož dne v 02.45 hod. jeho krev obsahovala nejméně 1,52 g/kg alkoholu, řídil vlastní osobní automobil zn. A. R. a v rozporu zejména s ustanoveními § 4 písm. a), § 5 odst. 2 písm. b), § 11 odst. 2, § 18 odst. 1 zák. č. 361/2000 Sb. a v důsledku požitého alkoholu, nepovolené rychlosti a nedovoleného způsobu jízdy, na přímém úseku uvedené silnice v kilometru 35,5 dostal smyk a přes pravou krajnici sjel do pravého silničního příkopu, kde se automobil nárazem do dvou stromů rozlomil a jeho zadní část se sedačkami zůstala na vozovce a přední část s předními sedačkami byla odmrštěna vpravo mimo komunikaci na louku, přičemž sám utrpěl těžký otřes mozku, zhmoždění plic, úrazový šok, tržně zhmožděnou ránu levé ruky a další poranění, a jeho spolujezdci L. H. utrpěl zhmoždění mozku a mozečku, s krvácením do mozkových komor a mezi mozkové obaly, zlomeninu krční páteře, zhmoždění plic a srdce, trhliny plic a další poranění, na jejichž následky na místě zemřel, P. O. utrpěl poranění více pro život důležitých orgánů – polytrauma, především mozku, srdce, plic, jater, sleziny a dalších, kterým na místě podlehl, M. Z. utrpěl zhmoždění mozkových tkání, zhmoždění plic, zlomeninu dolních žebere vpravo, zlomeninu kloubní plochy na bázi lební, zlomeninu kosti vřetenní v oblasti zápěstí, roztržení sleziny, která mu byla následně operativně odstraněna, a další život ohrožující poranění, která si vyžádala hospitalizaci v nemocnici do 5. 10. 2007 s dosud trvajícím léčením a možnými trvalými následky.

Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 224 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu šesti roků.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rovněž rozhodnuto o povinnosti obviněného zaplatit na náhradu škody V. O., otci zemřelého P. O., částku 254 822 Kč, přičemž zálohově již bylo plněno 127 411 Kč; D. O., matce zemřelého P. O., částku 240 000 Kč, přičemž zálohově již bylo plněno 120 000 Kč; V. O., bratrovi zemřelého P. O., částku 175 000 Kč, přičemž zálohově již bylo plněno 87 500 Kč; A. O., babičce zemřelého P. O., částku 240 000 Kč, přičemž zálohově již bylo plněno 120 000 Kč; A. H., otci zemřelého L. H., částku 253 698 Kč; I. H., matce zemřelého L. H., částku 291 010 Kč; N. H., sestře zemřelého L. H., částku 175 000 Kč; J. K., babičce zemřelého L. H., částku 240 000 Kč; M. Z., částku 832 096 Kč, přičemž zálohově již bylo plněno 128 141 Kč; Z. p. M. v. Č. r., pobočka B., C. 5, B., částku 2189 Kč za poškozeného V. O. a O. z. p. z. b., p. a s., P. 4, R. 1225/1, částku 515 476 Kč za poškozeného M. Z.

Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený M. Z. odkázán se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Krajský soud v Brně – pobočka v Jihlavě jako soud odvolací rozsudkem ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 42 To 248/2012, z podnětu odvolání podaných proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně obviněným a poškozeným M. Z. podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušil ve výroku o náhradě škody poškozeným M. Z., V. O., D. O., V. O., A. O., A. H., I. H., N. H. a J. K. a podle § 259 odst. 3 písm. b) tr. ř. nově rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému povinnost zaplatit na náhradě škody poškozenému M. Z. částku ve výši 703 955 Kč s úrokem ve výši 10,5 % od 27. 1. 2008 do 30. 6. 2008; 10,75 % od 1. 7. 2008 do 31. 12. 2008; 9,25 % od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009; 8,5 % od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2009; 8 % od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2012; 7,5 % od 1. 7. 2012 do 31. 12. 2012; 7,05 % od 1. 1. 2013 do 30. 1. 2013 a dále od 31. 1. 2013 až do zaplacení ve výši reposazby stanovené Českou národní bankou a platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž prodlení trvá, zvýšené o 7 procentních bodů.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. dále obviněnému uložil povinnost na náhradě škody zaplatit poškozeným V. O. částku 127 411 Kč; D. O. částku 120 000 Kč; V. O. částku 87 500 Kč; A. O. částku 120 000 Kč; A. H. částku 126 849 Kč; I. H. částku 157 522 Kč; N. H. částku 87 500 Kč a J. K. částku 120 000 Kč.

Podle § 229 odst. 2 tr. ř. všechny tyto poškozené odkázal se zbytky jejich nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal obviněný P. Ř. prostřednictvím obhájce z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání, v němž nejprve podrobně shrnul průběh dosavadního řízení před soudy nižších stupňů a obsah předchozích rozhodnutí v této věci postupně vydaných soudem prvního i druhého stupně, neboť nyní dovoláním napadený rozsudek je v pořadí třetím rozhodnutím odvolacího soudu. Obviněný své dovolání zaměřil především proti výroku o vině, jemuž zejména vytýkal, že soudy nedostatečně objasnily, že on byl tím, kdo v okamžiku dopravní nehody vozidlo řídil, a proto podle jeho názoru skutek popsáný ve skutkové větě výroku o vině není správný. Další výhrady vznesl proti nepřiměřené výši a druhu trestu ve vztahu k délce řízení a k tomu, že sám byl při dopravní nehodě velmi vážně zraněn. Vytýkal existenci extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními a právními závěry s poukazem na neúplnost a nepřesvědčivost podkladů, a to především v důsledku absence znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, soudního lékařství u trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 tr. zák. Právě výsledky provedeného dokazování podle dovolatele vzbuzují pochybnosti o závěru, že on v inkriminovanou dobu řídil předmětné motorové vozidlo.

Pochybení spatřoval rovněž ve výroku o náhradě škody, který považoval za nesprávný především ve vztahu k výroku, jímž odvolací soud znovu rozhodl

o povinnosti obviněného uhradit škodu poškozenému M. Z. U výroku ukládajícího mu povinnost zaplatit úroky z prodlení namítal nesprávnou aplikaci hmotně právních předpisů, v důsledku nichž považoval výrok o stanovených úrocích, jejichž počátek plnění odvolací soud odvozoval ode dne 25. 1. 2008, kdy došlo k seznámení s výsledky vyšetřování, za nesprávný s tím, že od tohoto okamžiku neměl možnost seznámit se s obsahem trestního spisu po skončení vyšetřování a dozvědět se z něj okruh poškozených, včetně výše jimi uplatněných nároků. Obviněný však vytkl, že okamžik, od kterého se odvíjí povinnost platit úroky, musí být stanoven až právní mocí rozhodnutí, neboť dopředu nelze na obviněném spravedlivě požadovat náhradu škody. Současně poukázal i na to, že od doby, kdy se měl seznámit s výsledky vyšetřování, uplynula velmi dlouhá doba, neboť počátek splnění úroků byl stanoven od 27. 1. 2008, ač pravomocný rozsudek byl vydán až 30. 1. 2013, a to nikoliv jeho vinou, když řízení se prodlužovalo tím, že soud prvního stupně řádně neplnil své povinnosti a odvolací soud jeho rozhodnutí opakovaně zrušoval a věc vracel k došetření. Obviněný z těchto důvodů vyjádřil svůj nesouhlas s výrokem o úrocích z prodlení u poškozeného M. Z.

Ze všech uvedených důvodů obviněný navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně – pobočka v Jihlavě ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 42 To 248/2012, jakož i předcházející rozsudek Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 4. 6. 2012, sp. zn. 2 T 23/2008, v celém rozsahu zrušil a soudu prvního stupně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Když Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, posuzoval, zda označený důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze považovat za důvody dovolání v tomto zákonném ustanovení vymezené.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., o něž obviněný dovolání opřel, lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Ve vztahu ke zjištěnému skutku je proto možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotně právních ustanovení. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

V podaném dovolání obviněný důsledně nerespektoval uvedená pravidla, na základě nichž je možné požadovat přezkoumání napadených rozhodnutí. V rozporu s nimi především trval na své obhajobě, že nebyl osobou, která v době činu řídila automobil, jímž byla způsobena havárie, ale že řidičem byl někdo jiný, čímž brojil proti učiněným skutkovým zjištěním, která považoval za nesprávná a provedená na základě nedostatečného a nedůsledného dokazování. Obviněný v této souvislosti uplatnil námitky směřující proti závěrům ve věci zpracovaných znaleckých posudků a domáhal se vypracování posudků nových, poukazoval na nevěrohodnost některých svědeckých výpovědí, požadoval další hodnocení pachových stop a zdůrazňoval pravdivost výpovědí těch svědků, kteří jeho obhajobu podporovali. Takto formulované výhrady mají povahu skutkových námitek, neboť brojí proti tomu, o jaké důkazy soudy opřely své závěry a k jakým zjištěním na jejich základě dospěly.

Třebaže takové námitky nezakládají žádný z důvodů dovolání podle § 265b tr. ř., dovolací soud se s nimi v odůvodnění usnesení vypořádal a skutková zjištění popsaná ve výroku rozsudku soudu prvního stupně a v souvislosti s ním rozvedená i v jednotlivých pasážích odůvodnění rozhodnutí obou soudů označil za správná.

V dalším se Nejvyšší soud vypořádal i s výhradami obviněného směřujícími proti správnosti právního posouzení skutku jako trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. Konstatoval mimo jiné, že právní kvalifikaci skutku podle § 201 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. považuje za správnou, protože ze všech zjištěných skutečností vyplývá, že obviněný řídil motorové vozidlo, ač věděl, že před tím požil větší množství alkoholických nápojů a jeho schopnost vozidlo bezpečně řídit je výrazně tímto požitým alkoholem ovlivněna. Ve vztahu k základní skutkové podstatě tedy jednal v přímém úmyslu (§ 4 písm. a/ tr. zák.), neboť věděl, že když bude takto ovlivněn požitým alkoholem, bude jeho schopnost toto vozidlo, obzvláště v nočních hodinách, řádně ovládat snížena, a že může ohrozit životy lidí, přičemž obviněný takto ovlivněn řídit také chtěl. Pokud jde o těžké a tragické následky, které v důsledku jízdy obviněného pod vlivem alkoholu vznikly, byly obviněným spáchány z nedbalosti, neboť z hlediska zavinění postačí ve vztahu ke všem následkům uvedeným v okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby vyjádřené v § 201 odst. 2 písm. c) tr. zák. nedbalost (§ 6 písm. b/ tr. zák.).

Pokud obviněný v dovolání brojil proti nepřiměřenosti uloženého trestu, uzavřel, že takovou námitku nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. a jen pro úplnost dodal, že obviněnému byl uložen trest odnětí svobody v trvání čtyř roků, tedy zcela v souladu s výměrou, která podle § 224 odst. 3 tr. zák. může činit tři roky až deset let. Jde o trest jen nepatrně nad spodní hranici uvedeného trestního rozpětí, a lze ho proto považovat spíše za mírný než za nepřiměřeně přísný. Právě tato nevelká

výměra trestu při uvážení, že jde o trest úhrnný, který je ukládán i za úmyslný trestný čin a za dva fatální neodstranitelné následky, které při něm vznikly, je zřejmé, že soudy vzaly pečlivě v úvahu všechny polehčující okolnosti, a mimo ně i dobu, která od činu uplynula, jakož i zranění, které si obviněný vlastním činem způsobil.

Nejvyšší soud na základě všech těchto skutečností shledal, že dovolání proti výroku o vině a uloženému trestu je neopodstatněné.

Obviněný v dovolání napadl rovněž výrok o náhradě škody, resp. výrok o úrocích z prodlení, jak byl učiněn soudem druhého stupně vůči poškozenému M. Z. Odvolací soud z podnětu odvolání tohoto poškozeného i obviněného zrušil výrok o náhradě škody učiněný soudem prvního stupně vůči tomuto poškozenému (obviněný byl povinen zaplatit škodu ve výši 832 096 Kč a se zbytkem M. Z. odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních). Odvolací soud rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému povinnost zaplatit na náhradě škody poškozenému M. Z. částku ve výši 703 955 Kč s úrokem ve výši 10,5 % od 27. 1. 2008 do 30. 6. 2008; 10,75 % od 1. 7. 2008 do 31. 12. 2008; 9,25 % od 1. 1. 2009 do 30. 6. 2009; 8,5 % od 1. 7. 2009 do 31. 12. 2009; 8 % od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2012; 7,5 % od 1. 7. 2012 do 31. 12. 2012; 7,05 % od 1. 1. 2013 do 30. 1. 2013 a dále od 31. 1. 2013 až do zaplacení ve výši reposazby stanovené Českou národní bankou a platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž prodlení trvá, zvýšené o 7 procentních bodů. Ve zbytku jeho nároku jej odkázal podle § 229 odst. 2 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Jak je z podaného dovolání zřejmé, obviněný nevznesl žádné výhrady proti částce 703 955 Kč, již je povinen poškozenému zaplatit, ale brojí výhradně proti výroku o přiznaných úrocích z prodlení. Nejvyšší soud proto s ohledem na takto vymezený rozsah podaného dovolání (§ 265i odst. 3 tr. ř.) zkoumal správnost pouze výroku, jímž bylo rozhodnuto o úrocích z prodlení.

Poškozený může požadovat přiznání úroků z prodlení nebo poplatku z prodlení i v rámci adhezního řízení, v jehož rámci soudy rozhodují na základě občanskoprávní úpravy úroků. Podle § 517 odst. 2 obč. zák. jde-li o prodlení s plněním peněžního dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení. Výše úroků z prodlení je stanovena nařízením vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku a kterým se stanoví minimální výše nákladů spojených s uplatňováním pohledávky.

K prodlení dochází uplynutím doby splatnosti. Nebyla-li doba splatnosti dohodnuta, stanovena právním předpisem ani určena v rozhodnutí, nastává posledního dne poté, co byl dlužník vyzván věřitelem k plnění a od následujícího dne začíná prodlení. Vzhledem k tomu, že u nároku na náhradu škody není v občanském zákoníku určena doba splnění, je třeba vycházet z tohoto, že škůdce je

povinen plnit prvý den poté, co byl věřitelem o splnění požádán (§ 563 obč. zák.). Z tohoto hlediska je v trestním řízení obvykle rozhodné, kdy byl obviněný seznámen s výsledky vyšetřování a tak se dověděl o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody. To ovšem nevyklučuje možnost, že se obviněný dověděl o uplatnění tohoto nároku i dříve, či později. Protože požádání může vyvolat splatnost jen u takové pohledávky, která existuje, dlužník se nemůže dostat do prodlení s uspokojením nároku na náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění v rozsahu přesahující dvojnásobek základního počtu bodů, neboť povinnost zaplatit náhradu odpovídající dalšímu zvýšení odškodnění vzniká až na základě soudního rozhodnutí, v němž je určena doba splnění. Teprve marným uplynutím této doby dochází k prodlení dlužníka. Protože úroky z prodlení jsou příslušenstvím pohledávky (§ 121 obč. zák.), mohou být jako hmotně právní nárok uplatněny žalobou a mohou být též samostatně vymáhány výkonem rozhodnutí. Soud nemůže přiznat úroky z prodlení, jestliže to žalobce nenavrhl. Jsou-li úroky z prodlení požadovány žalobou (být jen jako příslušenství zažalované pohledávky), je třeba v žalobním petitu vymezit dobu, za niž jsou úroky požadovány, a tento požadavek skutkově odůvodnit i z toho hlediska, kdy měl být dluh splněn a kdy došlo u dlužníka k prodlení. Soud je vázán návrhem žalobce i ohledně doby, za niž jsou úroky z prodlení požadovány, a nemůže ani v tomto směru překročit návrh a přisoudit úroky za dobu delší, než žalobce navrhl. Už v návrhu na zahájení řízení má žalobce odůvodnit i uplatněný nárok na úroky z prodlení. Soud se pak v odůvodnění rozsudku vypořádá s otázkou, kterým dnem měl být dluh splněn a kdy došlo u dlužníka k prodlení ve smyslu § 517 obč. zák. (srov. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. Občanský zákoník II. § 460 – 880. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2008, s. 1396 až 1397).

V projednávané věci Nejvyšší soud z obsahu spisu shledal, že poškozený M. Z. se s nárokem na náhradu škody připojil ještě před zahájením trestního řízení při sepisování úředního záznamu o podání vysvětlení dne 2. 11. 2007 (č. l. 233 až 235). Tento požadavek zopakoval dne 24. 1. 2008 a požadoval jen obecně náhradu škody, a to bolestné a trvalé následky včetně léků (č. l. 236), aniž by konkrétní částku stanovil. Pouze tuto skutečnost doložil lékařskou zprávou F. n. B. Při hlavním líčení konaném dne 12. 8. 2008 se poškozený M. Z. připojil k trestnímu řízení s částkou 246 000 Kč (č. l. 462), tento nárok upravil později (č. l. 488), kde aktuálně požadoval 132 000 Kč s tím, že bolestné požadované u hlavního líčení snížil o zálohovou platbu P. G. ve výši 126 000 Kč. V průběhu řízení před soudem prvního stupně tuto výši škody změnil a dne 7. 7. 2010 požadoval částku ve výši 703 955 Kč (č. l. 824). Dne 4. 6. 2012 poškozený uplatnil při hlavním líčení vedle požadavku na náhradu škody ve výši 703 955 Kč i úroky z prodlení, a to od 20. 8. 2007, tj. ode dne následujícího po dni dopravní nehody.

Nejvyšší soud z obsahu spisu dále shledal, že obviněný byl dne 18. 1. 2008 (č. l. 224) vyrozuměn o možnosti prostudovat trestní spis a navrhnout doplnění

dokazování. Dne 25. 1. 2008 se do kanceláře komisaře SKPV OŘ P. ČR Ž. n. S. k seznámení s výsledky vyšetřování dostavil pouze obhájce obviněného JUDr. J. S., který omluvil obviněného, jenž se nemohl k prostudování spisu dostavit z důvodu lékařského zákroku. Obhájce prostudoval podle záznamu v protokolu čísla listů 2 až 372 (č. 1. 373 až 374).

Na základě těchto podkladů rozhodoval o požadavku poškozeného M. Z. i odvolací soud, který v napadeném rozhodnutí k úrokům z prodlení uvedl, že poškozený M. Z. se připojil k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody již v průběhu přípravného řízení, v řízení před soudem pak jednotlivé částky upřesnil a doložil. Dne 25. 1. 2008 měl obviněný možnost seznámit se s obsahem trestního spisu po skončení vyšetřování a dozvědět se tak okruh poškozených i výši jimi uplatněných nároků, poškozeného M. Z. nevylučuje. Obviněný však této možnosti nevyužil, nicméně podle § 166 odst. 2 tr. ř. se má za to, že k tomuto úkonu došlo. Soud druhého stupně proto dospěl k závěru, že vzhledem k tomu, že obviněný měl možnost dne 25. 1. 2008 seznámit se s uplatněným nárokem na náhradu škody poškozeného M. Z., dne 26. 1. 2008 měl z tohoto titulu poškozenému poskytnout plnění. Protože tak neučinil, dostal se ode dne 27. 1. 2008 do prodlení s plněním náhrady škody a od tohoto data mu také vzniká povinnost platit úrok z prodlení.

Nejvyšší soud tak shledal, že odvolací soud nebral na zřetel, že dne 25. 1. 2008, od něhož odvozoval počátek běhu lhůty pro plnění úroků z prodlení, nebyla ve spisovém materiálu ze strany poškozeného M. Z. ještě doložena žádná konkrétní částka škody, s níž by obviněný byl v prodlení. K datu 25. 1. 2008, kdy se obhájce obviněného seznámil s obsahem spisového materiálu, bylo ve spise sice na č. 1. 236 jen obecné připojení poškozeného s nárokem na náhradu škody bez konkrétní částky. První vyčíslení vzniklé škody, jíž po obviněném požadoval, poškozený M. Z. uplatnil až u hlavního líčení dne 12. 8. 2008, a stanovil ji na částku 246 000 Kč. Tento nedostatek však odvolací soud neposuzoval, stejně jako to, že částku, z níž úroky z prodlení určil, tj. výše škody 703 955 Kč, poškozený uplatnil teprve až dne 7. 7. 2010.

Z uvedeného je tedy zřejmé, že odvolací soud nevzal v úvahu, že v době, kterou určil jako okamžik, od něhož byl obviněný v prodlení, ještě žádná konkrétní částka nebyla poškozeným na obviněném k úhradě požadována a že formální připojení se s nárokem na náhradu škody (bez požadavku na konkrétní výši plnění) nemůže zakládat vznik nároku na úroky z prodlení, protože se odvíjí od splatnosti jen u takové pohledávky, která existuje, a dlužník se proto nemůže dostat do prodlení u uspokojením nároku na náhradu škody, která nebyla finanční částkou vyčíslena.

Za nesprávné je rovněž nutné považovat, že odvolací soud určil úroky z prodlení za celou dobu (tj. již od počátku okamžiku určeného plnění) z konečné částky 703 955 Kč, ač požadavek na tuto výši poškozený vznesl až ke dni 7. 7. 2010, když před tímto datem se jím požadované částky měnily.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud dospěl k závěru, že obviněným v dovolání napadený výrok, jímž bylo podle § 228 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto o úrocích z prodlení, je nesprávný a nemohl v podobě, jak o něm odvolací soud rozhodl, obstát.

Nejvyšší soud současně dospěl k závěru, že výrok o úrocích z prodlení je samostatným a oddělitelným výrokem. Vycházel jednak z povahy úroku z prodlení, který je ve smyslu § 121 odst. 3 obč. zák. příslušenstvím pohledávky jako věci hlavní, a je proto samostatnou věcí. V souvislosti s tímto vymezením úroku z prodlení jej lze i v rámci trestního řízení poškozeným požadovat k úhradě v adhezním řízení podle § 43 odst. 3 tr. ř. odděleně od uplatněného nároku na náhradu škody, a to i později. V pozdějším stadiu řízení formou upřesnění návrhu učiněného podle § 43 odst. 2 tr. ř. na přisouzení výše požadované náhrady za předpokladu, že návrh, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obviněnému povinnost nahradit škodu, byl učiněn řádně a včas, tzn. že oprávněná osoba kvalifikovaně požádala pachatele trestného činu (škůdce) o splnění závazku. Podle praxe soudů lze nárok na náhradu škody upřesnit až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě (srov. rozhodnutí č. 50/1986 Sb. rozh. tr. a Látal, J. Poškozený trestním řízením a rozhodování o náhradě škody v adhezním řízení. Příručky Ministerstva spravedlnosti České republiky, Svazek 54, SEVT, a. s., Praha 1994, s. 200 až 205).

Na základě takto vymezené povahy úroků z prodlení Nejvyšší soud shledal, že výrok o úrocích z prodlení je oddělitelným výrokem (srov. § 254 odst. 1 tr. ř.), neboť jej lze samostatně přezkoumat a také o něm samostatně rozhodnout. Ze všech uvedených důvodů proto rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. částečně zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočka v Jihlavě ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 42 To 248/2012, v části výroku o náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř., jímž byla obviněnému uložena povinnost zaplatit poškozenému M. Z. úrok z prodlení, a v rozsahu tohoto zrušení podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265m odst. 2 tr. ř. poškozeného M. Z. s nárokem na úrok z prodlení odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH,
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

Je-li exekucním titulem notářský zápis se svolením k vykonatelnosti a domáhá-li se povinný zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. z důvodu, že oprávněný nemá na vymáhané (vymožené) plnění podle hmotného práva nárok, rozhodne soud o tomto návrhu povinného i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2014,
sp. zn. 21 Cdo 3266/2013)

Okresní soud v Liberci usnesením ze dne 23. 4. 2009 nařídil exekuci na majetek povinné podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti ze dne 24. 3. 2009, sepsaného jménem JUDr. Z. K., notáře, jeho zástupkyní JUDr. Ing. V. K., k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 700 000 EUR, pro náklady oprávněného a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny, jímž provedením pověřil soudní exekutorku Mgr. P. F., Exekutorský úřad O.

Proti tomuto usnesení podala povinná dne 30. 4. 2009 odvolání a dalším podáním ze dne 14. 5. 2009 navrhla, aby exekuce byla zastavena podle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Obě tato podání odůvodnila tím, že dohoda o narovnání uzavřená mezi účastníky dne 24. 3. 2009, která byla podkladem pro notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, je neplatná, neboť „jednání oprávněného předcházející uzavření této dohody lze bez pochybností označit za bezprávnou výhrůžku“; z tohoto důvodu je podle povinné „neplatná i dohoda účastníků o vykonatelnosti vtělená do notářského zápisu“.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 16. 9. 2009 usnesení soudu prvního stupně o nařízení exekuce potvrdil.

Okresní soud v Liberci usnesením ze dne 27. 10. 2009 návrh povinné na zastavení exekuce zamítl.

K odvolání povinné Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 24. 11. 2010 usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud soudu prvního stupně vytknul, že nedostatečně zjistil skutkový stav věci, a uložil mu, aby dokazování doplnil listinnými důkazy (notářským zápisem se svolením k vykonatelnosti, dohodou o narovnání, prohlášením jednatelky povinné o podepsání vnučené dohody o narovnání z důvodu vzniku a hrozby škody velkého rozsahu, který byl sepsán bezprostředně po notářském zápisu, smlouvou o výpůjčce, všeobecnými obchodními podmínkami, potvrzením firmy FA, dopisem firmy JC adresovaným Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze, fakturou vystavenou oprávněným na částku

1 783 412,54 EURO, výzvou k vydání forem, korespondencí mezi účastníky, usnesením Policie ČR ze dne 30. 4. 2009, příkazem Policie ČR k vydání věci ze dne 13. 3. 2009, usnesením Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 20. 4. 2009, a případně i výpovědmi svědků.

Soud prvního stupně v průběhu dalšího řízení, v němž posléze jako s účastníkem na straně oprávněného jednal s Ing. L. N., insolvenčním správcem dlužníka T., a. s., provedl obsáhlé dokazování. V podání doručeném soudu prvního stupně dne 27. 6. 2012 oprávněný navrhl, aby řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce bylo podle § 103, § 104 odst. 1 a § 254 odst. 1 o. s. ř. zastaveno pro nedostatek podmínky řízení, neboť exekuce již byla provedena (povinná zaplatila k rukám soudní exekutorky celou vymáhanou pohledávku včetně nákladů exekuce dne 7. 5. 2009, která ji vyplatila oprávněnému, přičemž na jeho účet byla připsána dne 23. 10. 2009). K tomuto podání oprávněný připojil příkaz k úhradě nákladů exekuce vydaný pověřenou soudní exekutorkou dne 11. 5. 2009 a dále přípis povinné ze dne 17. 1. 2011 a ze dne 7. 2. 2011, adresované soudní exekutorce, v nichž povinná uvedla, že pohledávku považuje za vymoženou, exekuci za provedenou a tedy i ukončenou, a požadovala vydání písemného oznámení podle 46 odst. 2 a odst. 7 ex. ř. o tom, že již netrvaly zákazy podle ustanovení § 44a odst. 1 a § 47 odst. 4 ex. ř.

Usnesením ze dne 27. 7. 2012 O k r e s n í s o u d v Liberci řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce zastavil (výrok I.), „povinné uložil uhradit oprávněnému k rukám právního zástupce na nákladech řízení do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku 21 000 Kč“ a dále rozhodl, že „povinná je povinna nahradit náklady řízení o zastavení exekuce, jejichž výši určí exekutor“. Soud prvního stupně – vzhledem ke zjištění, že povinná zaplatila celou vymáhanou pohledávku včetně nákladů exekuce dne 7. 5. 2009 a že plnění bylo zasláno na účet oprávněného – odůvodnil své rozhodnutí poukazem na závěry přijaté judikaturou Nejvyššího soudu, která dovodila, že existence nařízeného a trvajících výkonů rozhodnutí (exekuce) je zvláštní podmínkou řízení o návrhu na jeho zastavení, že vymožení pohledávky, jejího příslušenství a nákladů exekuce má za následek – kromě zániku pověření k provedení exekuce (§ 51 písm. c/ zákona č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů) – zánik exekuce (jako celku), a že zanikla-li exekuce (kupříkladu tím, že byla provedena), k řízení o návrhu na její zastavení již nejsou podmínky a toto řízení musí být podle ustanovení § 103, § 104 odst. 1 a § 254 odst. 1 o. s. ř. zastaveno (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2421/2004, ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1886/2006, a ze dne 12. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 3516/2006, uveřejněné pod číslem 95/2007 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

K odvolání povinné K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 22. 4. 2013 usnesení soudu prvního stupně potvrdil

a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a dále ze sdělení pověřené soudní exekutorky Mgr. P. F. zjistil, že v dané věci vydala (dne 28. 4. 2009) exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem podniku, že na základě tohoto příkazu povinná vymáhanou pohledávku včetně příslušenství uhradila dne 5. 5. 2009 a dne 7. 5. 2009 a že jinými způsoby nebyla exekuce vedena. Dospěl k závěru, že byla-li exekuce vedena jen jedním ze způsobů uvedených v ustanovení § 59 ex. ř., došlo vymožením pohledávky, jejího příslušenství a nákladů exekuce nejen k zániku pověření exekutora, ale též k zániku exekuce jako celku. Soud prvního stupně proto nepochybil, když řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce podle ustanovení § 103, § 104 odst. 1 a § 254 odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu (včetně výroku o náhradě nákladů odvolacího řízení) podala povinná dovolání, v němž soudům obou stupňů vytýká, že se nevypořádaly s jejím tvrzením o neplatnosti dohody o narovnání uzavřené mezi účastníky dne 24. 3. 2009 (na jejímž základě byl exekuční titul sepsán) z důvodu, že byla podepsána v důsledku bezprávné výhrůžky oprávněného, což je v rozporu s konstantní judikaturou Nejvyššího soudu (viz např. usnesení sp. zn. 21 Cdo 267/2000, sp. zn. 20 Cdo 1197/2003, sp. zn. 20 Cdo 3328/200, sp. zn. 20 Cdo 2910/2007); neplatnost této dohody činí neplatnou i dohodu o vykonatelnosti „vtělenou“ do notářského zápisu. Z toho dovolatelka dovozuje, že oprávněný nemá na vymáhané plnění podle hmotného práva nárok, což je důvodem pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. (viz např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 267/2000, sp. zn. 20 Cdo 1197/2003 a další vyjmenovaná rozhodnutí). Nesouhlasí proto s názorem soudů obou stupňů, že v dané věci již k řízení o jejím návrhu na zastavení exekuce nejsou podmínky a že řízení musí být podle ustanovení § 103, § 104 odst. 1 a § 254 odst. 1 o. s. ř. zastaveno. Poukazuje taktéž na to, že veškerá její tvrzení byla v řízení před soudem prvního stupně provedeny důkazy (listinnými i výpověďmi svědků) prokázána, přičemž oprávněný uznal, že skutkový stav popsany povinnou skutečně nastal. Navíc je podle dovolatelky zřejmé, že k ukončení exekuce ještě nedošlo, neboť část finančních prostředků, které povinná plnila soudní exekutorce, nebyla oprávněnému vyplacena, a kromě toho v rámci řízení vznikly a nadále vznikají náklady, které je exekutorka povinna vymoci. I z tohoto důvodu je usnesení odvolacího soudu v rozporu se zákonem a judikaturou Nejvyššího soudu, když tu nadále jsou podmínky pro zastavení exekuce. Dále dovolatelka uvedla, že v rámci exekuce plnila pouze z toho důvodu, že „exekuce byla vedena nestandardním a nátlakovým způsobem“, jelikož bezprostředně poté, co soudní exekutorka byla pověřena provedením exekuce, ustanovila správce podniku, který „hrozil převzetím celého provozu podniku“, ačkoliv povinná disponovala

peněžními prostředky na účtu. Napadené rozhodnutí odvolacího soudu proto podle ní závisí na vyřešení otázek hmotného práva („platnost hmotněprávního titulu jako podkladu pro exekuční titul“) i procesního práva („možnost zastavení exekuce i po částečném vymožení plnění“), které dosud nebyly v rozhodování dovolacího soudu vyřešeny, resp. při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, resp., které mají být dovolacím soudem posouzeny jinak, jelikož odvolací soud měl exekuci zastavit podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., a nikoliv zastavit řízení o jejím návrhu na zastavení exekuce. Protože rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, dovolatelka navrhla, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ing. L. N., insolvenční správce T., a. s., navrhl, aby dovolání bylo odmítnuto, případně zamítnuto.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť dovolací řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

Vzhledem k tomu, že z úplného výpisu z obchodního rejstříku vedeného u Krajského soudu v Brně, oddílu B, vložky 6211, vyplývá, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 17. 10. 2013, které nabylo právní moci dne 12. 11. 2013, byl zrušen prohlášený konkurs na majetek dlužníka T., a. s., neboť majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů, a protože tentýž soud usnesením ze dne 20. 11. 2013 zprostil insolvenčního správce Ing. L. N. jeho funkce po zrušení konkursu, jednal Nejvyšší soud v dovolacím řízení na straně oprávněného se společností T., a. s.

Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení), řádně zastoupenou advokátem, ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se dovolací soud nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při

jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu vázán uplatněným dovolacím důvodem (srov. § 242 odst. 3, větu první, o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo která již dovolacím soudem vyřešena byla, ale má být posouzena jinak, a zda je tedy dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že jsou splněna kritéria přípustnosti dovolání obsažená v tomto ustanovení. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud, který jediný je oprávněn tuto přípustnost zkoumat (srov. § 239 o. s. ř.), dospěje k závěru, že kritéria přípustnosti dovolání uvedená v ustanovení § 237 o. s. ř. skutečně splněna jsou.

Protože dovolání může být podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání povinné je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, neboť v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena otázka procesního práva, zda vymožení pohledávky (s příslušenstvím) a nákladů exekuce (s následným zánikem pověření soudního exekutora k provedení exekuce podle § 51 písm. c/ zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012 – dále jen „ex. ř.“) vylučuje (věcné) projednání návrhu povinného na zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. z důvodu, že oprávněný nemá na vymáhané plnění na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti podle hmotného práva nárok.

Po přezkoumání napadeného usnesení odvolacího soudu ve výroku, jímž potvrdil usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce, ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že řízení bylo zahájeno dne 30. 3. 2009, posuzovat podle občanského soudního řádu ve

znění účinném do 31. 12. 2012 (viz čl. II bod 1. zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony) a exekučního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 (viz čl. IV bod 1. zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony).

Právní posouzení je ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 51 písm. c) ex. ř. pověření (soudního exekutora) k provedení exekuce zaniká, jestliže pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce byly vymoženy.

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., které se použije i pro exekuční řízení (viz § 52 odst. 1 ex. ř.), bude výkon rozhodnutí (exekuce) zastaven, jestliže výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

V projednávané věci byla exekuce na majetek povinné nařízena usnesením Okresního soudu v Liberci ze dne 23. 4. 2009, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 16. 9. 2009, podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti ze dne 24. 3. 2009, sepsaného jménem JUDr. Z. K., notáře, jeho zástupcem JUDr. Ing. V. K., k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 700 000 EUR, pro náklady oprávněného a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny. V řízení bylo zjištěno, že soudní exekutorka vydala dne 28. 4. 2009 exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem podniku, že na základě tohoto příkazu povinná vymáhanou pohledávku a náklady exekuce uhradila dne 5. 5. 2009 a dne 7. 5. 2009 a že jinými způsoby nebyla exekuce vedena.

Podle ustálené judikatury soudů notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu je podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) ex. ř. nebo podle ustanovení § 274 písm. e) o. s. ř. titulem pro exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí, jestliže splňuje formální náležitosti stanovené pro sepisování notářských zápisů o právních úkonech uvedené zejména v ustanovení § 62 a násl. zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „not. ř.“), jestliže obsahuje dohodu osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou ze závazkového právního vztahu povinnou, v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění, předmět plnění (přesný obsah a rozsah plnění) a doba plnění (přesně a určitě určena doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě), a jestliže osoba

povinná v něm svolila k vykonatelnosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98, uveřejněné pod číslem 4/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Dohoda oprávněné a povinné osoby, obsažená v notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti, nemá hmotněprávní povahu. Jde o jednu z náležitostí, kterou musí notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsahovat, aby byl ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) ex. ř. nebo ustanovení § 274 písm. e) o. s. ř. z materiálního hlediska vykonatelný. Dohoda oprávněné a povinné osoby tedy sama o sobě nemá za následek vznik, změnu nebo zánik práv nebo povinností účastníků právního vztahu. V notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti se neuvádí (protože nepatří k jeho obsahovým náležitostem) hmotněprávní úkon, ať jednostranný, dvoustranný nebo vícestranný, bez ohledu na to, zda se týká vzniku právního vztahu nebo jeho změny, popřípadě uznání dluhu, o jehož splnění jde. Uvedené samozřejmě neznamená, že by notářský zápis o takovém hmotněprávním úkonu nemohl být obsažen ve stejné listině s notářským zápisem se svolením k vykonatelnosti; oba tyto zápisy je ovšem třeba důsledně rozlišovat a navzájem nezaměňovat. I když je notářský zápis se svolením k vykonatelnosti titulem pro exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí, není rozhodnutím a nemá ani účinky, které zákon s rozhodnutím spojuje. Má povahu veřejné listiny (srov. § 6 not. ř.) a není vybaven účinky právní moci ani závaznosti pro účastníky a pro všechny orgány, jaké mají například rozhodnutí soudu vydaná v občanském soudním řízení (srov. § 159 o. s. ř.). Skutečnost, že se osoba povinná zavázala poskytnout oprávněné osobě stanovené plnění a že dohoda o tom byla uvedena v notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti, rovněž nepředstavuje překážku, která by bránila projednání sporu o stejné plnění před orgánem, do jehož pravomoci náleží projednání takové věci.

Z uvedeného vyplývá, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti má jen formální charakter, neboť obsahuje takové náležitosti, které jsou potřebné k tomu, aby byl jako titul pro exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí vykonatelný; notář jej sepíše na základě dohody oprávněné a povinné osoby, aniž by byl oprávněn zkoumat její podklad v hmotném právu, a na základě prohlášení povinné osoby, jímž svoluje k jeho vykonatelnosti. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti není sám o sobě samostatným zavazovacím důvodem a ani se jím nezakládá domněnka o existenci dluhu v době jeho sepsání. Skutečnost, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je takovým titulem pro výkon rozhodnutí, který sám o sobě oprávněnému nezakládá právní důvod pro přijetí vymáhaného plnění, musí být zohledněna i v řízení o výkon rozhodnutí (v exekučním řízení). Vymáhání plnění, na něž nemá oprávněný nárok a které by byl povinen po jeho přijetí z důvodu bezdůvodného obohacení povinnému vrátit, nelze považovat za přípustné. Nařídí-li soud podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti výkon rozhodnutí, ačkoliv oprávněný nemá na vymáhané

plnění podle hmotného práva nárok, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí postupem podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Nařízený výkon rozhodnutí lze z tohoto důvodu zastavit na návrh nebo i bez návrhu (srov. § 269 odst. 1 o. s. ř.) – k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. 21 Cdo 267/2000, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, číslo 1, ročník 2001, pod číslem 15/2001). V řízení o návrhu povinného na zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. podaného z uvedeného důvodu tedy soud musí posoudit, zda hmotněprávní úkon, jenž je podkladem pro notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, který je exekučním titulem, je či není platný (takový úkon nemusí být součástí notářského zápisu) – k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3326/2007.

V usneseních ze dne 14. 12. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2421/2004, a ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1886/2006, Nejvyšší soud dovodil, že existence nařízeného a trvajících výkonu rozhodnutí je zvláštní podmínkou řízení o návrhu na jeho zastavení. Jestliže výkon rozhodnutí zanikl (z důvodu zániku titulem přiznaného práva), k řízení o návrhu povinného na jeho zastavení podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. již nejsou podmínky a toto řízení musí být podle ustanovení § 103, § 104 odst. 1 a § 254 odst. 1 o. s. ř. zastaveno. K uvedenému právnímu názoru se Nejvyšší soud výslovně přihlásil v usnesení ze dne 12. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 3516/2006, publikovaném pod číslem 95/2007 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i v usnesení ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2325/2006, a dalších.

Naproti tomu v usnesení ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2706/2007, uveřejněném pod číslem 107/2009 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že soud zastaví exekuci i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy, jestliže se podkladové rozhodnutí nestalo vykonatelným (§ 268 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.). K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší soud též v usnesení ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007, ve věci, v níž bylo zjištěno, že exekuce byla nařízena podle titulu, který byl po nařízení exekuce zrušen (§ 268 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.). V těchto rozhodnutích dovolací soud dovodil, že na rozdíl od ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., které dovoluje exekuci – na návrh nebo i bez návrhu – zastavit proto, že po vydání rozhodnutí (v případě rozsudku pro zmeškání i před vydáním) zaniklo přiznané právo, nebyla-li již provedena, uvedený předpoklad ze znění ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř. nevyplývá a nelze ho dovodit ani výkladem. Je tomu tak – obecně – proto, že provedení exekuce, tj. vymožení pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce, nařízené podle titulu, který zde nikdy nebyl, nebo titulu, který je způsobilý vykonatelnosti nabyt, ale dosud se tak nestalo, anebo titulu, který vykonatelnosti před nařízením exekuce pozbyl,

a rovněž titulu, který byl po nařízení exekuce zrušen, představuje neoprávněný zásah do majetkových práv povinného. Je-li najisto postaveno, že exekuce byla provedena na základě takového titulu, „může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením“.

Ze shora uvedených judikatorních závěrů Nejvyššího soudu, podle nichž notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je exekučním titulem, který není sám o sobě samostatným zavazovacím důvodem a ani se jím nezakládá domněnka o existenci dluhu v době jeho sepsání a který notář sepíše na základě dohody oprávněné a povinné osoby, aniž by byl oprávněn zkoumat její podklad v hmotném právu, a podle nichž vymáhání plnění, na něž nemá oprávněný nárok a které by byl povinen po jeho přijetí z důvodu bezdůvodného obohacení povinnému vrátit, nelze považovat za přípustné, vyplývá, že byla-li by vymožena pohledávka s příslušenstvím podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti a náklady exekuce, avšak oprávněný by neměl na vymožené plnění podle hmotného práva nárok (např. proto, že hmotněprávní úkon, který byl podkladem pro notářský zápis, je neplatný), došlo by k neoprávněnému zásahu do majetkových práv povinného a na straně oprávněného by takto vymožené plnění představovalo bezdůvodné obohacení. Vznikla by tak obdobná situace jako v případech shora uvedených, ohledně nichž judikatura dospěla k závěru, že soud zastaví exekuci podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) nebo b) o. s. ř. i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy. Je proto namístě učinit závěr (a v tomto ohledu přisvědčit povinné), že je-li exekučním titulem notářský zápis se svolením k vykonatelnosti a domáhá-li se povinný zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. z důvodu, že oprávněný nemá na vymáhané (vymožené) plnění podle hmotného práva nárok, rozhodne soud o tomto návrhu povinného i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy. Jinak řečeno, provedení exekuce nebrání věcnému rozhodnutí o takovém návrhu povinného.

Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu ve výroku, jímž potvrdil usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce podle ustanovení § 103, § 104 odst. 1 a § 254 odst. 1 o. s. ř., není správné a dovolací důvod podle § 41a odst. 1 o. s. ř. tak byl naplněn.

Souhlasit však nelze s námitkou dovolatelky, že vznikají-li v dané věci účastníkům i nadále náklady řízení (tedy poté, co soudní exekutorka Mgr. P. F. vydala po zaplacení celé vymáhané pohledávky a nákladů exekuce povinnou dne 11. 5. 2009 příkaz k úhradě nákladů exekuce), je povinna vymoci soudní exekutorka (z čehož dovozuje, že dosud nedošlo k ukončení exekuce), jelikož podle ustanovení § 51 písm. c) ex. ř. pověření soudního exekutora k provedení exekuce zaniká, byla-li pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce vymoženy. Z toho vyplývá, že o náhradě nákladů tohoto exekučního řízení ve vztahu mezi účast-

níky rozhodne soud v usnesení o návrhu povinné na zastavení exekuce podle ustanovení § 271 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 52 odst. 1 ex. ř. Nesprávné je proto rozhodnutí odvolacího soudu i ve výroku, jímž potvrdil výrok usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto, že „povinná je povinna nahradit náklady řízení o zastavení exekuce, jejich výši určí soudní exekutor“, jakož i tento výrok usnesení soudu prvního stupně.

Vzhledem k tomu, že soudy obou stupňů neprojednaly návrh povinného na zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. věcně, nezabývaly se při svých rozhodnutích tvrzením povinné o neplatnosti dohody o narovnání uzavřené účastníky dne 24. 3. 2009, která byla podkladem sepsání notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti ze dne 24. 3. 2009, sepsaného jménem JUDr. Z. K., notáře, jeho zástupcem JUDr. Ing. V. K., a v tomto ohledu neučinily ani žádné právní závěry. Na vyřešení této otázky hmotného práva proto rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (a ani nespočívá) a dovolání k jejímu řešení tudíž není podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu není správné a protože nejsou podmínky pro jeho změnu, Nejvyšší soud je (včetně akcesorického výroku o náhradě nákladů odvolacího řízení) zrušil (§ 243e odst. 1, věta první, o. s. ř.). Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil Okresnímu soudu v Liberci k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1, věta druhá, o. s. ř.), aniž bylo zapotřebí se zabývat dalšími námitkami v dovolání.

Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku)

(Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu
přijalo dne 12. 3. 2014 doporučení k aplikaci § 2958 o. z.)

Ustanovení § 2958 o. z. je vystavěno na zásadě plného odčinění nemajetkových újem na zdraví, resp. na určení výše náhrady podle zásady slušnosti; v souvislosti s tím byla k 1. 1. 2014 zrušena vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Spravedlivý a rozumný výklad takové úpravy, která postrádá jakákoliv bližší kritéria pro stanovení výše náhrady, vyžaduje podrobnější konkretizaci a nastavení základních východisek, aby soudní praxe mohla dospět k vzájemně souměřitelným a zároveň předvídatelným rozhodnutím (srov. požadavek § 13 o. z. na kompaktnost judikatury).

Za tímto účelem vypracoval Nejvyšší soud ve spolupráci se Společností medicínského práva, zástupci pojistitelů a dalších právnických a lékařských profesí Metodiku k odškodňování nemajetkových újem podle § 2958 o. z. Jde o materiál, který je vystavěn na základech, principech a metodách, které byly v době od listopadu 2012 do března 2014 diskutovány širší právníkou veřejností, a jehož odborným podkladem je komplexní medicínsky pojatá systematika zdravotních újem, vystihující vzájemné proporce v rámci náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění.

Její praktická realizace vyžaduje dostatečně široké skutkové zjištění ohledně stavu pacienta doplněné o jeho odborné lékařské hodnocení tak, aby pro rozhodnutí soudu byl zajištěn dostatečně podrobný, strukturovaný a pochopitelný podklad, umožňující dosáhnout přiměřených proporcí mezi jednotlivými typy újem při současném zachování prostoru pro zohlednění individuálních okolností na straně poškozeného.

Metodika Nejvyššího soudu nemá a nemůže mít závazný charakter, je však pomůckou k naplnění zásady slušnosti ve smyslu § 2958 o. z., proto Nejvyšší soud doporučuje soudům, aby ji při rozhodování ve sporech o náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z. využívaly a aby v rozhodnutích zdůvodnily svůj postup podle pravidel v ní nastavených. Text Metodiky je od 14. 4. 2014 k dispozici na internetových stránkách Nejvyššího soudu (www.nsoud.cz).

Nejvyšší soud vyzývá soudce ke studiu Metodiky, k účasti na školicích akcích a žádá o sdělování zkušeností s praktickým využitím Metodiky, aby mohla být případně doplňována či zpřesňována.

Metodika Nejvyššího soudu sestává ze čtyř částí: A. Preambule (úvod, obecný výklad), B. Přehled bolesti (bodové hodnoty bolesti), C. Aktivita a Participace (část Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví, ve verzi upravené pro účely hodnocení ztížení společenského uplatnění), D. Technická část (tvorba posudků a kvalifikace znalců).

A. Preambule

I. Změna právní úpravy

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též jen „o. z.“), při újmě na přirozených právech člověka v ustanovení § 2956 stanoví, že škůdce je povinen odčinit škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy. Zákonný rámec pro poskytování náhrady ve vztahu ke zdravotním následkům nemateriální povahy tvoří jediné ustanovení (§ 2958 o. z.), podle něž „při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.“ Přitom byla (body 237. a 238. závěrečných ustanovení § 3080 o. z.) zrušena vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění (dále též jen „vyhláška“), s odůvodněním, že soudní praxe má být po 1. 1. 2014 oproštěna od vlivu moci výkonné, která dosud prostřednictvím pravidel obsažených ve vyhlášce nepřipustně limitovala soudy v možnosti přiznat spravedlivou a dostatečnou náhradu zejména za závažné trvalé zdravotní následky.

II. Dopad změn do praxe

Důvody odstranění dosavadního systému ohodnocení bolesti a ztížení společenského uplatnění zjevně míří pouze do oblasti soudních sporů, avšak zcela pomíjí, že kritizovaná náhradová vyhláška umožňovala mimosoudně vyřešit většinu případů, neboť systém bodového ohodnocení trvalých následků lékařským posudkem skýtal vcelku spolehlivý základ pro vyčíslení náhrady, která až na výjimky mohla obstát i v případném soudním sporu. Nebude-li nadále možno se o vyhlášku opřít, skončí zřejmě většina případů před soudem. Ani ten však nebude (minimálně v začátcích čítajících nejspíše několik let) mít legislativně podchycený rámec pro své rozhodování, neboť požadavky na plnou náhradu či pravidla slušnosti jsou zcela neurčitou a vnitřně nestrukturovanou kategorií. Snad teprve důsledně prováděná následná analýza soudních rozhodnutí umož-

ní vytvořit jakýsi přehled či pravidla, co se považuje v soudní praxi za slušné odškodnění.

Velmi exaktní pojetí určování základní částky náhrady podle etiologicky pojaté a podrobně propracované systematiky zdravotních obtíží ve vyhlášce je nahrazeno zákonnou dikcí opírající se o velmi vágní pojmy (plné odčinění újmy, zásady slušnosti), které neformulují ani ta nejzákladnější kritéria pro posouzení obsahu jednotlivých pojmů a výše náhrady, tím méně pak může být řeč o odborném lékařském podkladu pro rozhodování soudu. Jde přitom o oblast vysoce odbornou, neboť újmy na zdraví nemohou být popsány jinak než medicínskou diagnostikou a rovněž zhodnocení většiny dopadů trvalých zdravotních újem pro život poškozeného se neobejde bez objektivizace založené na lékařských metodách.

Lze se proto důvodně domnívat, že za takového stavu legislativy hrozí naprosto nepřehledná situace spojená s nepředvídatelností rozhodovací praxe, takže zákonnému principu legitimního očekávání a právní jistoty (podle § 13 o. z. každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky) nebudou moci soudy z objektivních důvodů po mnoho let dostát.

III. Potřeba metodického návodu (Metodiky)

Uvedené důvody svědčí o tom, že bez dalšího a mnohem podrobnějšího dopracování zákonné dikce nebude moci soudní ale rovněž ani mimosoudní praxe uspokojivě fungovat. Poškozený totiž nebude mít představu, jaká částka představuje plné odškodnění konkrétního poranění spojeného s trvalým omezením společenského uplatnění, resp. jaká částka odpovídá zásadám slušnosti. Nebude to vědět ani jeho zástupce, který bude muset pátrat po obdobných popsanych případech z minulosti či pouze odhadovat částky, které mají klientovi náležet. Nejistotě o tom, jaká peněžní částka odpovídá zákonným požadavkům na odškodnění újmy na zdraví, budou čelit i osoby k náhradě škody povinné a konečně i pojistitelé. V soudním sporu pak bude v podobné pozici soudce, ledaže si sám pro svou rozhodovací potřebu nastaví zásady slušnosti, aby alespoň on sám byl ve svém rozhodování konzistentní a ctěl určité proporce mezi jednotlivými trvalými újmami a jejich závažností tak, aby alespoň ve vztahu ke své rozhodovací činnosti dostal požadavkům § 13 o. z. Lze ovšem předpokládat, že takových „vnitřních hodnotových pravidel“ se vytvoří velké množství limitně se blížící počtu soudců řešících tuto agendu a že následné judikatorně sjednocovací pokusy budou nutně opožděné

a značně ztížené. Odtud je třeba vyvodit jednoznačný závěr, že hrozící nepřehledná situace vyvolá vážné potíže, kterým je třeba předejít. Nelze přitom přehlédnout, že se jedná o velmi citlivou oblast dotýkající se nejzákladnějších hodnot, jimiž jsou život a zdraví. Nepříznivé zásahy do zdravotního stavu nelze přitom odpovědně kvalifikovat ani kvantifikovat bez odborných lékařských znalostí.

IV. Povaha Metodiky

Za daného legislativního stavu není pochyb o tom, že Metodika nemůže mít závazný charakter v tom smyslu, že by byla právním předpisem, neboť zákon s ničím takovým nepočítá a nikdo, kdo je nadán legislativní pravomocí, se k vydání předpisu tohoto typu nechystá. Pak nezbyvá než dopracovat zákonnou dikci doporučujícím materiálem, na jehož základech, principech a metodách se shodne širší právnická veřejnost a jehož odborným podkladem by byla komplexní medicínsky pojatá systematika zdravotních újem, vystihující proporce jednotlivých újem v rámci náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění. Půjde proto o naplnění zásad slušnosti ve smyslu § 2958 o. z., o jejich praktickou realizaci podloženou dostatečně širokým skutkovým zjištěním doplněným o odborné lékařské hodnocení tak, aby v soudní praxi mohly být nastaveny přiměřené poměry mezi jednotlivými poškozeními způsobem odpovídajícím požadavkům § 13 o. z. Ostatně i důvodová zpráva k § 2958 o. z. vyzývá, aby se soudní praxe sama shodla na zásadách, podle nichž bude postupováno, „pociťují-li někteří představitelé soudní moci potřebu tabulek, vzorců nebo klíčů speciálně pro tyto účely“.

V. Bolest

Přestože vyhláška č. 440/2001 Sb. byla jako celek zrušena, lze nadále zčásti využít jí nastavený systém ve vztahu k odškodnění bolesti. Zde je totiž namíste etiologický přístup vycházející z klasifikace bolestivých stavů podle postižení jednotlivých orgánů či částí těla a vyjadřující míru bolesti jako tělesného a duševního strádání v souvislosti se zásahy do zdraví. Smyslem náhrady za bolest je vedle samotného bolestivého stavu odškodnit i určitou míru nepohodlí, stresu či obtíží spojených s utrpenou zdravotní újmou (srov. též obavu ze ztráty života či vážného poškození zdraví ve smyslu § 2957, věty třetí, o. z.), a to v rozsahu, v němž tyto zásahy do osobnostní sféry poškozeného z povahy věci souvisí s bolestí obvykle doprovázející stavy popsané v jednotlivých položkách (tzv. bolest v širším smyslu). Případně další obtíže, jejichž míra je excesivní tím, že překračuje obvyklou zátěž poškozeného při podrobení se omezením plynoucím z léčby (nad rámec komplikací ocenitelných procentním zvýšením), představují

další nemajetkovou újmu podle § 2958 o. z.; pro určení výše náhrady těchto výjimečných případů nelze zřejmě pro různorodost situací vytvořit předem vodítko. Příkladem takových újem mohou být mnohatýdenní přišití končetiny v nepřírozené poloze při tvorbě a přenosu různých laloků při rekonstrukční chirurgii, diskomfort při délce hospitalizace přesahující obvyklou mez pro obdobné případy, selhání funkce orgánů následkem úrazu, které samo o sobě nebolí, ale zraněného ohrožuje na životě apod.

Je tedy zřejmé, že i z hlediska požadavků § 13 o. z. lze jak pro nastavení proporcí, tak k zajištění odborného přístupu k rozhodování v těchto věcech, využít dosavadní zkušenosti z aplikace vyhlášky č. 440/2001 Sb. Příloha 1. vyhlášky byla proto z tohoto pohledu podrobena revizi odborných lékařských společností a s přihlédnutím k jejich doporučením byl vypracován nový přehled bodového ohodnocení bolesti, který nastavuje pozměněné proporce mezi jednotlivými bolestivými stavy.

Vzhledem k tomu, že skutečně zásadní a hluboké přepracování systému ohodnocení bolesti vyžaduje delší dobu a že práce v tomto směru stále pokračují, představuje předkládaný přehled bolesti východisko pro účely počátku aplikace nové úpravy s tím, že nejsou vyloučeny jeho úpravy či změny cestou aktualizace Metodiky tak, aby postupně dopracovávaný systém co nejlépe vystihoval charakter jednotlivých bolestivých stavů a s nimi spojených obtíží.

VI. Hodnocení bolesti

Přehled bolesti je obsahem části B. Metodiky. Skládá se z jednotlivých položek, jimž jsou přiřazeny bodové hodnoty vyjadřující vzájemné proporce mezi těmito položkami. Pro určení výše náhrady je třeba výsledný bodový součet vynásobit částkou odpovídající hodnotě jednoho bodu. Z důvodů, které jsou popsány níže u ztížení společenského uplatnění, doporučuje se hodnotu bodu odvozovat od jednoho procenta hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž vznikl nárok/vznikla bolest (viz bod X. – průměrná mzda za rok 2013 činila 25 1280 Kč, tj. hodnota jednoho bodu činí 251,28 Kč, vznikla-li bolest v roce 2014). Zaokrouhlení alespoň na celé koruny se provede ve vztahu k výsledné částce, nikoliv k hodnotě jednoho bodu. Vznik bolesti se váže k akutní fázi bolestivého stavu s tím, že vyšší nároku lze vyčíslit až v době stabilizace bolesti. Bolest může vznikat jak při samotné škodné události, tak při léčení či odstraňování následků újmy na zdraví.

Posuzující lékař vychází ze zdravotnické dokumentace a hodnotí samostatně každý bolestivý stav, který je v příčinné souvislosti se škodnou událostí, přičemž pouze první operace u zlomenin a uzavřených poranění kostí či jiných systémů

organismu se hodnotí jako otevřená rána (součást bolesti utrpěné při škodné události). Případně další operace či jiné obdobné invazivní zákroky se hodnotí samostatně podle položek, které odpovídají charakteru zásahu při prováděném výkonu.

Otevřené zlomeniny nejsou klasifikovány jako samostatný typ zlomeniny a jejich charakter se zohlední tak, že se k ohodnocení zlomeniny přičte bodové ohodnocení zasažení povrchových částí podle odpovídajících položek. Chybí-li v přehledu bolesti pro některý typ poškození výslovná položka, použije se pro účely bodového ohodnocení položka, která se svou povahou a závažností nejvíce blíží příslušnému poškození.

Pro zjištění výsledné hodnoty se sčítají body z jednotlivých bolestivých stavů a v jejich rámci i z jednotlivých položek. Funkční či anatomická ztráta končetiny či orgánu nepředstavuje limit, který by u mnohočetných poranění nemohl být přesažen, je-li bolest intenzivnější a léčení náročnější než samotné odnětí končetiny či orgánu, tam kde to není pojmově vyloučeno; v takovém případě nesmí být výše náhrady nepřiměřená. Výše náhrady může být posuzujícím lékařem upravena (zvýšena) v závislosti na komplikovanosti léčby ve vztahu k položkám, jichž se komplikace týká, jestliže základní ohodnocení dostatečně nevystihuje závažnost újmy. Rozlišují se následně stupně komplikací (jsou-li v příčinné souvislosti se škodnou událostí) a jim přiřazené procentní zvýšení náhrady:

Komplikace lehká do 5 %

- vyžaduje krátkodobou léčbu, neprodlouží léčbu pro základní diagnózu. Nemá prokazatelný vliv na celkový stav (např. povrchní rozpad nebo infekce rány, psychická alterace).

Komplikace středně závažná do 10 %

- vyžaduje dlouhodobou léčbu nebo další operaci, může prodloužit léčbu pro základní diagnózu nebo vyžaduje další operace (např. flebotrombóza, selhání osteosyntézy, hluboká infekce rány, compartment syndrom).

Komplikace závažná do 15 %

- v akutní fázi prudce zhorší zdravotní stav, vyžaduje intenzivní léčbu místní nebo celkovou, více reoperací (např. rozpad anastomozy, pneumonie, břišní compartment syndrom).

Komplikace těžká do 20 %

- celková, přechodně ohrožuje život, závažně ohrožuje zdraví (např. orgánové selhání, kardiopulmonální resuscitace).

Ustanovení § 2957 o. z. pak vymezuje další výjimečné okolnosti, které odvodňují přiměřené zvýšení náhrady, a to způsobem, který nelze Metodikou přesněji upravit. Jediným měřítkem je, aby celkově stanovená částka byla i v kontextu dalších dílčích nároků přiměřená.

VII. Ztížení společenského uplatnění

U ztížení společenského uplatnění bylo přistoupeno k vytvoření zcela nového systému, který by vedle nezbytného odborného lékařského zatřídění újmy zohledňoval i lépe definovaný a zdravotní újmě přiřazený rozsah postižení (omezení) jednak ve vztahu k průměrnému (obvyklému) poškozenému, a to zejména z pohledu všech myslitelných stránek lidského života, tj. všech oblastí, v nichž pro trvalé zdravotní následky dochází k omezení či dokonce k plnému vyřazení z možnosti se společensky uplatnit a naplnit tak zákonem předvídanou podmínku „lepší budoucnosti“, jednak s přihlédnutím k individuálním odlišnostem každého jednotlivého případu. Nové pojetí založené na stanovení rozsahu omezení (vyřazení) pomocí procentního vyjádření odstraňuje výkladové potíže, jimiž trpěla vyhláška zejména v oblasti kumulace některých položek přílohy vyhlášky, a dále pak v otázkách mimořádného zvyšování náhrady rozhodnutím soudu podle § 7 odst. 3 vyhlášky, které nehledě na kritiku nedostatečnosti výše náhrad velmi výrazným způsobem otevíralo prostor pro úvahu soudu, avšak do značné míry devalvovalo preciznost při provedení základního bodového ohodnocení. Etiologický charakter dosavadní klasifikace nebral příliš zřetel na vymezení důsledků pro život poškozeného, přičemž kritéria pro mimořádné zvýšení náhrady soudem byla nemedicínská a v praxi se zpravidla omezovala jen na velmi obecně zjištěnou část společensky participačních činností, v nichž byl poškozený v důsledku újmy na zdraví omezen či vyřazen.

V souladu s dosavadní zaužívanou praxí by mělo být k hodnocení trvalých následků přistoupeno teprve poté, co se zdravotní stav relativně ustálí; přesné časové období nelze obecně určit, zpravidla jde o jeden rok, ve výjimečných případech lze uvažovat i s dobou delší, až do dvou let.

VIII. MKF

Popsaným požadavkům může nejlépe vyhovovat Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (dále též jen „MKF“), vypracovaná Světovou zdravotnickou organizací (WHO), dostupná například na http://www.mpsv.cz/files/clanky/9867/klasifikace_funkcnich_schopnosti_disability_zdravi.pdf. Jedná se o celosvětově uznávanou a používanou systematiku trvalých zdravotních újem, vycházející z rozřídění postižení podle tělesných struktur a funkcí, ovšem důsledněji vystihující dopady těchto újem na schopnosti poškozeného vykonávat běžné životní aktivity. Pro účely určení výše náhrady za ztížení společenského uplatnění lze využít 3. část (komponentu) nazvanou Aktivity a participace, upravenou v některých doménách (položkách) tak, aby mohla sloužit k vyjádření míry překážky (ztráty) lepší budoucnosti ve smyslu § 2958 o. z.

MKF pracuje zejména s následujícími pojmy:

Aktivity – provádění úkolu (úkonu) nebo činnosti člověkem

Bariéra – překážka, která znemožňuje či znesnadňuje výkon činností (pro účely hodnocení ZSU se nebere v úvahu)

Disabilita – snížení funkčních schopností na úrovni těla, jedince nebo společnosti, která vzniká, když se zdravotní stav setkává s bariérami v prostředí

Domény – položky tvořící seznam jednotlivých činností a zapojení do životních situací

Facilitátor – pomůcka, která umožňuje či usnadňuje výkon činností – pro účely hodnocení ZSU se zohledňují jen běžně dostupné (hrazené v systému veřejného zdravotního pojištění) či prokazatelně zajištěné pomůcky spadající pod Kapitulu 1 – Produkty a technologie (4. část MKF Faktory prostředí)

Kapacita – schopnost vykonat činnost bez jakýchkoliv pomůcek (Facilitátorů)

Komponenta – základní část MKF (1. Tělesné funkce, 2. Tělesné struktury, 3. Aktivity a participace, 4. Faktory prostředí), která se dále dělí na Kapitoly a Domény

Kvalifikátor – stupeň vyjadřující rozsah obtíží při provádění úkonů popsaných v doménách (lze stanovit i v procentech)

Participace – zapojení do životní situace

Výkon – schopnost vykonat činnost za použití pomůcek (Facilitátorů)

Nespornou předností MKF je propracovaná struktura a důraz na určení stupně omezení funkčních schopností postiženého, a to s přihlédnutím k jeho osobním poměrům tak, aby bylo zohledněno zhoršení oproti předchozímu stavu. Tento systém vylučuje potíže s nežádoucím zdvojováním téhož postižení pod různými položkami a zároveň tím, že přiřazuje jednotlivým funkčním potížím určitý stupeň závažnosti (podpořený i procentní škálou), dobře vystihuje touto formou rozsah postižení. Protože je velmi podrobná a promyšlená, umožňuje při plném využití vykreslit velmi plastický obraz nejen funkčních tělesných postižení, nýbrž i jejich praktický dopad do všech sfér života poškozeného, kódovaných v devíti kapitolách.

Stupeň závažnosti trvalého zdravotního postižení se totiž nevyjadřuje jako dosud bodovým součtem diagnóz, násobeným peněžitou hodnotou jednoho bodu, nýbrž je pojat jako procentní vyjádření ztráty životních příležitostí (lepší budoucnosti) ve škále 0 – 100 % pro jednotlivé položky (domény) v devíti oblastech společenského zapojení, což při vhodném matematickém zpracování (vážený průměr jednotlivých kapitol) umožňuje zjistit i výsledné procentní omezení poškozeného ve všech oblastech společenského uplatnění. S určitým zjednodušením lze říci, že za stoprocentní by bylo považováno plné vyřazení poškozeného ve všech sférách (tj. plná ztráta kognitivních a pohybových funkcí, spojená s plnou ztrátou sebeobsluhy a jakéhokoliv zapojení se do společen-

ských aktivit) a všechny mírnější formy postižení jsou odstupňovány směrem dolů.

Systematika a způsob užívání MKF jsou nastaveny zejména ve prospěch co nejnepnějšího znovuzačlenění poškozeného do života. Klade se proto důraz na maximální využití pomůcek (Facilitátorů) a eliminaci překážek (Bariér) a rehabilitace směřuje především k tomu, aby se dosažený výkon (Participace) co nejvíce blížil úrovni soběstačnosti. Oproti tomu odškodňování nemateriální újmy spočívající ve vyřazení z různých sfér života trvalými zdravotními následky musí rozlišovat i jemnější rozdíly mezi jednotlivými postiženími, byť se z pohledu MKF mohou rovnat plné či téměř plné samostatnosti při prováděné činnosti. Náhrada za ztížení společenského uplatnění musí totiž pokrývat i frustraci, stres a nepohodu postiženého z omezení či ztráty funkčních schopností organismu a poskytovat i satisfakci za obtíže spojené s veškerými lidskými činnostmi, byť nejde zrovna o ztrátu či omezení soběstačnosti.

Česká republika je vázána Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením, přijatou dne 3. prosince 2006 v New Yorku, publikovanou pod č. 10/2010 Sb. m. s. Podle čl. 26 bodu 1. této úmluvy státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou účinná a vhodná opatření, mimo jiné prostřednictvím vzájemné podpory osob v rovnocenné situaci, aby umožnily osobám se zdravotním postižením dosáhnout a udržet si co nejvyšší úroveň samostatnosti, uplatnit v plné míře tělesné, duševní, sociální a profesní schopnosti a dosáhnout plného začlenění a zapojení do všech aspektů života společnosti. Za tímto účelem státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, organizují, posilují a rozšiřují komplexní habilitační a rehabilitační služby a programy, především v oblasti zdravotní péče, zaměstnanosti, vzdělávání a sociálních služeb, takovým způsobem, aby tyto služby a programy: a) začínaly pokud možno co nejdříve a byly založeny na multidisciplinárním posouzení individuálních potřeb a předností; b) podporovaly zapojení a začlenění do společnosti a všech oblastí jejího života, byly dobrovolné a dostupné pro osoby se zdravotním postižením co nejblíže místu jejich bydliště, a to včetně venkovských oblastí. S přihlédnutím k této mezinárodní úmluvě je namístě i při použití MKF pro účely vyčíslení náhrady působit motivačně ke snaze poškozeného znovu se začlenit do společnosti a ochotě škůdce vytvořit k tomu předpoklady poskytnutím strukturované náhrady.

IX. Použití MKF

Ve sporech o náhradu škody se proto soudům doporučuje, aby se při určení výše náhrady za ztížení společenského uplatnění opřely o dostatečně zjištěný skutkový stav ohledně dopadů trvalé zdravotní újmy do schopností a možnos-

tí poškozeného a aby při jejich posouzení použily znalecké hodnocení podle komponenty Aktivity a participace v MKF upravené pro účely Metodiky ke stanovení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z. (část C Metodiky). Je vhodné popsat zdravotní stav poškozeného s využitím pojmů obsažených v komponentech Tělesné funkce a Tělesné struktury MKF a podle Mezinárodní klasifikace nemocí, aby bylo možné posoudit, zda uváděnému stupni poklesu aktivit odpovídá i stupeň poškození s těmito aktivitami souvisejících tělesných funkcí a struktur. Jinak ovšem se stav poškozeného hodnotí v rámci komponenty Aktivity a participace ve dvou kategoriích – tzv. Kapacita a Výkon. V první řadě jde o zjištění celkové ztráty potenciálu poškozeného bez kompenzačních pomůcek (Facilitátorů), a to v plném rozsahu všech domén (položek) Kapacity. Nehodnotí se aktuální Kapacita, nýbrž její snížení oproti předúrazovému stavu (tzv. předchorobí). Vzhledem k tomu, že náhrada za ztížení společenského uplatnění má být odškodněním reálného vyřazení ze společenského života a že má zároveň motivovat ke znovuzачlenění poškozeného do společnosti, je namístě přihlídnout k tomu, že Výkon může být ohodnocen nižším stupněm či procentem omezení, používá-li poškozený Facilitátor uvedený v kapitole 1 komponenty Faktory prostředí (Produkty a technologie – pomůcky, nástroje, vybavení nebo technický systém, používaný zdravotně postiženou osobou, nebo speciálně vyrobené nebo obecně dostupné, které předcházejí, kompenzují, monitorují, uvolňují nebo neutralizují – ISO 9999 – Technické pomůcky pro zdravotně postižené). Kvalifikátor Výkonu by měl být použit tam, kde se za pomoci uvedených pomůcek, jsou-li standardně dostupné (zpravidla hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění) či již byly prokazatelně poškozenému zajištěny škůdcem či pojistitelem odpovědnosti, liší od stupně či procenta omezení Kapacity, a to tak, že se použije průměr obou kvalifikátorů. Výjimkou je položka e 110, kde se použití léků a doplňků nehodnotí a Kapacita se posuzuje s užívanou medikací.

Kvalifikátory se použijí ve stupni omezení podle škály stupňů od 0 do 4:

0 – žádná obtíž (nepřítomná, zanedbatelná) – 0 – 4 %

- osoba nemá a nepocituje žádný problém,

1 – lehká obtíž (mírná, nízká) – 5 – 24 %

- problém je přítomen méně než 25 % času s intenzitou, kterou může osoba tolerovat (je dobře snesitelný), a který se stal zřídka během posledních třiceti dní,

2 – středně těžká obtíž (zřetelná větší) – 25 – 49 %

- problém je přítomen méně než 50 % času s intenzitou, která zasahuje do každodenního života (je zřetelný), a který se děje občas během posledních třiceti dní,

3 – těžká obtíž (vysoká, extrémní) – 50 – 95 %

- problém je přítomen více než 50 % času s intenzitou, která částečně

rozvrací každodenní život osoby (značně velký), a který se děje často během posledních 30 dní

4 – úplná obtíž (úplná) – 96 – 100 %

- problém je přítomen více než 95 % času s intenzitou, která zcela rozvrací každodenní život osoby (obtíže jsou nesnesitelné nebo je funkce nemožná), a který se děje každý den během posledních 30 dní.

Při hodnocení v úrovni Kvalifikátorů se pro účely výpočtu vyjde z průměru procentního rozpětí s výjimkou stupňů 0 (zde se přiřazuje 0 %) a 4 (100 %). Jestliže je však možné přesnější určení, stanoví se stupeň omezení přímo procentní sazbou.

Předpokladem skutečně zevrubného a proporciálně vypovídajícího posouzení dopadů trvalých zdravotních následků do života poškozeného je kvalifikace všech domén v komponentě Aktivity a participace. Pomocí vhodného výpočtového zařízení (např. excelové tabulky či počítačové aplikace) lze přepočítat jednotlivé dílčí výsledky metodou váženého průměru na výsledné celkové omezení vyjádřené procentem nižším než 100 (teoretické 100% kompletní vyřazení žijící osoby ze všech sfér lidského života).

X. Určení výše náhrady

Tento způsob určení výše náhrady se neobejde bez definování částky, která představuje pomyslnou hodnotu zmařeného (byť neskončeného) lidského života při absolutním vyřazení ze všech sfér společenského zapojení (100 %). Po zhodnocení dosavadní rozhodovací praxe v otázkách výjimečného zvyšování náhrady za ztížení společenského uplatnění podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. v případech nejzávažnějších trvalých zdravotních postižení, po komparaci s úpravami či praxí v některých evropských zemích a s přihlédnutím k tomu, že § 2960 o. z. výrazně rozšiřuje nároky poškozeného na náhradu materiálních újem spojených se zaopatřením či s vytvářením předpokladů pro jeho znovuzачlenění do společenského života a § 2962 – 2963 o. z. posilují rozsah náhrady za ztrátu na výděleku, dospíváme k závěru, že tato výchozí rámcová částka by se měla pohybovat kolem 10 000 000 Kč.

Aby výše této částky nemusela být opakovaně revidována a aby reflektovala vývoj hladiny cen a ekonomické ukazatele, navrhuje se vyjádřit ji pomocí 400-násobku průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž se ustálil zdravotní stav poškozeného, tj. kdy je možno přistoupit k vyčíslení náhrady.

Tento statistický údaj je zjistitelný na webových stránkách Českého statistického úřadu, a to postupem Úvod – Vydáváme – Rychlé informace – Průměrné

mzdy; údaj za celý rok je obsažen v textu týkajícím se 4. čtvrtletí příslušného roku. Za rok 2013 činila uvedená průměrná mzda 25 128 Kč (<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpmz031114.docx>) a výchozí rámcová částka pro náhradu za ztížení společenského uplatnění poškozeného, jehož zdravotní stav se ustálil v roce 2014, tak činí 10 051 200 Kč.

Procentní podíl (odpovídající zjištěnému stupni omezení poškozeného) z výchozí rámcové částky představuje základní ohodnocení nemateriální újmy při trvalých zdravotních následcích (zejména odčinění morální újmy vzniklé zásahem do tělesné integrity, frustrace z trvalého poškození či ztráty tělesných orgánů, stresu a vypětí z překonávání nastalých obtíží, pozbytí ztráty životních příležitostí a možností, včetně abstraktní ztráty možností pracovního uplatnění a zapojení se do dalších životních činností) a je proporcionálním vyjádřením ztráty průměrného potenciálu pro určitý typ postižení; není ovšem náhradou škody (majetkové újmy), která je hrazena zejména prostřednictvím ztráty na výdělků či nákladů péče o zdraví, osobu či domácnost poškozeného.

Individuální přístup a zohlednění zvláštností každého jednotlivého případu předpokládá, že takto zjištěná částka základního ohodnocení může být modifikována výjimečnými okolnostmi na straně poškozeného – a) věkem, b) ztrátou skutečně výjimečně lepší budoucnosti (kariéry), i na straně škůdce - c) důvody podle § 2957 o. z.

Dokáže-li procentní (stupňové) vyjádření rozsahu ztížení společenského uplatnění převedené do základní částky dostatečně podrobně a plasticky popsat objektivní míru potenciálního omezení, lze opustit dosavadní metodu mnohonásobků, užívanou při aplikaci § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., a modifikovat základní částku již jen v řádu desítek procent, maximálně do celkového dvojnásobku, čímž se zohlední specifické a výjimečné individuální poměry poškozeného.

Takovým způsobem bude určena výsledná částka náhrady za nemajetkovou újmu spočívající ve ztížení společenského uplatnění.

Významnou okolností, kterou samotné ocenění podle domén Aktivit a participací povětšinou nezohledňuje, je věk, v němž trvalé následky nastanou. Vzhledem k tomu, že vrcholu sil i intenzity společenského zapojení se obvykle dosahuje ve věku od 45 do 55 let, je namíste základní částku stanovenou shora popsaným postupem zvýšit přibližně o 10 %, utrpěl-li poškozený zranění ve věku 35 – 44 let, o 20 % ve věku 25 – 34 let a o 30 – 35 % ve věku 0 – 24 let. Oproti tomu lze základní částku snížit přibližně o 10 % ve věku 55 – 69 let a o 20 % od 70 let výše.

Výjimečné zapojení do společenských aktivit před poškozením zdraví je namíste zohlednit zvýšením základní částky až o 10 %, je-li nadprůměrné, až o 20 %, je-li výjimečně intenzivní, a až o 30 %, je-li zcela mimořádné. Základní

částka se snižuje až o 10 %, je-li zapojení podprůměrné, a až o 20 %, není-li prakticky žádné.

Přihlédnutí k výjimečným okolnostem vyjmenovaným v § 2957 o. z. není možné pro jejich předpokládanou šíři a variabilitu vyjádřit konkrétními pojmy ani jim přiřazenými procentními pásmy, je proto ponecháno zcela na úvaze soudu s doporučením, aby po celkovém výsledném zvýšení nepřesahovala náhrada dvojnásobek základní částky.

Doporučené omezení modifikace základní částky maximálně na dvojnásobek má své racionální opodstatnění a nesměřuje k zužování možností individuálního posouzení každého konkrétního případu. Smyslem je eliminovat subjektivismus a libovůli a přispět ke sjednocení soudní praxe a naplnění požadavku, aby v obdobných případech bylo poskytnuto srovnatelné odškodnění (§ 13 o. z.). Uvedené nehmotné újmy jsou ze své podstaty neodčinitelné, účelem poskytnutí peněžité náhrady tedy není uvedení poškozeného do stavu existujícího před poškozením (jako u náhrady majetkové škody), nýbrž poskytnutí finančních prostředků, za které si může poškozený opatřit náhradní požitky, které mají zmírnit jeho strádání.

Tyto nehmotné újmy jsou vnímány přibližně stejně úkorně každou lidskou bytostí a nelze dost dobře tvrdit, že by měly být odškodněny mnohonásobně více jen proto, že je poškozený mladší nebo byl před zraněním aktivnější. Mladší člověk je jistě závažným poškozením zdraví připraven o radosti života, které si již starší člověk užil, a bude nucen se vyrovnávat se svým handicapem po delší dobu; na druhé straně mladší člověk má více sil, je adaptabilnější, dokáže se po fyzické i psychické stránce s postižením vyrovnat zpravidla lépe než člověk starší.

Člověk činorodý, který se věnuje mnoha aktivitám, o něž je v důsledku poškození zdraví připraven, se sice jeví být více poškozen než ten, kdo dosud vedl fádni a pohodlný život; avšak jen stěží lze usuzovat, že trauma, stres a frustrace u prvního jsou mnohonásobně větší než u druhého, či zda tomu vzhledem k povahovým vlastnostem obou nemůže být právě naopak, nehledě k tomu, že dokud je druhý zdravý, závisí jen na jeho svobodném rozhodnutí, zda svůj způsob života radikálně změní, po poškození zdraví však tuto možnost již nemá a právě ono vědomí, že natrvalo možnosti zdravého člověka ztratil, je podstatou nehmotné újmy, kterou utrpěl. Konečně například houslový virtuos, který utrpí ztrátu prstu levé ruky, je nepochybně závažně poškozen ve svém profesním uplatnění, avšak (ponecháme-li stranou ztrátu jeho výdělku, která není odškodnitelná náhradou za ztížení společenského uplatnění a která je odrazem společenského ocenění jeho práce) je problematické dovozovat, že jeho nemajetková újma je mnohonásobně větší, než újma amatérského houslisty, který se hudbě věnoval jen pro svou radost.

XI. Závěr

Metodiku Nejvyššího soudu vypracovali představitelé justice ve spolupráci se Společností medicínského práva, se zástupci pojistitelů a dalších odborníků z oblasti práva a medicíny pod odbornou garancí 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Většinu odborné práce provedla tzv. hlavní pracovní skupina ve složení: JUDr. Marta Škárová, JUDr. Petr Vojtek, JUDr. Robert Waltr, všichni Nejvyšší soud České republiky, JUDr. Hana Tichá, Krajský soud v Praze, MUDr. Mgr. Jolana Těšinová, JUDr. MUDr. Roman Žďárek, Ph.D., MBA, oba Společnost medicínského práva, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Mgr. Daniel Míka, Česká kancelář pojistitelů, Mgr. Lucie Jandová, Česká asociace pojišťoven, JUDr. Václav Voženílek, Allianz, a. s., Doc. MUDr. Evžen Hrnčíř, CSc., MBA, Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Klinika pracovního a cestovního lékařství, a JUDr. Martin Mikyska, advokát v Malé Skále a soudní znalec. K vytvoření materiálu pro hodnocení bolesti přispěl MUDr. Josef Pěchouček, ortopéd v Pardubicích. Podněty a doporučení k hodnocení bolesti dodaly Česká chirurgická společnost, Česká společnost kardiovaskulární chirurgie, Česká neurologická společnost, Česká neurochirurgická společnost, Česká společnost otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku, Ortopedicko-protetická společnost, Česká pneumologická a ftizeologická společnost, Česká urologická společnost a Česká společnost pro úrazovou chirurgii.

Obecné zásady a konkrétní znění Metodiky se tvořily zejména na těchto odborných setkáních: 30. 11. 2012 – pracovní porada soudců krajských soudů a Nejvyššího soudu (NS Brno), 22. 1. 2013 – kulatý stůl odborné právnické a lékařské veřejnosti (Akademický klub 1. LF UK, Faustův dům, Praha), 19. 4. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 31. 5. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 27. 6. 2013 – kulatý stůl odborné veřejnosti (Děkanát 1. LF UK, Praha), 26. 8. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Děkanát 1. LF UK, Praha), 27. 9. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 16. 10. 2013 – porada specializovaných senátů Nejvyššího soudu (NS Brno), 1. 11. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 5. 11. 2013 – pracovní porada soudců krajských soudů a Nejvyššího soudu (NS, Brno), 22. 11. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 28. – 29. 11. 2013 – Kongres medicínského práva (Praha), 4. 12. 2013 – seminář k náhradě škody a nemajetkové újmy (NS Brno), 16. 12. 2013 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 10. 2. 2014 – jednání hlavní pracovní skupiny (Faustův dům), 12. 3. 2014 – zasedání Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (NS Brno), 31. 3. 2014 – jednání hlavní pracovní skupiny (Česká kancelář pojistitelů), 7. 4. 2014 – jednání hlavní pracovní skupiny (Česká kancelář pojistitelů).

Problematika byla průběžně diskutována a konzultována se soudci okresních (obvodních) a krajských soudů při přednáškách vedených JUDr. Martou Škárovou a JUDr. Petrem Vojtkem v rámci projektu Rekodifikace pořádaného Justiční akademii, a to v Kroměříži 15. 11. 2012, v Českých Budějovicích 22. – 23. 5. 2013, v Brně 4. – 5. 9. 2013, v Praze 24. – 25. 10. 2013, v Ostravě 6. – 7. 11. 2013, v Hradci Králové 19. – 20. 11. 2013, v Praze 21. – 22. 1. 2014 a v Ústí nad Labem 4. – 5. 3. 2014.

Od 7. 3. 2014 pracuje pod garancí 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze ve spolupráci se Společností medicínského práva, o. s., odborná skupina složená z rehabilitačních odborníků a soudců na výkladu třístupňové klasifikace komponenty Aktivity a participace MKF; předpokládá se použití takto upravené české verze pro účely Metodiky.

Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo dne 12. 3. 2014 doporučení, aby při aplikaci § 2958 o. z. byla používána Metodika Nejvyššího soudu. Dne 14. 4. 2014 byla Metodika zveřejněna na internetových stránkách Nejvyššího soudu http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Metodika

Stav ke dni 30. 6. 2014.

B. PŘEHLED BOLESTI (SAZBY BODOVÉHO HODNOCENÍ)**Č. 63**

Kód	Klasifikace poškození zdraví	počet bodů
S00	Povrchní poranění hlavy	
S000	Povrchní poranění vlasové části hlavy (1% tělesného povrchu)	2
S001	Kontuze očního víčka a periokulární krajiny	5
S002	Jiná povrchní poranění očního víčka a periokulární krajiny	5
S003	Povrchní poranění nosu	5
S004	Povrchní poranění ucha	5
S005	Povrchní poranění rtu a dutiny ústní	5
S007	Povrchní poranění jiných částí hlavy	5
S008	Mnohočetná povrchní poranění hlavy - součet bodů příslušných položek, nejvýše však	15
S01	Rána hlavy	
S0100	Rána vlasové části hlavy nepronikající ke kosti a 1 cm	1
S0101	- pronikající ke kosti a 1 cm	2
S0110	Rána očního víčka a periokulární krajiny	15
S0111	- s porušením okraje víčka a tarsální ploténky	30
S0112	- s porušením slzných cest	40
S012	Rána nosu	7
S013	Rána ucha	7
S014	Rána tváře a temporomandibulární krajiny	5
S015	Rána rtu	5
S016	Rána dutiny ústní	7
S018	Mnohočetné rány hlavy - součet bodů příslušných položek, nejvýše však	80
S02	Zlomenina kostí lebky a obličje	
S0200	Zlomenina lebeční klenby - fissura	20
S0201	- imprese	40
S0202	- tříštivá:	
S0203	- bez dislokace	70
S0204	- s dislokací	100
S0210	Zlomenina lebeční spodiny	150
S0211	- s liquorrhoeou	200

Č. 63	S0220	Zlomenina nosních kostí - bez dislokace	40
	S0221	- s dislokací	60
	S0230	Zlomenina spodiny očníce - bez dislokace	40
	S0231	- s dislokací, blow out	60
	S0240	Zlomenina horní čelisti:	40
	S0241	- LeFort I.	50
	S0242	- LeFort II.	60
	S0243	- LeFort III.	70
	S0244	Zlomenina processus zygomaticus	
		- bez dislokace	50
	S0245	- s dislokací	60
	S025	Ztráta zubu	20
	S0250	Zlomenina korunky	10
	S0260	Zlomenina dolní čelisti - bez dislokace	30
	S0261	- s dislokací	60
	S0262	- kloubní výběžek - jeden	60
	S0263	- dva	80
S027	Zlomeniny jiných kostí lebky, obličeje	20	
S028	Mnohočetné zlomeniny postihující kosti lebky a obličeje - součet bodů příslušných položek, nejvýše však	450	

S03 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů hlavy

S0300	Vymknutí čelisti - jednostranné, bez zlomeniny	40
S0301	- oboustranné, bez zlomeniny	60
S031	Vymknutí chrupavky přepážky nosní	15
S032	Dislokace zubu	15
S034	Podvrtnutí a namožení čelisti	10

S04 Poranění mozkových nervů

S040	Poranění nervu a drah zrakového nervu	120
S041	Poranění okohybného nervu	70
S042	Poranění kladkového nervu	40
S043	Poranění trojklaného nervu	70
S044	Poranění odváděcího nervu	40
S045	Poranění lícního nervu	80
S046	Poranění sluchového nervu	100
S047	Poranění postranního smíšeného systému	70
S049	Poranění jiných mozkových nervů	30

S05 Poranění oka a očníce

S050	Poranění spojivky a abraze rohovky bez cizího tělesa	20
S0510	Kontuze očního bulbu a tkání očníce	15
S0511	- s krvácením do přední komory nebo sklivce	30
S0512	- s porušením duhovky (iridohexis, iridodialysis)	50
S0513	- se změnou polohy nebo poraněním čočky	90
S0514	- s odchlípením sítnice	100
S052	Roztržení a ruptura oka s výhřezem nebo ztrátou nitrooční tkáně	150
S053	Roztržení oka bez výhřezu nebo ztráty nitrooční tkáně	120
S0540	Pronikající rána očníce bez cizího tělesa	30
S0541	Pronikající rána očníce s cizím tělesem	50
S0550	Pronikající rána očního bulbu s cizím tělesem pronikajícím bělimou	65
S0551	- pronikající rohovkou	80
S0552	- komplikovaná poraněním čočky	100
S0553	- pronikající krajinou řasnatého tělesa	110
S0554	- komplikovaná odchlípením sítnice	150
S0560	Pronikající rána očního bulbu bez cizího tělesa pronikajícím bělimou	40
S0561	- pronikající rohovkou bez zasažení čočky	60
S0562	- pronikající rohovkou s postižením čočky	90
S0563	- pronikající krajinou řasnatého tělesa	80
S0564	- komplikovaná odchlípením sítnice	120
S0565	- komplikovaná výhřezem očních tkání	150
S057	Avulze - vytržení - oka	200
S0580	Jiná poranění oka a očníce - ophtalmia photoelectricra	10
S0581	- cizí tělísko zaseknuté do rohovky	15
S0582	- hluboká nepronikající rána rohovky	30
S0583	- popálení obou víček II. - III. stupně	30
S0584	- popálení nebo poleptání epitelu rohovky	20
S0585	- popálení stromatu rohovky ohněm nebo kyselinou	70
S0586	- poleptání stromatu rohovky alkálií (vápno, čpavek)	100
S0587	- poleptání rohovky vedoucí k její perforaci	150
S0590	Poúrazový a sekundární glaukom	100
S0591	Poúrazový vřed rohovky	130
S0592	Poúrazová (pooperační) endophtalmitis	130

S06 Nitrolební poranění

S0600	Otřes mozku - lehký	20
S0601	- těžký	60

S061	Traumatický otok (edém) mozku	120
S0620	Difúzní axonální poranění mozku - lehké, reverzibilní (GCS 15)	100
S0621	- středně těžké (GCS 3-14)	150
S0622	- těžké (GCS 3-14)	200
S063	Ložiskové poranění mozku	120
S064	Epidurální krvácení	150
S065	Úrazové subdurální krvácení	150
S066	Úrazové subarachnoidální krvácení	200
S067	Nitrolební poranění s bezvědomím delším než 7 dní	400
S069	Jiná nitrolební poranění	200
S07 Drtivé poranění hlavy		
S070	Rozdrcení obličeje	600
S071	Rozdrcení lebky	600
S08 Traumatická amputace části hlavy		
S080	Održení vlasové části v délce přesahující 1/2 obvodu	80
S0810	Traumatická amputace ucha - části	30
S0811	- celého	50
S0820	Traumatická amputace nosu - části	40
S0821	- celého	80
S0830	Traumatická amputace jazyka - části (do poloviny)	70
S0831	- celého	100
S089	Traumatická amputace jiné části hlavy	40
S09 Jiná a neurčená poranění hlavy		
S0900	Poranění příušní slinné žlázy	70
S0901	Poranění jiné slinné žlázy	60
S092	Traumatická ruptura ušního bubínku	80
S093	Poranění vnitřního ucha	100
S10 Povrchní poranění krku		
S100	Zhmoždění (kontuze) krku	10
S101	Jiná povrchní poranění krku	10
S107	Povrchní poranění jiných částí krku	10
S108	Mnohočetná povrchní poranění krku - součet bodů příslušných položek	

S110	Rána postihující hrtan a průdušnici	150
S111	Rána postihující štítnou žlázu	100
S112	Rána postihující hltan a krční částí jícnu	150
S1180	Rána krku - povrchní à 1 cm	2
S1181	- hluboká à 1 cm	3

S12 Zlomeniny krční páteře

S121	Zlomenina trnového výběžku krčního obratle	30
S122	Zlomenina jednoho příčného výběžku krčního obratle	30
S123	Zlomeniny více než jednoho příčného výběžku krčních obratlů	80
S1240	Zlomenina kloubního výběžku krčního obratle - jednoho	40
S1241	- obou	80
S1250	Zlomenina oblouku krčního obratle - bez dislokace	90
S1251	- s dislokací	125
S1260	Zlomenina zubu čepovce tzn. 2. krč. obratle (epistrophei) - bez dislokace	150
S1261	- s dislokací	250
S1270	Zlomenina 1. nebo 3. - 7. krčního obratle bez dislokace	50
S1271	Kompresivní zlomeniny těl obratlů krčních se snížením přední části těla obratle - nejvýše o jednu třetinu	75
S1272	- o více než jednu třetinu	100
S1273	Roztříštěné zlomeniny těl obratlů krčních	150
S12750	Úrazové poškození meziobratlové ploténky - bez současné zlomeniny obratle	75
S12751	- herniace	100
S12752	- při současné zlomenině obratle	200
S1280	Zlomenina jiných částí krku (jazyka, krční žebro)	80
S1281	Zlomenina hrtanu, trachey	300

S13 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů v úrovni krku bez poškození míchy nebo jejích kořenů

S131	Vymknutí atlantookcipitální	180
S1320	Vymknutí krční páteře - jednostranná luxace bez zlomeniny	70
S1321	- oboustranná luxace	100
S133	Subluxace krční páteře (posun obratlů prokázány rtg)	30
S134	Podvrtnutí a natažení krční páteře	30
S1341	Pohmoždění těžšího stupně krajiny krční páteře	35

S14	Poranění nervů a míchy v úrovni krku	
S1400	Otřes krční míchy	60
S1401	Otok (edém) krční míchy s přechodnou ischemií	100
S1402	Kontuze krční míchy	250
S1403	Transverzální léze krční míchy	600
S1420	Poranění nervového kořene krční míchy (2. – 4. kořen)	200
S1421	Poranění nervového kořene krční míchy (5. – 7. kořen)	100
S143	Poranění pažní pleteně	300
S144	Poranění periferních nervů krku	30
S145	Poranění krčních sympatických nervů	60
S15	Poranění krevních cév v úrovni krku	
S150	Poranění krční tepny	150
S151	Poranění vertebrální tepny	100
S152	Poranění zevní hrdelní žíly	20
S153	Poranění vnitřní hrdelní žíly	40
S157	Poranění jiných krevních cév v úrovni krku	25
S158	Mnohočetné poranění krevních cév v úrovni krku - součet bodů příslušných položek, nejvýše však	200
S16	Poranění svalu a šlachy v úrovni krku	20
S17	Drtivé poranění krku	
S170	Drtivé poranění hrtanu a průdušnice	300
S177	Drtivé poranění jiných částí krku (decollement + ztrátové poranění)	150
S20	Povrchní poranění hrudníku	
S200	Zhmoždění (kontuze) prsu ženy	30
S201	Povrchní poranění prsu (1 % tělesného povrchu)	2
S202	Zhmoždění stěny hrudníku	10
S203	Povrchní poranění přední stěny hrudníku (1 % tělesného povrchu)	2
S204	Jiná povrchní poranění zadní stěny hrudníku	10
S208	Mnohočetná povrchní poranění hrudníku - součet bodů příslušných položek	
S21	Otevřená rána hrudníku	

S2100	Rána prsu - do 5 cm délky	5
S2101	- nad 5 cm délky	10
S2110	Rána stěny hrudníku - povrchní à 1 cm	2
S2111	- hluboká nepronikající do dutiny à 1 cm	3
S2112	- hluboká pronikající do dutiny à 1 cm	5
S218	Mnohočetné rány hrudní stěny - součet bodů příslušných položek	

S22 Zlomenina žebra, hrudní kosti a hrudní páteře

S2220	Zlomenina hrudní kosti - bez dislokace	40
S2221	- s dislokací	80
S2230	Zlomenina žebra	20
S224	Mnohočetné zlomeniny žeber - na každé straně každé další žebro	10
S225	Prolomený hrudník s respirační insuficiencí	200
S228	Zlomenina transversálních a spinózních výběžků	20

S23 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů hrudníku

S2300	Traumatická ruptura hrudní meziobratlové ploténky	100
S2301	- herniace	150
S231	Pohmoždění těžšího stupně krajiny hrudní páteře	50
S232	Podvrtnutí a natažení hrudní páteře (distorse)	30
S233	Vymknutí obratle hrudní páteře (bez poškození míchy nebo jejích kořenů)	150
S234	Zlomenina trnového výběžku hrudního obratle	30
S235	Zlomenina jednoho příčného výběžku hrudního obratle	30
S236	Zlomeniny více příčných výběžků hrudních obratlů	80
S2370	Zlomenina kloubního výběžku hrudního obratle - jednoho	50
S2371	- obou	100
S238	Zlomenina hrudního obratle bez dislokace	50
S2381	Zlomenina oblouku hrudního obratle - bez dislokace	90
S2382	- s dislokací	130
S2383	Kompresivní zlomenina těla hrudního obratle se snížením přední části těla obratle	
	- nejvýše o jednu třetinu	110
S2384	- o více než jednu třetinu	150

S24 Poranění nervů a míchy v úrovni hrudníku

S240	Otřes hrudní míchy	50
------	--------------------	----

Č. 63	S241	Otok (edém) hrudní míchy	100
	S242	Kontuze hrudní míchy	150
	S243	Transverzální léze hrudní míchy	400
	S244	Poranění nervového kořene hrudní míchy	110
	S245	Poranění periferních nervů hrudníku	30
	S246	Poranění hrudních sympatických nervů	50
	S25	Poranění krevních cév hrudníku	
	S250	Poranění ascendentní aorty a oblouku aorty s nutností urgentní operace	300
	S2501	Poranění descendentní aorty bez nutnosti operace nebo intervenčního výkonu	200
	S2502	Poranění descendentní aorty s nutností intervenčního výkonu	250
	S251	Poranění podklíčkové tepny	110
	S252	Poranění plicnice a jejích větví, poranění plicních žil, poranění horní duté žíly s nutností urgentní operace	300
	S253	Poranění podklíčkové žíly	100
	S255	Poranění mezižeberních krevních cév	40
	S257	Poranění ductus thoracicus	50
	S258	Mnohočetné poranění krevních cév hrudníku – součet bodů příslušných položek, nejvýše však	750
	S26	Poranění srdce	
	S2600	Ostré poranění srdce - bez arytmie	220
	S2601	- s arytmií	250
	S2620	Tupé poranění srdce - bez arytmie	125
	S2621	- s arytmií	155
	S263	Poranění srdečních chlopní s nutností operace v mimotělním krevním oběhu	300
	S27	Poranění jiných a neurčených nitrohrudních orgánů	
	S2700	Traumatický pneumotorax - jednostranný	75
	S2701	- oboustranný	150
	S2710	Traumatický hemotorax - jednostranný	75
	S2711	- oboustranný	150
	S272	Traumatický tenzní pneumotorax	120
	S2730	Kontuze plic	100

S2731	Lacerace plic	150
S274	Poranění průdušky	150
S275	Poranění hrudní části průdušnice	100
S276	Poranění pohrudnice	25
S277	Poranění jícnu	150
S278	Poranění bránice	100
S279	Mnohočetná poranění nitrohručních orgánů - součet bodů příslušných položek, nejvýše však	400
S28	Rozdrcení hrudníku a traumatická amputace části hrudníku	
S280	Rozdrcený hrudník – součet bodů příslušných položek, nejvýše však	450
S281	Traumatická amputace prsu	60
S29	Jiná a neurčená poranění hrudníku	
S290	Poranění svalů a šlach v úrovni hrudníku	30
S30	Povrchní poranění břicha, dolní části zad a pánve	
S300	Zhmoždění dolní části zad a pánve	20
S301	Zhmoždění břišní stěny	20
S302	Zhmoždění zevních pohlavních orgánů	50
S307	Povrchní poranění břicha, dolní části zad a pánve (1% tělesného povrchu)	2
S308	Mnohočetná povrchní poranění břicha, součet bodů příslušných položek, dolní části zad a pánve, nejvýše však	70
S31	Rána břicha, dolní části zad a pánve	
S3100	Rána dolní části zad a pánve - povrchní à 1 cm	2
S3101	- hluboká à 1 cm	3
S3110	Rána břišní stěny - povrchní à 1 cm	2
S3111	- hluboká nepronikající do dutiny à 1 cm	3
S3112	- hluboká pronikající do dutiny à 1 cm	5
S312	Rána pyje	60
S313	Rána šourku a varlat	30
S314	Rána pochvy a vulvy	30

S318	Mnohočetné rány břicha, dolní části zad a pánve - součet bodů příslušných položek, nejvýše však	100
S32	Zlomenina bederní páteře a pánve	
S3201	Zlomenina trnového výběžku bederního obratle	30
S3202	Zlomenina jednoho příčného výběžku bederního obratle	30
S3203	Zlomeniny více příčných výběžků bederních obratlů	100
S32040	Zlomenina kloubního výběžku bederního obratle - jednoho	60
S32041	- obou	100
S32050	Zlomenina oblouku bederního obratle	
	- bez dislokace	75
S32051	- s dislokací	130
S32060	Kompresivní zlomenina těla bederního obratle se snížením	
	- nejvýše o 1/3	80
S32061	- o více než 1/3	130
S3207	Roztříštěná zlomenina bederního obratle	150
S32080	Úrazové poškození bederní meziobratlové ploténky	
	- bez současné zlomeniny obratle	100
S32081	- herniace	150
S3209	Úrazové poškození bederní meziobratlové ploténky se současnou zlomeninou bederního obratle	200
S3210	Zlomenina kosti křížové	90
S3220	Zlomenina kostrče	60
S3230	Zlomenina kyčelní kosti	150
S3240	Zlomenina acetabula - jednoduchá	150
S3241	- komplikovaná	200
S3250	Zlomenina kosti stydké (jedno raménko)	40
S3270	Zlomeniny pánve - bez instability pánevního kruhu	160
S3271	- s instabilitou pánevního kruhu	200
S328	Mnohočetné zlomeniny bederních obratlů – součet bodů příslušných položek, nejvýše však	500
S33	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů bederní páteře a pánve	
S331	Vymknutí bederního obratle bez poškození míchy nebo jejích kořenů	200
S332	Vymknutí sakroiliakálního kloubu	150
S333	Vymknutí kostrče	50
S334	Vymknutí jiných a neurčených částí bederní páteře a pánve	40

S335	Traumatická ruptura spony stydké	75
S336	Podvrtnutí a natažení bederní páteře	20
S337	Podvrtnutí a natažení sakroiliakálního kloubu	20

S34 Poranění nervů a míchy v úrovni břicha, dolní části zad a pánve

S3400	Otřes bederní míchy	50
S3401	Otok (edém) bederní míchy	100
S3402	Kontuze bederní míchy	150
S3403	Transverzální léze bederní míchy	400
S342	Poranění nervového kořene bederní a křížové páteře	120
S343	Poranění caudy equiny	150
S344	Poranění lumbosakrální pleteně	150
S345	Poranění bederních, křížových a pánevních sympatických nervů	60
S346	Poranění periferních nervů břicha, dolní části zad a pánve	30
S348	Poranění jiných a neurčených nervů v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	30

S35 Poranění krevních cév v úrovni břicha, dolní části zad a pánve

S350	Poranění břišní aorty	300
S351	Poranění dolní duté žíly	250
S352	Poranění jiné cévy v břiše nebo pánvi	170
S357	Poranění jiných krevních cév v úrovni břicha, dolní části zad a pánve	60
S358	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni břicha, součet bodů příslušných položek, dolní části zad a pánve nejvýše však	600

S36 Poranění nitrobřišních orgánů

S3600	Kontuze sleziny	50
S3601	Ruptura sleziny	120
S3602	Lacerace sleziny	180
S3610	Kontuze jater nebo žlučníku	50
S3611	Ruptura jater nebo žlučníku	120
S3612	- hluboká s poraněním žlučových cest	180
S3613	Lacerace jater - pravý lalok	250
S3614	- levý lalok	200
S3615	Poranění žlučových cest	150
S3620	Kontuze slinivky břišní	80
S3621	Ruptura slinivky břišní	150

S3622	Lacerace slinivky břišní	180
S3623	Poranění ductus pancreaticus	180
S363	Poranění žaludku (perforace)	100
S3640	Poranění tenkého střeva - kontuze	50
S3641	- ruptura	100
S3642	- poranění duodena - kontuze	50
S3650	Poranění tračníku - kontuze	50
S3651	- ruptura	100
S3660	Poranění konečníku	
	- bez sfinkterů	100
S3661	- se sfinktery	120
S367	Poranění jiných nitrobřišních orgánů	80
S368	Mnohočetná poranění nitrobřišních orgánů - součet bodů příslušných položek	

S37 Poranění pánevních orgánů

S3700	Kontuze ledviny (poúrazová hematurie)	100
S3701	Ruptura parenchymu ledviny	150
S3702	Lacerace ledviny	200
S3703	Poranění dutého systému ledviny	180
S371	Poranění močovodu	180
S3720	Poranění močového měchýře - kontuze	50
S3721	- ruptura	80
	Poranění močové trubice	
S3730	- pohmoždění, parciální ruptura	60
S3731	- kompletní ruptura přední a střední části močové trubice	120
S3732	- kompletní ruptura zadní části močové trubice	250
S374	Poranění adnex	80
S3760	Kontuze dělohy	80
S3761	Ruptura dělohy	160
S378	Mnohočetná poranění pánevních orgánů – součet bodů příslušných položek	

S38 Rozdrcení a traumatická amputace částí břicha, dolní části zad a pánve

S381	Rozdrcení jednoho varlete	120
S382	Traumatická amputace zevních pohlavních orgánů	360

S39 Jiná a neurčená poranění břicha, dolní části zad a pánve

S390	Poranění svalu a šlachy břicha, dolní části zad a pánve	40
------	---	----

S40 Povrchní poranění ramene a paže

S400	Zhmoždění ramene a paže	20
S407	Povrchní poranění ramene a paže 1 % tělesného povrchu	2
S408	Mnohočetná povrchní poranění ramene a paže - součet bodů příslušných položek	

S41 Rána ramene a paže

S4100	Rána ramene - povrchní à 1 cm	2
S4111	- pronikající ke kosti à 1 cm	5
S4110	Rána paže (nadloktí) - povrchní à 1 cm	2
S4111	- pronikající ke kosti à 1 cm	5
S418	Mnohočetné rány ramene a paže - součet bodů příslušných položek	

S42 Zlomenina ramene a paže

S4200	Zlomenina klíční kosti bez posunu úlomků	30
S4201	Zlomenina klíční kosti úplná, s dislokací, tříštivá	80
S4210	Zlomenina těla lopatky	30
S4211	Zlomenina krčku lopatky	40
S4212	Zlomenina glenoidu	90
S4213	Zlomenina nadpažku nebo zobákovitého výběžku lopatky	60
S4220	Zlomenina horního konce pažní kosti	30
S4221	- velkého hrbolku bez dislokace	30
S4222	- s dislokací	60
S4223	- roztržštěná zlomenina hlavice pažní kosti	100
S4224	- zlomenina krčku pažní kosti	
	- bez dislokace	50
S4225	- s dislokací	90
S4226	- luxační	120
S4230	Zlomenina diafýzy pažní kosti	
	- bez dislokace	60
S4231	- s dislokací	100
S4232	- tříštivá	120
S4240	Zlomenina dolního konce pažní kosti - bez dislokace	40
S4241	- s dislokací	80
S4243	- nitrokloubní - bez dislokace	100
S4244	- s dislokací	120
S4245	Zlomenina vnitřního nebo zevního epikondylu kosti pažní	50

S428 Mnohočetné zlomeniny klíční kosti, lopatky a pažních kostí
- součet bodů příslušných položek

S43 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů ramenního pletence

S430	Vymknutí ramenního kloubu	50
S4310	Vymknutí akromioklavikulárního kloubu	30
S4311	- Tossy I	30
S4312	- Tossy II	40
S4313	- Tossy III	60
S432	Vymknutí sternoklavikulárního kloubu	30
S434	Podvrtnutí a natažení ramenního kloubu	20
S435	Podvrtnutí a natažení akromioklavikulárního kloubu	15
S436	Podvrtnutí a natažení sternoklavikulárního kloubu	10

S44 Poranění nervů v úrovni ramene a paže

S4401	Natažení loketního nervu	20
S4410	Přerušeni středního nervu v úrovni paže	80
S4411	Natažení středního nervu	30
S4420	Přerušeni vřetenního nervu v úrovni paže	80
S4421	Natažení vřetenního nervu	50
S4430	Přerušeni ramenního nervu	80
S4431	Natažení ramenního nervu	20
S444	Poranění svalově kožního nervu	30
S445	Poranění kožního citivého nervu v úrovni ramene a paže	30
S447	Poranění jiných nervů v úrovni ramene a paže	30
S448	Poranění mnohočetných nervů v úrovni ramene a paže - součet bodů příslušných položek	

S45 Poranění krevních cév v úrovni ramene a paže

S450	Poranění tepny nebo hluboké žíly	60
S453	Poranění povrchných žil v úrovni ramene a paže	10
S458	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni ramene a paže - součet bodů příslušných položek	

S46 Poranění svalu a šlachy v úrovni ramene a paže

S4600	Poranění svalu nadhřebenového - natržení	50
-------	--	----

S4601	- úplné přerušení	80
S4610	Poranění svalu a šlachy jiného svalu ramene a paže - natržení	40
S4611	- přetržení	50
S47	Drtivé poranění ramene a paže	300
S48	Traumatická amputace ramene a paže	
S480	Exartikulace v ramenním kloubu	325
S481	V úrovni mezi ramenem a loktem	275
S49	Jiná a neurčená poranění ramene a paže	
S498	Mnohočetná poranění ramene a paže - součet bodů příslušných položek	
S50	Povrchní poranění lokte a předloktí	
S500	Zhmoždění lokte	20
S501	Zhmoždění jiných a neurčených částí předloktí	20
S508	Mnohočetná povrchní poranění předloktí - součet bodů přísl. položek	
S51	Rána předloktí	
S5100	Rána předloktí - povrchová à 1 cm	1
S5101	- pronikající ke kosti à 1 cm	3
S518	Mnohočetné otevřené rány předloktí – součet bodů příslušných položek	
S52	Zlomenina lokte a předloktí	
S5200	Zlomenina okovce kosti loketní - bez dislokace	50
S5201	- s dislokací	100
S5202	Zlomenina korunového výběžku kosti loketní	30
S5210	Zlomenina hlavičky vřetenní kosti - bez dislokace	40
S5211	- částečné odlomení s dislokací	60
S5212	- odlomení, roztržštěná hlavička	90
S5220	Zlomenina diafýzy loketní kosti - neúplná	30
S5221	- úplná bez dislokace	60
S5222	- úplná s dislokací	80

Č. 63	S5230	Zlomenina diafýzy vřetenní kosti	
		- neúplná	30
	S5231	- úplná bez dislokace	60
	S52311	- úplná s dislokací	80
	S52320	Zlomenina diafýz obou kostí loketní i vřetenní	
		- neúplná	40
	S52321	- úplná bez dislokace	80
	S52322	- úplná s dislokací	100
	S5233	Monteggiaova luxační zlomenina předloktí	150
	S5250	Zlomenina dolního konce vřetenní kosti	
		- neúplná	30
	S5251	- úplná bez dislokace úlomků	60
	S5252	- úplná s dislokací, tříštivá	120
	S5260	Zlomenina dolního konce loketní i vřetenní kosti - bez dislokace	30
	S5261	- s dislokací	90
	S5262	- tříštivá	120
	S528	Mnohočetné zlomeniny předloktí	
		- max. součet bodů příslušných položek	
	S53	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů lokte	
	S530	Vymknutí hlavičky kosti vřetenní	45
	S531	Vymknutí lokte, NS	60
	S532	Traumatická ruptura vřetenního (radiálního) kolaterálního vazů	40
	S533	Traumatická ruptura loketního (ulnárního) kolaterálního vazů	40
	S534	Podvrtnutí a natažení lokte	15
	S535	Bolestivá pronace u dětí	10
	S54	Poranění nervů předloktí	
	S5400	Přerušení loketního nervu v úrovni předloktí	80
	S5401	Natažení loketního středního nervu v úrovni předloktí	30
	S5410	Přerušení středního nervu v úrovni předloktí	80
	S5411	Natažení středního nervu v úrovni předloktí	30
	S5420	Přerušení vřetenního nervu v úrovni předloktí1	80
	S5421	Natažení vřetenního nervu v úrovni předloktí	30
	S543	Poranění kožního citivého nervu v úrovni předloktí	20
	S547	Poranění jiných nervů v úrovni předloktí	20
	S548	Mnohočetná poranění nervů v úrovni předloktí - součet bodů příslušných položek	

S55	Poranění krevních cév v úrovni předloktí	
S550	Poranění tepny nebo hluboké žíly v úrovni předloktí	30
S552	Poranění povrchní žíly předloktí	10
S558	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni předloktí - součet bodů příslušných položek	
S56	Poranění svalu a šlachy v úrovni předloktí	
S560	Poranění svalu a šlachy flexoru palce v úrovni předloktí	40
S561	Poranění svalu a šlachy flexoru jiného prstu v úrovni předloktí	40
S562	Poranění svalu a šlachy jiného flexoru v úrovni předloktí	40
S563	Poranění svalů a šlach extenzoru nebo abduktoru palce v úrovni předloktí	40
S564	Poranění svalu šlach extenzoru jiného prstu v úrovni předloktí	40
S565	Poranění svalu a šlachy jiného extenzoru v úrovni předloktí	40
S568	Mnohočetná poranění svalů a šlach v úrovni předloktí - součet bodů příslušných položek	
S57	Drtivá poranění předloktí	
S570	Drtivé poranění lokte	200
S571	- jen svalů	100
S577	Drtivé poranění jiných částí předloktí	100
S58	Traumatická amputace předloktí	
S580	Traumatická amputace jednoho předloktí	250
S59	Jiná a neurčená poranění předloktí	
S598	Mnohočetná poranění předloktí - součet bodů příslušných položek	
S60	Povrchní poranění zápěstí a ruky	
S600	Zhmoždění prstu ruky - bez poškození nehtu	5
S601	- s poškozením nehtu	10
S602	Zhmoždění jiných částí zápěstí a ruky	10
S608	Mnohočetná povrchní poranění zápěstí a ruky - součet bodů příslušných položek	

S61 Rána zápěstí a ruky

S610	Rána prstu ruky - bez poškození nehtu à 1 cm	1
S611	- s poškozením nehtu à 1 cm	2
S617	Rána jiných částí zápěstí a ruky à 1 cm	2
S618	Mnohočetná rány zápěstí a ruky - součet bodů příslušných položek	

S62 Zlomenina zápěstí a ruky

S6200	Zlomenina kosti člunkové - bez dislokace	45
S6201	- úplná s dislokací	60
S6202	- tříštivá	90
S6210	Zlomenina jiné zápěstní kosti - bez dislokace	35
S6211	- s dislokací	60
S6212	- tříštivá	90
S6220	Luxační zlomenina baze první kosti zápěstní (Bennettova)	80
S6221	Zlomenina jedné kosti záprstní	
	- neúplná	25
S6223	- úplná bez dislokace úlomků	30
S6224	- úplná s dislokací úlomků, tříštivá	70
S6230	Zlomenina jednoho distálního článku jednoho prstu	
	- palce nebo ukazováku	25
S6231	- jiného prstu	30
S6240	Zlomenina nehtového výběžku - palce a ukazováku - bez dislokace	20
S6241	- s dislokací	25
S6242	- jiného prstu	
	- bez dislokace	25
S6243	- s dislokací	30
S6250	Zlomeniny více článků jednoho prstu - palce a ukazováku	
	- bez dislokace	30
S6251	- s dislokací	35
S6252	- jiného prstu – bez dislokace	35
S6253	- s dislokací	40
S6260	Zlomeniny více článků více prstů – bez dislokace	45
S6261	- s dislokací	50

S63 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů v úrovni zápěstí a ruky

S630	Vymknutí zápěstí	50
S631	Vymknutí prstu (ruky)	20
S632	Mnohočetná vymknutí prstů ruky - součet bodů příslušných položek	

S633	Traumatická ruptura vazů zápěstí a karpu	30
S634	Traumatická ruptura vazů prstu ruky a záprstních kloubů ruky	20
S635	Podvrtnutí a natažení zápěstí	20
S636	Podvrtnutí a natažení prstu ruky	20

S64 Poranění nervů v úrovni zápěstí a ruky

S6400	Přerušení loketního nervu v úrovni zápěstí a ruky	50
S6401	Natažení loketního nervu v úrovni zápěstí a ruky	20
S6410	Přerušení středního nervu v úrovni ruky a zápěstí	50
S6411	Natažení středního nervu v úrovni ruky a zápěstí	20
S6420	Přerušení vřetenního nervu v úrovni zápěstí a ruky	40
S6421	Natažení vřetenního nervu v úrovni ruky a zápěstí	20
S6430	Přerušení prstního nervu palce ruky	30
S6431	Natažení prstního nervu palce ruky	10
S6440	Přerušení prstního nervu jiného prstu ruky	20
S6441	Natažení prstního nervu jiného prstu ruky	10
S648	Poranění mnohočetných nervů v úrovni ruky a zápěstí - součet bodů příslušných položek	

S65 Poranění krevních cév v úrovni zápěstí a ruky

S650	Poranění loketní tepny v úrovni zápěstí a ruky	30
S651	Poranění vřetení tepny v úrovni zápěstí a ruky	10
S652	Poranění povrchového dlaňového tepenného oblouku	10
S653	Poranění hlubokého dlaňového tepenného oblouku	10

S66 Poranění svalu a šlachy v úrovni zápěstí a ruky

S660	Poranění svalu a šlachy dlouhého flexoru palce v úrovni zápěstí a ruky	40
S661	Poranění svalu a šlachy flexoru jiného prstu v úrovni zápěstí a ruky	40
S662	Poranění svalu a šlachy extenzoru palce v úrovni zápěstí a ruky	40
S663	Poranění svalu a šlachy extenzoru jiného prstu v úrovni zápěstí a ruky	40
S664	Poranění vnitřního svalu a šlachy palce v úrovni zápěstí a ruky	40
S665	Poranění vnitřního svalu a šlachy jiného prstu v úrovni zápěstí a ruky	40
S666	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni zápěstí a ruky	40
S6680	Poranění svalů a šlach mnohočetných flexorů v úrovni zápěstí a ruky - součet bodů příslušných položek	
S6681	Poranění svalů a šlach mnohočetných extenzorů v úrovni zápěstí a ruky - součet bodů příslušných položek	

S67	Drtivé poranění zápěstí a ruky	
S670	Drtivé poranění palce a jiného prstu ruky	75
S677	Drtivé poranění jiných a neurčených částí zápěstí a ruky	60
S68	Traumatická amputace v úrovni zápěstí a ruky	
S680	Traumatická amputace palce ruky (úplná, částečná)	90
S681	Traumatická amputace jiného jednotlivého prstu (úplná, částečná)	50
S682	Traumatická amputace dvou nebo více samotných prstů ruky (úplná, částečná) - součet bodů příslušných položek	
S683	Kombinovaná traumatická amputace prstu s jinými částmi zápěstí a ruky součet bodů přísl. položek	
S684	Traumatická amputace ruky v úrovni zápěstí	150
S687	Traumatická amputace jiných částí zápěstí a ruky	80
S69	Jiná a neurčená poranění zápěstí a ruky	
S698	Mnohočetná poranění zápěstí a ruky - součet bodů příslušných položek	
S70	Povrchní poranění kyčle a stehna	
S700	Zhmoždění (kontuze) kyčle	15
S701	Zhmoždění stehna	15
S71	Rána kyčle a stehna	
S7100	Rána kyčle - povrchní à 1 cm	2
S7101	- hluboká nepronikající ke kosti à 1 cm	3
S7102	- hluboká pronikající ke kosti à 1 cm	5
S7110	Rána stehna - povrchní à 1 cm	2
S7111	- hluboká nepronikající ke kosti à 1 cm	3
S7112	- hluboká pronikající ke kosti à 1 cm	5
S718	Mnohočetné rány kyčle a stehna - součet bodů příslušných položek	
S72	Zlomenina stehenní kosti	
S7200	Zlomenina hlavice stehenní kosti	150
S72010	Zlomenina krčku kosti stehenní - nezaklíněná	180
S72011	- zaklíněná	160

S72020	Zlomenina velkého chocholíku kosti stehenní	90
S72021	Zlomenina malého chocholíku kosti stehenní	70
S72030	Zlomenina petrochanterická kosti stehenní - neúplná	120
S72031	- úplná bez dislokace úlomků	200
S72032	- úplná s dislokací úlomků	250
S72040	Zlomenina subtrochanterická kosti stehenní - neúplná	100
S72041	- úplná bez dislokace úlomků	200
S72042	- úplná s dislokací úlomků	220
S72043	- tříštivá	250
S7230	Zlomenina diafýzy kosti stehenní - neúplná	90
S7231	- úplná bez dislokace úlomků	100
S7232	- úplná s dislokací úlomků	180
S7233	- tříštivá	250
S7240	Zlomenina dolního konce kosti stehenní nad konsuly - neúplná	70
S7241	- úplná bez dislokace úlomků	90
S7242	- úplná s dislokací úlomků	180
S7243	- tříštivá	250
S725	Zlomenina kloubní chrupavky na kondylech kosti stehenní (rtg vyš. a artroskopie)	60
S726	Odlomení kondylu kosti stehenní	90
S7270	Zlomenina dolního konce kosti stehenní nitrokloubní - bez dislokace úlomků	100
S7271	- s dislokací úlomků	220
S7272	- tříštivá	300
S728	Mnohočetné zlomeniny stehenní kosti - součet bodů příslušných položek	
S73	Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubu a vazů kyčle	
S730	Vymknutí kyčle	120
S731	Podvrtnutí a natažení kyčle	30
S74	Poranění nervů v úrovni kyčle a stehna	
S740	Poranění sedacího nervu v úrovni kyčle a stehna	120
S741	Poranění stehenního nervu v úrovni kyčle a stehna	120
S742	Poranění kožního citivého nervu v úrovni kyčle a stehna	30
S747	Poranění jiných nervů v úrovni kyčle a stehna	30
S748	Poranění mnohočetných nervů v úrovni kyčle a stehna - součet bodů příslušných položek	

S75 Poranění krevních cév v úrovni kyčle a stehna

S750	Poranění stehenní tepny nebo hluboké žíly	60
S752	Poranění velké podkožní žíly v úrovni třísla a stehna	10
S757	Poranění jiných krevních cév v úrovni kyčle a stehna	10
S758	Poranění mnohočetných krevních cév v úrovni kyčle a stehna - součet bodů příslušných položek	

S76 Poranění svalu a šlachy v úrovni kyčle a stehna

S7600	Poranění svalu a šlachy kyčle - natažení	10
S7601	- natržení	20
S7602	- přetržení, odtržení	30
S7610	Poranění svalu a šlachy čtyřhlavého svalu - natržení	40
S7611	- přetržení	70
S7620	Poranění svalu a šlachy adduktoru stehna - natažení	10
S7621	- natržení	20
S7622	- přetržení, odtržení	30
S7630	Poranění svalu a šlachy zadní svalové skupiny v úrovni stehna - natažení	10
S7631	- natržení	20
S7632	- přetržení, odtržení	30
S7670	Poranění jiných a neurčených svalů a šlach v úrovni stehna - natažení	10
S7671	- natržení	15
S7672	- přetržení	20
S768	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni kyčle a stehna - součet bodů příslušných položek	

S77 Drtivé poranění kyčle

S770	Rozdrcení svalů kyčle	200
S771	Drtivé poranění kyčle	300
S772	Drtivé poranění stehna	200
S773	Drtivé poranění kyčle i stehna - součet bodů příslušných položek	

S78 Traumatická amputace kyčle a stehna

S780	Traumatická amputace v kyčelním kloubu	400
S781	Traumatická amputace mezi kyčlí a kolenem	300

S79 Jiná a neurčená poranění kyčle a stehna

S798 Mnohočetná poranění kyčle a stehna – součet bodů příslušných položek

S80 Povrchní poranění bérce

S800	Zhmoždění kolena	10
S801	Zhmoždění jiných a neurčených částí bérce	10
S807	Jiná povrchní poranění bérce (1% tělesného povrchu)	2
S808	Mnohočetná povrchní poranění bérce – součet bodů příslušných položek	

S81 Rána bérce

S8100	Rána bérce a kolena - povrchní à 1 cm	2
S8101	- hluboká nepronikající ke kosti à 1 cm	3
S8102	- hluboká pronikající ke kosti à 1 cm	5
S818	Mnohočetné rány bérce – součet bodů příslušných položek	

S82 Zlomenina bérce, včetně kotníku

S8200	Zlomenina česky bez dislokace	35
S8201	Zlomenina česky - osteochondrální	70
S8202	- tříštivá	110
S82021	- zlomenina kloubní chrupavky na česce	30
S8210	Zlomenina mezihrbolové vyvýšeniny kosti holenní	70
S8211	Nitrokloubní zlomenina horního konce kosti holenní	
S82110	- jednoho kondylu bez dislokace úlomků	100
S82111	- jednoho kondylu s dislokací úlomků	180
S82112	- obou kondylů bez dislokace úlomků	200
S82113	- obou kondylů s dislokací úlomků nebo s epigyeozolózou	220
S8212	Odlomení drsnatiny kosti holenní	60
S8220	Zlomenina diafýzy holenní kosti - neúplná	80
S8221	- úplná bez dislokace úlomků	100
S8222	- úplná s dislokací úlomků	150
S8223	- tříštivá	210
S8230	Zlomenina dolního konce holenní kosti	
	- vnitřní kotník izolovaně - bez dislokace	80
S8231	- s dislokací	120
S8232	- vnější kotník izolovaně - bez dislokace	80
S8233	- s dislokací	120

Č. 63	S8234 - zlomenina Weber A (supramaleolární + vnitřní kotník nebo deltový vaz)	100
	S8235 - zlomenina Weber B (supramaleolární + vnitřní kotník nebo deltový vaz)	150
	S8236 - zlomenina Weber C (supramaleolární + vnitřní kotník nebo deltový vaz)	180
	S8237 - zadní hrana holenní kosti	100
	S8238 - luxační	200
	S8240 Zlomenina dolního konce holenní kosti (pylonu) - bez dislokace	60
	S8241 - s dislokací	150
	S8242 - nitrokloubní	200
	S8243 - tříštivá	250
	S825 Zlomenina samotné kosti lýtkové (bez postižení hlezenného kloubu)	40
	S828 Mnohočetné zlomeniny bérce – součet bodů příslušných položek	

S83 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů kolena

S830	Vymknutí česky	60
S831	Vymknutí kolena	90
S8320	Poranění vazů kolena	
	- natržení vnitřního nebo zevního postranního vazů kolenního	45
S8321	- natržení zkříženého vazů kolenního	60
S8322	- přetržení nebo odtržení postranního vazů kolenního	80
S8323	- přetržení zkříženého vazů kolenního	80
S8330	Poranění menisku kolena	
	- vnitřního nebo zevního menisku	70
S8331	- poranění typu „unhappy trias“ (postranní vaz menisku, zkřížený vaz)	200
S834	Čerstvé poranění kloubní chrupavky kolena	40
S838	Poranění mnohočetných struktur kolena – součet bodů příslušných položek, nejvýše však	290

S84 Poranění nervů v úrovni bérce

S8400	Natažení nervu tibiálního bérce	30
S8401	Přerušení nervu tibiálního bérce	60
S8410	Natažení nervu peroneálního bérce	30
S8411	Přerušení nervu peroneálního bérce	80
S842	Poranění kožního citivého nervu v úrovni bérce	30
S847	Poranění jiných nervů bérce	30

S848	Poranění mnohočetných nervů v úrovni bérce – součet bodů příslušných položek	
S85 Poranění krevních cév bérce		
S850	Poranění tepny nebo hluboké žíly bérce	40
S853	Poranění podkožní žíly	10
S858	Poranění mnohočetných krevních cév v úrovni bérce – součet bodů příslušných položek	
S86 Poranění svalu a šlachy bérce		
S8600	Poranění Achillovy šlachy - natržení	30
S8601	- přetržení	70
S861	Poranění jiného svalu a šlachy zadní svalové skupiny v úrovni bérce	40
S862	Poranění svalu a šlachy přední svalové skupiny v úrovni bérce	40
S863	Poranění svalu a šlachy skupiny lýtkových svalů v úrovni bérce	40
S867	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni bérce	20
S868	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni bérce - součet bodů příslušných položek	
S87 Drtivé poranění bérce		
S870	Drtivé poranění kolena	200
S871	Drtivé poranění svalů bérce	150
S877	Drtivé poranění jiných a neučených částí bérce	130
S88 Traumatická amputace bérce		
S880	Traumatická amputace v úrovni kolena	330
S881	Traumatická amputace mezi kolenem a kotníkem	270
S89 Jiná a neurčená poranění bérce		
S898	Mnohočetná poranění bérce – součet bodů příslušných položek	
S90 Povrchní poranění kotníku a nohy pod ním		
S900	Zhmoždění kotníku	15
S901	Zhmoždění prstu nohy - bez poškození nehtu	5

S902	- s poškozením nehtu	10
S903	Zhmoždění jiných a neurčených částí nohy pod kotníkem	5
S907	Povrchní poranění kotníku a nohy pod ním (1% tělesného povrchu)	2
S908	Mnohočetná povrchní poranění kotníku a nohy pod ním - součet bodů příslušných položek	

S91 Rána kotníku a nohy

S9100	Rána - povrchní nepronikající ke kosti à 1 cm	1
S9101	- hluboká pronikající ke kosti à 1 cm	1
S918	Mnohočetné otevřené rány kotníku a nohy pod ním - součet bodů příslušných položek	

S92 Zlomenina nohy pod kotníkem

S9200	Zlomenina patní kosti - bez postižení těla kosti patní	50
S9201	- bez porušení statiky (Bohlerova úhlu)	100
S9202	- s porušením statiky	150
S9210	Zlomenina kosti hlezenní - bez dislokace	60
S9211	- s dislokací	100
S9212	- tříštivá	150
S9220	Zlomenina jiných nártních kostí - bez dislokace	35
S9221	- s dislokací	60
S9222	- luxační	120
S9230	Zlomenina zánártní kosti - bez dislokace	30
S9231	- s dislokací	50
S9232	Zlomenina baze páté kosti zánártní	30
S9240	Zlomenina článku palce nohy - bez dislokace	30
S9241	- s dislokací	50
S9242	- roztržštěná zlomenina nehtového výběžku palce	40
S925	Zlomenina jednoho článku jiného prstu než palce	40
S928	Mnohočetné zlomeniny nohy pod kotníkem - součet bodů příslušných položek	

S93 Vymknutí, podvrtnutí a natažení kloubů a vazů v úrovni kotníku a nohy pod ním

S9300	Podvrtnutí - hlezenného kloubu	30
-------	--------------------------------	----

S9301	- Chopartova kloubu	20
S9302	- Lisfrankova kloubu	20
S9303	- základního nebo mezičláňkového kloubu palce	5
S9304	- jednoho nebo více prstů nohy	5
S931	Vymknutí hlezenné kosti	100
S932	Vymknutí kosti loďkovité, krychlové nebo klínových	90
S933	Vymknutí zánártních kostí (jedné nebo více)	80
S934	Vymknutí základních kloubů prstů nohy	30
S935	Vymknutí jednoho prstu mimo palec	15
S936	Ruptura vazů kotníku a nohy pod ním	70

S94 Poranění nervů v úrovni kotníku a nohy pod kotníkem

S940	Poranění zevního plantárního nervu	30
S941	Poranění vnitřního plantárního nervu	30
S942	Poranění hlubokého lýtkového nervu v úrovni kotníku a nohy pod ním	30
S943	Poranění kožního citivého nervu v úrovni kotníku a nohy pod ním	20
S947	Poranění jiných nervů v úrovni kotníku a nohy pod ním	20
S948	Mnohočetná poranění nervu v úrovni kotníku a nohy pod ním - součet bodů příslušných položek	

S95 Poranění krevních cév v úrovni kotníku a nohy pod ním

S950	Poranění hřbetní tepny nohy pod kotníkem	10
S951	Poranění chodidlové tepny nohy pod kotníkem	5
S958	Mnohočetná poranění krevních cév v úrovni kotníku a nohy pod ním - součet bodů příslušných položek	

S96 Poranění svalu a šlachy v úrovni kotníku a nohy pod ním

S960	Poranění svalu a šlachy dlouhého flexoru prstu v úrovni kotníku a nohy pod ním	40
S961	Poranění svalu a šlachy dlouhého extenzoru prstu v úrovni kotníku a nohy pod ním	30
S962	Poranění vnitřního svalu a šlachy v úrovni kotníku a nohy pod ním	40
S967	Poranění jiných svalů a šlach v úrovni kotníku a nohy pod ním	20
S968	Poranění mnohočetných svalů a šlach v úrovni kotníku a nohy pod ním – součet bodů příslušných položek	

S97 Drtivé poranění kotníku a nohy pod ním

Č. 63	S970	Drtivé poranění hlezna a nohy	130
	S971	Drtivé poranění prstu nohy	40
	S977	Drtivé poranění jiných částí kotníku a nohy pod ním – součet bodů příslušných položek	
	S98	Traumatická amputace kotníku a nohy pod ním	
S9800	Traumatická amputace nohy - v úrovni hlezenného kloubu	180	
S9801	- pod úrovní hlezenného kloubu	160	
S9802	- jednoho prstu nohy	50	
S9803	- dvou nebo více prstů nohy – součet bodů příslušných položek		
S99	Jiná a neurčená poranění kotníku a nohy pod ním		
S998	Mnohočetná poranění kotníku a nohy pod ním – součet bodů příslušných položek		
T17	Cizí těleso v dýchacím ústrojí		
T170	Cizí těleso v nosní dutině a vedlejších nosních dutinách	10	
T171	v hltanu	30	
T172	v hrtanu	50	
T173	v průdušnici	100	
T174	v průdušce	50	
T178	v jiných a více částech dýchacího ústrojí – součet bodů příslušných položek		
T18	Cizí těleso v trávicím ústrojí		
T180	Cizí těleso v ústech	5	
T1810	v jícnu - odstranění endoskopicky	30	
T1811	- odstranění operací	60	
T1820	v žaludku - odstraněné endoskopicky	30	
T1821	- odstraněné operací	60	
T183	v tenkém střevě	80	
T184	v tračníku	80	
T185	v řiti a konečníku	60	
T19	Cizí těleso v močovém a pohlavním ústrojí		

T1900	Cizí těleso v močové trubici - odstranění endoskopicky	30
T1901	- odstranění operací	40
T1910	Cizí těleso v močovém měchýři - odstranění endoskopicky	40
T1911	- odstranění otevřenou operací	60
T192	ve vulvě a pochvě	20
T1930	v děloze	30
T2700	Popálení a poleptání hrtanu a průdušnice lehkého stupně	150
T2701	těžkého stupně	400
T271	s plícemi	600
T280	Popálenina úst a hltanu	200
T281	jícnu	400

T31 Popálení, poleptání a omrzliny podle rozsahu a stupně postižení

	<i>I. st.</i>	<i>II. st.</i>	<i>III. st.</i>	
T310	méně než 0,25 % povrchu těla	0	5	15
T3101	0,25 % - méně než 1 % povrchu těla	5	10	75
T311	1 % - méně než 5 % povrchu těla	25	50	150
T312	5 % - méně než 10 % povrchu těla	50	100	300
T313	10 % - méně než 20 % povrchu těla	100	200	600
T314	20 % - méně než 30 % povrchu těla	150	300	900
T315	30 % - méně než 40 % povrchu těla	200	400	1200
T316	40 % - méně než 50 % povrchu těla	250	500	1500
T317	50 % - méně než 60 % povrchu těla	300	600	1800
T318	60 % - méně než 70 % povrchu těla	350	700	2100
T319	70 % a více povrchu těla	400	800	2400
T63	Toxický účinek styku s jedovatými živočichy			30

T67 Účinky horka a světla

T670	Úpal tepelný a sluneční	15
T671	Mdloba (synkopa) z horka	35
T672	Křeče z horka	20
T673	Anhydrotické vyčerpání z horka	35
T674	Vyčerpání z horka způsobené nedostatkem (deplecí) soli	35
T676	Přechodná únava z horka	0
T677	Otok (edém) z horka	35
T678	Jiné účinky horka a světla	15

T70 Účinky tlaku vzduchu a vody

T700	Ušní barotrauma	100
T701	Barotrauma dutin	30
T790	Vzduchová embolie	150
T791	Tuková embolie	200
T792	Traumatické sekundární rekurentní krvácení	100
T793	Pouřazová infekce rány	100
T794	Traumatický šok (bezprostřední, opožděný)	200
T795	Traumatická anurie. Crush syndrom	200
T796	Traumatická ischemie svalu	100
T797	Traumatický podkožní emfyzém	50
T802	Místní projevy po očkování (katar. zánět, nekróza)	70
T8060	Sérová nemoc bez komplikací	200
T8061	- s komplikacemi (např. arthralgiemi apod.)	300
T8860	Anafylaktický šok bez komplikací	200
T8861	- s komplikacemi (bezvědomí apod.)	350

Hodnota bodu se odvozuje od jednoho procenta hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok předcházející roku, v němž vznikl nárok/vznikla bolest. Tato průměrná mzda za rok 2013 činila 25 128 Kč, tj. hodnota jednoho bodu činí 251 28 Kč, vznikla-li bolest v roce 2014.

Stav ke dni 14. 4. 2014.

C. AKTIVITY A PARTICIPACE – MEZINÁRODNÍ KLASIFIKACE FUNKČNÍCH SCHOPNOSTÍ, DISABILITY A ZDRAVÍ (SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE WHO)

Dvoustupňová klasifikace upravená pro účely Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (§ 2958 o. z.) – zpracováno podle elektronické verze http://www.mpsv.cz/files/clanky/9867/klasifikace_funkcnich_schopnosti_disability_zdravi.pdf

Podrobnější třístupňová klasifikace v elektronické verzi je dostupná na tomtéž odkazu, str. 134 – 181. Předpokládá se její podrobnější výklad odbornou skupinou a především úprava pro účely Metodiky k následné publikaci.

3. AKTIVITY A PARTICIPACE

Definice:

Aktivita je provádění úkolu (úkonu) nebo činu člověkem.

Participace je zapojení do životní situace.

Aktivita a její limity jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit.

Participace a její omezení jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situací.

Kvalifikátory:

Domény jsou komponenty jednotlivých aktivit a participací a jsou uvedeny v jediném seznamu, který představuje všechny životní oblasti (od základního učení a pozorování až po složité oblasti, jako jsou společenské úkoly). Tyto komponenty mohou být použity k označení aktivit (a) nebo participace (p) nebo obojího.

K bližšímu určení komponent aktivit a participace slouží dva kvalifikátory. Kvalifikátor pro *výkon* (*provedení výkonu – performance*) a kvalifikátor pro *kapacitu* (*schopnost daného člověka*). Kvalifikátor výkonu popisuje, co a jak člověk dělá ve svém běžném prostředí.

Poněvadž běžné prostředí přináší různé souvislosti s danou společenskou situací, výkon označený tímto kvalifikátorem může být chápán jako „účast v dané životní situaci“ nebo „prožívaná zkušenost“ člověka v daných souvislostech, ve kterých právě žije. Tyto souvislosti obsahují faktory prostředí – všechny aspekty okolního světa fyzického, společenského a postoje společnosti, které mohou být kódovány za použití komponent faktorů prostředí.

Kvalifikátor kapacity popisuje schopnost člověka, jak může provádět úkol nebo aktivitu. Tento kvalifikátor zjišťuje nejvyšší možný stupeň funkční schopnosti daného člověka, kterého může v dané doméně a v daném momentě dosáhnout. Kapacita je měřena ve stejném nebo standardním prostředí, které představuje přizpůsobenou

schopnost dané osoby. Komponenty faktorů prostředí se mohou použít k popisu vlastností tohoto uniformního, standardního prostředí..

Kvalifikátory, jak pro kapacitu, tak pro výkon, se použijí v souladu s následující stupnicí.

0 – žádná obtíž (nepřítomná, zanedbatelná) – **0 – 4 %**

- žádná porucha znamená, že osoba nemá a nepocituje žádný problém

1 – lehká obtíž (mírná, nízká) – **5 – 24 %**

- mírná porucha znamená, že problém je přítomen méně než 25 % času s intenzitou, kterou může osoba tolerovat (je dobře snesitelný), a který se stal zřídka během posledních 30 dní

2 – středně těžká obtíž (zřetelná větší) – **25 – 49 %**

- střední porucha znamená takový problém, který je přítomen méně než 50 % času s intenzitou, která zasahuje do každodenního života (je zřetelný), a který se děje občas během posledních 30 dní

3 – těžká obtíž (vysoká, extrémní) – **50 – 95 %**

- výrazná porucha znamená takový problém, který je přítomen více než 50 % času s intenzitou, která částečně rozvrací každodenní život osoby (značně velký), a který se děje často během posledních 30 dní

4 – úplná obtíž (úplná) – **96 – 100 %**

- úplná porucha znamená takový problém, který je přítomen více než 95 % času s intenzitou, která zcela rozvrací každodenní život osoby (obtíže jsou nesnesitelné nebo je funkce nemožná), a který se děje každý den během posledních 30 dní.

Široká procentní pásma jsou určena pro ty případy, u kterých jsou k dispozici správně odstupňované posuzovací testy (nástroje) nebo jiné standardy ke kvantifikaci problému při výkonu nebo limitu kapacity. Střední obtíž při výkonu obvykle dosahuje poloviny stupnice úplných obtíží.

Procenta jsou odstupňována v různých doménách podle standardů dané populace jako procentuální. Pro tuto kvalifikaci je nutno používat jednotných způsobů posuzování, které bude nutno vyvinout pomocí výzkumu.

KAPITOLA 1 UČENÍ SE A APLIKACE ZNALOSTÍ

Účelné smyslové zkušenosti (d 110 – d 120)

d 110 Pozorování

d 115 Naslouchání

d 120 Jiné účelné vnímání

Základní učení (d 130 – d 155)

d 130 Opisování

d 135 Opakování

- d 140 Učení – čtení
- d 145 Učení – psaní
- d 150 Učení – počítání
- d 155 Získání dovedností

Aplikace znalostí (d 160 – d 177)

- d 160 Soustředění pozornosti
- d 163 Myšlení
- d 166 Čtení
- d 170 Psaní
- d 172 Počítání
- d 175 Řešení problémů
- d 177 Rozhodování

KAPITOLA 2 VŠEOBECNÉ ÚKOLY A POŽADAVKY

- d 210 Provádění jednotlivého úkolu
- d 220 Provádění mnohočetných úkolů
- d 230 Vykonávání běžné denní povinnosti
- d 240 Zvládání obtíží a jiných psychických nároků

KAPITOLA 3 KOMUNIKACE

Komunikace – přijímání, vnímání (d 310 – d 325)

- d 310 Přijímání mluvených zpráv (případně d 320 Přijímání zpráv ve znakové řeči)
- d 315 Přijímání neverbálních zpráv
- d 325 Přijímání psaných zpráv

Komunikace – vytváření (d 330 – d 345)

- d 330 Mluvení (případně d 340 Vytváření zpráv ve znakové řeči)
- d 335 Vytváření neverbálních zpráv
- d 345 Psaní zpráv

Konverzace a používání komunikačních pomůcek a technik (d 350 – d 360)

- d 350 Konverzace
- d 355 Diskuze
- d 360 Používání komunikačních pomůcek a technik

KAPITOLA 4 POHYBLIVOST

Měnění a udržování pozice těla (d 410 – d 420)

- d 410 Měnění základní pozice těla
- d 415 Udržení pozice těla
- d 420 Přemísťování

Nošení předmětů, pohybování a zacházení s nimi (d 430 – d 445)

- d 430 Zvedání a nošení předmětů
- d 435 Přemísťování předmětů pomocí dolních končetin
- d 440 Využití ruky k jemným pohybům
- d 445 Využití ruky a paže

Chůze a pohyb (d 450 – d 460)

- d 450 Chůze
- d 455 Pohyb
- d 460 Pohyb po různých lokalitách

Pohyb pomocí dopravy (d 470 – d 475)

- d 470 Používání dopravy
- d 475 Řízení

KAPITOLA 5 PÉČE O SEBE

- d 510 Sám se umýt
- d 520 Péče o části těla
- d 530 Používání toalety
- d 540 Oblékání
- d 550 Jídlo
- d 560 Pití
- d 570 Péče o své zdraví

KAPITOLA 6 ŽIVOT V DOMÁCNOSTI**Získávání nezbytných životních potřeb (d 610 – d 620)**

- d 610 Získání obydlí
- d 620 Získání nezbytných věcí

Úkony v domácnosti (d 630 – d 640)

- d 630 Příprava jídla
- d 640 Vykonávání domácích prací

Péče o domácnost a pomoc druhým (d 650 – d 660)

-
- d 650 Péče o předměty v domácnosti
d 660 Pomoc druhým

KAPITOLA 7 MEZILIDSKÁ JEDNÁNÍ A VZTAHY

Základní mezilidské vztahy (d 710 – d 720)

- d 710 Základní mezilidská jednání
d 720 Složitá mezilidská jednání

Zvláštní mezilidské vztahy (d 730 – d 798)

- d 730 Jednání s cizími lidmi
d 740 Formální společenské vztahy
d 750 Neformální společenské vztahy
d 760 Rodinné vztahy
d 770 Intimní vztahy
d 798 Schopnost reprodukce

KAPITOLA 8 HLAVNÍ OBLASTI ŽIVOTA

Výchova (d 810 – d 839)

- d 810 Neformální výchova
d 839 Formální vzdělávání

Práce a zaměstnání (d 840 – d 850)

- d 840 Vzdělávání (příprava na práci)
d 845 Získání, udržení a ukončení zaměstnání
d 850 Placené zaměstnání

Ekonomická činnost (d 860 – d 870)

- d 860 Základní ekonomické operace
d 865 Složitě ekonomické operace
d 870 Ekonomická soběstačnost

KAPITOLA 9 ŽIVOT KOMUNITNÍ, SOCIÁLNÍ A OBČANSKÝ

- d 910 Občanský život (v komunitě)
d 920 Rekreační a volný čas
d 930 Náboženství a duchovní život
d 950 Politický život a občanství

Stav ke 30. 6. 2014.

D. TECHNICKÁ ČÁST

Zdravotní stav poškozeného po úrazu, nemoci nebo jiném poškození na zdraví, popřípadě po jejich zhoršení, lze považovat za ustálený až po skončení kontinuálně probíhající léčby předpokládaného vývoje následků zdravotního poškození. Okolnost, kdy došlo k ustálení zdravotního stavu poškozeného, je třeba hodnotit komplexně, nikoliv zvlášť pro jednotlivé lékařské obory, na které se lékařská věda formálně dělí.

Doporučuje se, aby jako důkaz v soudních sporech byly využity znalecké posudky vypracované znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví, který splňuje následující kvalifikační předpoklady:

- dokončené vysokoškolské magisterské vzdělání ve studijním programu všeobecné lékařství,

- specializovaná způsobilost podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (v minimálně jednom z oborů podle vyhlášky č. 185/2009 Sb., o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů, ve znění pozdějších předpisů),

- nadstavbový kurs Odškodňování újem na zdraví podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zahrnující a) základy MKF, b) aplikaci MKF pro účely odškodňování ztížení společenského uplatnění podle Metodiky NS k odškodňování újmy na zdraví (§ 2958 o. z.), c) určování bolestného (odškodnění bolesti) podle Metodiky. K absolvování nadstavbového kursu se doporučuje školení, které provádí Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta ve spolupráci se Společností medicínského práva o. s.

Termíny a místo konání školení a zkoušek se budou zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup na webových stránkách www.skoleniznalcu.cz.

Znalecké posudky budou zpracovávány na webovém rozhraní (www.ztizeni.cz), které bude vytvořeno za účelem technické podpory a garance správnosti výpočtu.

Následuje přehled domén, do něž se odborné závěry znalce zapisují, aby mohl být proveden výpočet podle váženého průměru jednotlivých položek:

	Relativní váha	Stupeň obtíže - KAPACITA	% obtíže stanovené lékařem	Stupeň obtíže - VÝKON	% obtíže stanovené lékařem	% obtíže korigované vahou
d1 Učení se a aplikace znalostí						
Účelné smyslové zkušenosti						
d110 Pozorování						
d115 Naslouchání						
d120 Jiné účelné vnímání						
Základní učení						
d 130 Opisování						
d 135 Opakování						
d 140 Učení - čtení						
d 145 Učení - psaní						
d 150 Učení - počítání						
d 155 Získání dovedností						
Aplikace znalostí						
d 160 Soustředění pozornosti						
d 163 Myšlení						
d 166 Čtení						
d 170 Psaní						

d 172 Počítání									
d 175 Řešení problémů									
d 177 Rozhodování									
Celkem									
d2 Všeobecné úkoly a požadavky									
d 210 Provádění jednotlivého úkolu									
d 220 Provádění mnohočetných úkolů									
d 230 Vykonávání běžné denní povinnosti									
d 240 Zvládání obtíží a jiných psychických nároků									
Celkem									
D3 Komunikace									
Komunikace - přijímání, vnímání									
d 310 Přijímání mluvených zpráv / d 320 Přijímání zpráv ve znakové řeči									
d 315 Přijímání neverbálních zpráv									

d 530 Používání toalety									
d 540 Oblékání									
d 550 Jídlo									
d 560 Pití									
d 570 Péče o své zdraví									
Celkem									
d6 Život v domácnosti									
Získávání nezbytných životních potřeb									
d 610 Získání obydlí									
d 620 Získání nezbytných věcí									
Domácí úkony									
d 630 Příprava jídla									
d 640 Vykonávání domácích prací									
Péče o domácnost a pomoc druhým									
d 650 Péče o předměty v domácnosti									
d 660 Pomoc druhým									
Celkem									

d7 Mezilidská jednání a vztahy									
Základní mezilidské vztahy									
d 710 Základní mezilidská jednání									
d 720 Složitá mezilidská jednání									
Zvláštní mezilidské vztahy									
d 730 Jednání s cizími lidmi									
d 740 Formální společenské vztahy									
d 750 Neformální společenské vztahy									
d 760 Rodinné vztahy									
d 770 Intimní vztahy									
d 798 Schopnost reprodukce									
Celkem									
d8 Hlavní oblasti života									
Výchova									
d 810 Neformální výchova									
d 839 Formální vzdělávání									
Práce a zaměstnání									

d 840 Vzdělávání (příprava na práci)									
d 845 Získání, udržení a ukončení zaměstnání									
d 850 Placené zaměstnání									
Ekonomická činnost									
d 860 Základní ekonomické operace									
d 865 Složitě ekonomické operace									
d 870 Ekonomická soběstačnost									
Celkem									
d9 Život komunitní sociální, občanský									
d 910 Občanský život (v komunitě)									
d 920 Rekreační a volný čas									
d 930 Náboženství a duchovní život									
d 950 Politický život a občanství									
Celkem									
Celkem (d1 až d9)									

Tabulka Kvalifikátorů aktivit a participací

Kód	Text	%
0	žádná obtíž(nepřítomná, zanedbatelná)	0,00
1	lehká obtíž (mírná, nízká ...)	14,50
2	středně těžká obtíž (zřetelná, větší ...)	37,00
3	těžká obtíž (vysoká, extrémní ...)	72,50
4	úplná obtíž (úplná...)	100,00

Výchozí rámcová částka**ZSU***Stav ke dni 30. 6. 2014.*

Škoda spočívající v nedobytosti pohledávky pro její promlčení nevzniká již uplynutím promlčecí doby, nýbrž okamžikem, kdy je vzhledem k okolnostem případu nepochybné, že dlužník dobrovolně plnit odmítá a neuspokojená pohledávka je soudně nevyimahatelná, bez ohledu na to, zda o ní probíhá soudní řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014,
sp. zn. 25 Cdo 3672/2012)

O b v o d n í s o u d pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 29. 8. 2011 zamítl žalobu na zaplacení částky 1 851 812 Kč s úrokem z prodlení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Rozhodl tak o nároku žalobce na náhradu škody, která mu vznikla v důsledku promlčení jeho peněžitého nároku, který nebyl žalovaným advokátem včas u soudu uplatněn a došlo k jeho promlčení. Soud vyšel ze zjištění, že žalovaný na základě plné moci ze dne 6. 2. 2002 zastupoval žalobce ve sporu, vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 23 C 172/2002, proti občanskému sdružení o určení vlastnického práva ke stavbě, v jehož průběhu žalovaný 25. 4. 2003 navrhl změnu žaloby na finanční plnění z titulu bezdůvodného obohacení, kterou soud 9. 10. 2003 nepřipustil, a žaloba na určení byla pravomocně zamítnuta 28. 5. 2007. Žalobce podal 25. 4. 2005 proti občanskému sdružení žalobu na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 1 851 812 Kč (investice do stavby), žaloba byla zamítnuta pro promlčení v tříleté objektivní promlčecí době, která uplynula 12. 4. 2004, tedy v době, kdy byl žalobce zastoupen žalovaným, na němž se v tomto řízení domáhá náhrady za promlčenou pohledávku. Soud dospěl k závěru, že nárok žalobce na náhradu škody proti žalovanému (§ 24 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb.) je promlčen podle § 106 obč. zák., neboť po 12. 4. 2004 počala běžet tříletá objektivní promlčecí doba k uplatnění nároku na náhradu škody proti advokátovi, která uplynula 13. 4. 2007. Dne 14. 10. 2004 byl žalobce přítomen vyhlášení rozsudku odvolacího soudu o zamítnutí jeho žaloby na určení jeho vlastnictví ke stavbě a tak se dozvěděl, že není vlastníkem nemovitosti a že má právo na vydání bezdůvodného obohacení proti občanskému sdružení, a věděl, že žaloba z bezdůvodného obohacení proti občanskému sdružení nebyla podána, takže dvouletá subjektivní promlčecí doba k uplatnění nároku na náhradu škody proti žalovanému uplynula 14. 10. 2006, zatímco tento nárok byl uplatněn až 26. 5. 2009.

K odvolání žalobce M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 16. 2. 2012 rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé potvrdil, změnil jej ve výroku o náhradě nákladů řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a ztožnil se s

jeho posouzením námitky promlčení. Protože žalobu na vydání bezdůvodného obohacení mohl žalobce podat nejpozději 12. 4. 2004, poté se jeho dlužník (tj. občanské sdružení) mohl dovolat (a také se dovolal) promlčení, byl k tomuto datu stanoven počátek běhu objektivní promlčecí doby k uplatnění nároku žalobce proti žalovanému na náhradu škody za neuspokojenou pohledávku. Ohledně počátku běhu subjektivní promlčecí doby odvolací soud odkázal na závěry soudu prvního stupně v jeho rozhodnutí a uzavřel, že žaloba na náhradu škody proti žalovanému byla podána až po uplynutí subjektivní i objektivní promlčecí doby. Dále se odvolací soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího i Ústavního soudu zevrubně zabýval otázkou rozporu vznesené námitky promlčení s dobrými mravy (§ 3 odst. 1 obč. zák.) a dovodil, že vzhledem ke konkrétním okolnostem nebyl rozpor v daném případě shledán.

Tento rozsudek napadl žalobce dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a podává jej z důvodů podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Otázky zásadního právního významu spatřuje v posouzení, kdy počíná běh promlčecí doby k uplatnění nároku na náhradu škody způsobené vadným postupem právního zástupce účastníka, a zda námitka promlčení vznesená žalovaným v této věci je v rozporu s dobrými mravy. S poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 766/2002 (ze dne 27. 3. 2003) a sp. zn. 25 Cdo 860/2002 (ze dne 20. 2. 2003) dovozuje, že judikatura dovolacího soudu ohledně počátku běhu promlčecí doby není plně sjednocena. Namítá, že rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 860/2002, z něhož vycházel odvolací soud, řeší odlišnou otázku, a to, zda lze uplatnit nárok na náhradu škody proti zástupci, který promlčení způsobil, bez toho, že by předtím bylo soudem rozhodnuto o promlčeném nároku proti dlužníkovi. Oproti tomu v rozhodnutí sp. zn. 33 Odo 766/2002 je řešen počátek běhu subjektivní promlčecí doby a vyplývá z něj, že rozhodující je prokázaná vědomost oprávněného o tom, že na jeho úkor došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo jej získal, a počátek běhu subjektivní promlčecí doby k uplatnění nároku proti advokátovi byl v uvedeném rozhodnutí vázán na vyhlášení rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek o zamítnutí žaloby na určení vlastnictví. Dovolatel uvádí, že ohledně vědomosti o vzniku bezdůvodného obohacení má jeho případ shodné rysy s posledně uvedeným, a namítá, že soud posoudil jeho případ, jakoby spor o promlčený nárok nebyl vůbec veden. Dovojuje, že žalovaný namítl promlčení v rozporu s dobrými mravy, neboť hlídání procesních i hmotněprávních lhůt je jednou ze základních povinností advokáta a jednání žalovaného má charakter hrubé nedbalosti.

Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

N e j v y š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení, zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pro zásadní právní význam otázky počátku běhu promlčecí doby k uplatnění nároku na náhradu škody způsobené advokátem, jež v napadeném rozhodnutí nebyla správně vyřešena.

Vzhledem k tomu, že rozsudek odvolacího soudu byl vydán dne 16. února 2012, postupoval Nejvyšší soud podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (srov. čl. II bod 7. zákona č. 404/2012 Sb.).

V řízení byl uplatněn nárok na náhradu škody způsobené pochybením žalovaného advokáta, který žalobce zastupoval, opožděně uplatnil u soudu jeho nárok na vydání bezdůvodného obohacení a žaloba byla soudem zamítnuta, neboť obohacený se ubránil námitkou promlčení.

Zásadně je třeba vycházet z toho, že běh subjektivní promlčecí doby k uplatnění nároku na náhradu škody (§ 106 odst. 1 obč. zák.) nemůže započít dřív než běh objektivní promlčecí doby (§ 106 odst. 2 obč. zák.), tj. dřív než škoda vůbec vznikla. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně uvažoval o počátku objektivní promlčecí doby k okamžiku vzniku škody a správně vycházel z názoru, že událost, z níž škoda vznikla ve smyslu § 106 odst. 2 obč. zák., zahrnuje nejen samotnou škodní událost či protiprávní úkon, jež vedly ke vzniku škody, nýbrž i vznik škody samotné. Počátek běhu objektivní promlčecí doby k uplatnění nároku žalobce na náhradu škody, spočívající v neuspokojené pohledávce v důsledku pochybení advokáta, odvolací soud stanovil ke dni, kdy uplynula promlčecí doba k uplatnění nároku žalobce proti občanskému sdružení na vydání bezdůvodného obohacení, a to i s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. 25 Cdo 721/2005, byť s vědomím, že toto rozhodnutí se týká náhrady za nárok, jenž zanikl prekluzí.

V dané věci se však nejedná o náhradu za nárok, který zanikl, nýbrž za nárok, který nelze věřiteli v soudním řízení přiznat pro promlčení (§ 100 odst. 1 obč. zák.). Na rozdíl od prekluze (§ 583 obč. zák.), k níž soud přihlíží z úřední povinnosti a jejímž důsledkem je zánik nároku přímo ze zákona, k promlčení soud přihlídně, jen je-li dlužníkem namítnuto, a promlčením pohledávka nezaniká, nýbrž se stává soudně nevykožitelnou. Samotný fakt uplynutí promlčecí doby k uplatnění nároku na plnění bez toho, že nedobytnost pohledávky je zřejmá, popř. bez toho, že v soudním řízení byla dlužníkem vnesena námitka promlčení pohledávky, nepředstavuje vznik škody, tj. majetkové újmy věřitele. Otázka okamžiku vzniku škody způsobené advokátem jeho klientovi včasným neuplatněním nároku,

jenž se promlčel, byla v různých situacích dovolacím soudem řešena (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 3. 2009, sp. zn. 25 Cdo 948/2007, rozsudek ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. 25 Cdo 129/2010, rozsudek ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1242/2006, rozsudek ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 860/2002) se závěrem, že ke vzniku škody spočívající ve ztrátě pohledávky dochází okamžikem, kdy je vzhledem k okolnostem případu nepochybné, že pohledávka za dlužníkem je nevymahatelná. Neplatí paušálně, že škoda spočívající v tom, že pohledávka věřitele není a nebude již dlužníkem uspokojena, vzniká až soudním rozhodnutím o zamítnutí žaloby na plnění proti dlužníkovi z důvodu promlčení. Škoda věřiteli totiž vzniká, jestliže jeho pohledávka není uspokojena, dlužník odpírá dobrovolně plnit a plnění na něm již nelze soudně vymáhat. V případě, že právo na plnění bylo u soudu uplatněno, stává se nevymahatelným, jakmile dlužník důvodně vznesl námitku promlčení.

V rozsudku ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 21 Cdo 480/2007, publikovaném pod č. 77/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud shodně s rozhodnutím ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 860/2002, dovedil, že pro účely náhrady škody způsobené tím, že se pohledávka stala nedobytnou, není nezbytné, aby závěr o nedobytnosti pohledávky byl učiněn v soudním řízení proti dlužníkovi, nýbrž pro závěr, že se jedná o nevymahatelnou pohledávku, je rozhodující objektivní zjištění, že se věřitel svého práva skutečně nedomůže.

Škoda spočívající v nedobytnosti pohledávky tedy věřiteli nevzniká pouhým uplynutím promlčecí doby, jak uvažoval odvolací soud, nýbrž okamžikem, kdy je vzhledem k okolnostem případu nepochybné, že dlužník dobrovolně plnit odmítá a neuspokojená pohledávka věřitele je soudně nevymahatelná. To platí jak v případě, že o nároku na plnění promlčené pohledávky neproběhlo vůbec soudní řízení, tak v případě, že pohledávka byla sice po uplynutí promlčecí doby u soudu uplatněna, avšak soud ji nemůže věřiteli přiznat, neboť poté, co dlužník důvodně namítl její promlčení, se stala nevymahatelnou. Závěr, kdy a z jakých důvodů taková situace v konkrétním případě nastala, je otázkou skutkových zjištění. Nenastala-li taková situace již dříve, pak škoda způsobená neuspokojením promlčené pohledávky vzniká v okamžiku, kdy námitka promlčení byla dlužníkem vznesena, a k tomuto okamžiku se váže počátek běhu objektivní promlčecí doby (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. 25 Cdo 129/2010, a ze dne 11. 3. 2009, sp. zn. 25 Cdo 948/2007). Promlčená pohledávka sice existuje nadále jako tzv. naturální obligace, ale uplatněním námítky promlčení se stává nevymahatelnou z důvodu ztráty nároku na plnění. V daném případě, kdy žalobce u soudu uplatnil pohledávku proti občanskému sdružení, které vzneslo námitku promlčení, bude třeba počátek běhu objektivní promlčecí doby posoudit z uvedeného hlediska.

Před vznikem škody ovšem nemohl započít ani běh subjektivní promlčecí doby (§ 106 odst. 1 obč. zák.) k uplatnění nároku na náhradu škody proti žalovanému,

neboť dokud škoda nevznikla, nemohl se poškozený o jejím vzniku ani dozvědět. Běh této promlčecí doby začíná v závislosti na tom, kdy se poškozený dozvěděl o tom, že mu vznikla škoda a kdo za ni odpovídá, tedy jakmile zjistil skutkové okolnosti, z nichž lze dovodit vznik jeho majetkové újmy, její přibližný rozsah a vymezit subjekt odpovědný za škodu. Vzhledem k tomu, že vznikem škody v daném případě je nevyhnutelnost pohledávky vůči občanskému sdružení z bezdůvodného obohacení a na žalovaném je požadována náhrada za ni, nelze počátek běhu subjektivní promlčecí doby k uplatnění tohoto nároku klást k datu vyhlášení rozsudku ve věci určení vlastnictví k nemovitosti, kdy se žalobce dozvěděl, že mu vůči občanskému sdružení vzniklo právo na vydání bezdůvodného obohacení. V daném případě je totiž podstatné, kdy se žalobce dozvěděl o okolnostech, které jsou rozhodující pro uplatnění jeho nároku na náhradu škody vůči žalovanému, tj. o tom, že mu vznikla škoda a kdo za ni odpovídá, tedy že proti jeho pohledávce na vydání bezdůvodného obohacení byla v soudním řízení vznesena důvodná námitka promlčení.

Jak vyplývá ze shora uvedeného, názor odvolacího soudu, který okamžik počátku běhu promlčecí doby k uplatnění nároku žalobce na náhradu škody proti advokátovi ztotožnil s okamžikem, kdy došlo k uplynutí promlčecí doby k uplatnění nároku žalobce na plnění proti jeho dlužníkovi, není správný; rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení okamžiku vzniku škody, jejíž náhrada je předmětem řízení, a tedy i na nesprávném posouzení počátku běhu promlčecí doby k uplatnění nároku na náhradu škody, spočívající v nevymahatelnosti pohledávky proti dlužníkovi (§ 106 obč. zák.). Teprve po vyřešení důvodnosti námítky promlčení ze shora uvedených hledisek lze uvažovat o důvodech pro aplikaci § 3 odst. 1 obč. zák.

Protože dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je naplněn, Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu ve výroku o věci samé a v závislých výrocích o nákladech řízení zrušil (§ 243b odst. 2, věta za středníkem, odst. 3, věta první, o. s. ř.). Protože důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i jeho rozsudek (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Odpůrcí žalobou ve smyslu ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona lze odporovat též rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti nebo rozhodnutí jediného společníka obchodní společnosti v působnosti valné hromady přijatému podle obchodního zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2014,
sen. zn. 29 ICdo 6/2012)

Rozsudkem ze dne 28. 2. 201 M ě s t s k ý s o u d v Praze (dále jen „insolvenční soud“) v řízení o odpůrcí žalobě insolvenční správkyne dlužníka M., spol. s r. o., směřující vůči žalovanému M. K.:

1) Určil, že rozhodnutí jediného společníka při výkonu působnosti valné hromady dlužníka ze dne 3. 10. „2010“, ve znění: „Jediný společník určuje k rozdělení zisk ve výši 1 565 000 Kč a k výplatě zisku bude použit sociální fond (účet 427) ve výši 100 000 Kč a nerozdělený zisk z minulých let (účet 428) ve výši 1 465 000 Kč. Výplata zisku bude provedena do konce roku 2008.“, je neúčinným právním úkonem vůči všem věřitelům, kteří v rámci insolvenčního řízení vedeného u insolvenčního soudu v Praze uplatňují svá práva vůči dlužníku (bod I. výroku).

2) Zamítl žalobu v rozsahu, v němž se žalobce domáhal určení, že neúčinným právním úkonem je platba dlužníka žalovanému:

- ve výši 320 000 Kč, ze dne 1. 12. 2008 (bod II. výroku),
- ve výši 320 000 Kč ze dne 5. 12. 2008 (bod III. výroku),
- ve výši 320 000 Kč ze dne 9. 12. 2008 (bod IV. výroku),
- ve výši 305 000 Kč ze dne 17. 12. 2008 (bod V. výroku),
- ve výši 65 250 Kč ze dne 22. 12. 2008 (bod VI. výroku).

3) Rozhodl o nákladech řízení (bod VII. výroku) a o soudním poplatku (bod VIII. výroku).

Soud při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku vyšel zejména z toho, že:

1) Rozhodnutím jediného společníka při výkonu působnosti valné hromady dlužníka ze dne 3. 10. 2008 (dále jen „rozhodnutí jediného společníka“) si žalovaný jako jediný společník dlužníka určil k rozdělení zisk ve výši 1 565 000 Kč, s tím, že k výplatě byl použit sociální fond (účet 427) ve výši 100 000 Kč a nerozdělený zisk minulých let (účet 428) ve výši 1 465 000 Kč a výplata zisku měla být provedena do konce roku 2008.

- 2) Žalovanému byla částka 1 565 000 Kč vyplacena tak, že obdržel:
- 1. 12. 2008 částku 320 000 Kč,

- 5. 12. 2008 částku 320 000 Kč,
- 9. 12. 2008 částku 320 000 Kč,
- 17. 12. 2008 částku 305 000 Kč,
- 22. 12. 2008 částku 65 250 Kč.

3) Usnesením ze dne 19. 5. 2009 odmítl insolvenční soud insolvenční návrh dlužníka ze dne 13. 5. 2009.

4) Dlužník podal 29. 5. 2009 další insolvenční návrh, podle kterého ke dni podání insolvenčního návrhu má závazky po splatnosti od roku 2005, přičemž:

- závazky po lhůtě splatnosti po dobu delší 1 roku činí 114 202,67 Kč,
- závazky po lhůtě splatnosti po dobu delší 6 měsíců činí 1 510 000,37 Kč,
- závazky po lhůtě splatnosti po dobu delší 3 měsíců činí 3 048 889,27 Kč,
- závazky po lhůtě splatnosti po dobu delší než 1 měsíc činí 3 728 178,68 Kč.

5) Usnesením ze dne 18. 6. 2009 zjistil insolvenční soud úpadek dlužníka, prohlásil konkurs na majetek dlužníka a insolvenčním správcem dlužníka ustanovil žalobce.

6) Podle znaleckého posudku č. 49/2010, ze dne 13. 9. 2010, vypracovaného pro Policii České republiky (dále jen „znalecký posudek“) byla v roce 2008 ztráta dlužníka tak vysoká, že koncem roku 2008 vykázal zápornou hodnotu vlastního kapitálu (majetek byl nižší než závazky). Znalecký posudek vymezuje okamžik, ke kterému se dlužník ocitl v úpadku, podle existence hotovosti v účetní evidenci v pokladně, s tím, že kdyby se udávaná hotovost nacházela na pokladně i fyzicky, byl by zlomovým rokem rok 2008, v jehož druhé polovině bylo evidentní, že dojde ke ztrátě. S přihlédnutím k účtování nedokončené výroby určil znalec moment, kdy se dlužník ocitl v úpadku, na konec roku 2008. Podle znaleckého posudku vyplývá z účetnictví dlužníka, že koncem roku 2008 a v roce 2009, kdy již dlužník měl povinnost podat insolvenční návrh, docházelo ke zvýhodňování věřitelů. Na přelomu roku 2008 a 2009 již byl dlužník předlužen a vyplacení podílu na zisku na konci roku 2008, kdy měl dlužník vysoké dluhy a finanční problémy, lze považovat za vydání nepřiměřené majetkovým poměrům firmy, a to i s ohledem na skutečnost, že finančnímu úřadu nebyla uhrazena srážková daň právnických osob. Finanční situace dlužníka se v roce 2008 a 2009 postupně zhoršovala a koncem roku 2008 a v roce 2009 již dlužník nebyl schopen dostát všem svým závazkům.

7) Podle přihlášek pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka činily splatné pohledávky vůči dlužníku:

- k 3. 10. 2008 (kdy bylo vydáno rozhodnutí jediného společníka) 864 887,20 Kč,
- k 1. 12. 2008 (1. platba) 2 003 470,70 Kč.

8) Podle znaleckého posudku vykazoval dlužník v účetnictví pohledávky dalších věřitelů ve výši 287 795,58 Kč, takže splatné pohledávky vůči dlužníku činily k 3. 10. 2008 celkem 1 152 682,78 Kč.

Na tomto základě dospěl insolvenční soud k závěru, že v rozsahu týkajícím se výroků II. až VI. rozsudku není žaloba důvodná vzhledem k usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 3. 2004, sp. zn. 30 Cdo 531/2003 (toto rozhodnutí je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže, byla-li vydána po 1. 1. 2001 – veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu), podle kterého právním úkonem není faktická činnost, byť se jí právní úkon provádí a za faktickou činnost je nutno považovat i výplatu peněžních částek provedenou dlužníkem. Výplata plateb, která je faktickou činností, není (podle insolvenčního soudu) právním úkonem, a proto jí nelze odporovat.

Ve vztahu k vyhovujícímu výroku svého rozsudku (bod I. výroku) poukázal insolvenční soud na:

1) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007, obsahující závěr, podle kterého rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke třetím osobám (právním úkonem), a proto je nemohou činit osoby, oprávněně jednat jménem společnosti (v projednávané věci společně předseda a místopředseda společnosti), ale musí je přijmout orgán k tomu oprávněný, tj. představenstvo společnosti, jakož i závěr, že rozhodnutí jediného akcionáře o odvolání člena představenstva z funkce je právním úkonem.

2) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3646/2008, obsahující závěr, podle kterého rozhodnutí jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady není právním úkonem.

Posledně citovaný závěr však podle Nejvyššího soudu (uvádí insolvenční soud) nebrání tomu, aby i na usnesení valné hromady (a tudíž i na rozhodnutí jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady) byla – za určitých okolností – analogicky aplikována ustanovení upravující výklad a platnost právních úkonů.

Insolvenční soud proto dospěl k závěru, že potud je na místě žalobě vyhovět, neboť v době, kdy žalovaný v působnosti valné hromady přijímal zkoumané rozhodnutí, měl již povinnost podat insolvenční návrh dle ustanovení § 98 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), (dlužník byl v úpadku a měl řadu věřitelů s neuspokojenými splatnými pohledávkami). Proto je třeba analogicky nahlížet na rozhodnutí jediného společníka jako na neúčinné vůči všem věřitelům a správci dle ustanovení § 241 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona.

K odvolání obou účastníků V r c h n í s o u d v Praze rozsudkem ze dne 6. 10. 2011:

1) Potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodu I. výroku ve znění respektujícím, že rozhodnutí jediného společníka bylo přijato 3. 10. 2008 (první výrok, část věty před středníkem).

2) Potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech II. až VI. a VIII. výroku (první výrok, část věty za středníkem).

3) Změnil rozsudek insolvenčního soudu v bodu VII. výroku (první výrok, část věty za středníkem).

4) Rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud dospěl k závěru, že podaná odvolání nejsou důvodná, k čemuž dále formuloval následující závěry:

1) Odvolací soud sdílí závěr insolvenčního soudu, že z hlediska zvláštní úpravy neúčinnosti právních úkonů dlužníka obsažených v ustanoveních § 235 až § 243 insolvenčního zákona je třeba na rozhodnutí jediného společníka (jímž byl žalovaný) pohlížet jako na právní úkon, jehož neúčinnosti se insolvenční správce může dovolat, neboť bez určovacího rozsudku by se do majetkové podstaty dlužníka nemohlo dostat žádného plnění z takového úkonu.

2) O právní úkon dlužníka ve smyslu ustanovení § 235 odst. 1 insolvenčního zákona jde vždy tam, kde dlužník sám neměl z úkonu vůči svému dlužníku ke dni zahájení insolvenčního řízení žádnou splatnou pohledávku, přičemž o takový případ jde v této věci.

3) Kdyby soud neurčil, že zkoumané rozhodnutí jediného společníka (o tom, že z majetku dlužníka bude právě jemu vyplacen zisk ve výši 1 565 000 Kč), je vůči ostatním věřitelům neúčinné, nemohla by žalobkyně postupovat podle § 233 odst. 1 a § 237 odst. 1 nebo § 239 odst. 4 insolvenčního zákona a domáhat se po žalovaném, aby plnění, které na základě tohoto rozhodnutí přijal od dlužníka, vrátil (vydal) do majetkové podstaty dlužníka.

4) Z řečeného logicky vyplývá, že vlastní výplata plnění přijatého žalovaným na základě rozhodnutí jediného společníka není právním úkonem, jehož neúčinnosti se lze u soudu dovolat, což odpovídá právnímu názoru, který Nejvyšší soud formuloval v usnesení sp. zn. 30 Cdo 531/2003 (insolvenčním soudem správně zmíněném).

5) Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem insolvenčního soudu, že rozhodnutí jediného společníka je právním úkonem neúčinným ve smyslu § 241 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona, neboť jím byl žalovaný zvýhodněn. V důsledku vlastního rozhodnutí se mu totiž dostalo na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu jinak náleželo v konkursu, a navíc dlužník toto rozhodnutí učinil v době, kdy již byl v úpadku.

6) S přihlédnutím k právní domněnce zakotvené v ustanovení § 241 odst. 2 insolvenčního zákona (ve spojení s ustanovením § 241 odst. 4 insolvenčního zákona) není důkazní břemeno ohledně existence úpadku v době neúčinného právního úkonu dlužníka na žalobkyni a žalovaný, jenž byl jako jediný společník a jednatel dlužníka nepochybně osobou dlužníku blízkou ve smyslu ustanovení § 196a zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve spojení s § 135 odst. 2 obč. zák. (což lze nepřímo dovodit i z ustanovení § 295 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona), tuto právní domněnku nevyvrátil.

7) Tvrzení žalovaného, že v době vydání rozhodnutí jediného společníka nebyl dlužník v úpadku, jsou vyvrácena insolvenčním návrhem dlužníka z 29. 5. 2009, podepsaným samotným žalovaným (jako jednatelem). V tomto insolvenčním návrhu se výslovně uvádí, že dlužník je v úpadku, protože má více věřitelů se splatnými pohledávkami, a tyto závazky není schopen plnit, neboť je v platební neschopnosti a nedisponuje dostatečnými finančními prostředky.

8) Bez významu je tvrzení žalovaného, že v říjnu 2008 byla dlužníkovou aktiva mnohem vyšší, než v té době splatné závazky vůči celkem 32 jeho věřitelům (uvedeným v insolvenčním návrhu) s pohledávkami splatnými před 3. 10. 2008.

9) Není-li totiž dlužník schopen využít svého majetku (ať již finančních prostředků, kterými disponuje, movitých či nemovitých věcí, nebo svých pohledávek za dlužníky) k úhradě svých splatných závazků, nelze přihlížet při úvaze o tom, zda je ve smyslu § 3 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona v úpadku ve formě platební neschopnosti, ani k výši tohoto majetku; srov. obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2010 uveřejněné pod „R 80/2011“ (jde o usnesení sen. zn. 29 NSČR 10/2009, uveřejněné pod číslem 80/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 80/2011“).

10) Ostatně, kdyby neměl obstát závěr, že dlužník byl v úpadku v říjnu 2008, zcela jistě by v takovém případě bylo možno uzavřít, že dlužníkům úkon ze dne 3. 10. 2008 k jeho úpadku vedl, neboť po vyplacení částek dle rozhodnutí jediného společníka žalovanému již dlužník nebyl schopen (nedostávalo se mu k tomu prostředků) zcela dostát svým závazkům a v plném rozsahu uspokojit všechny své věřitele, jejichž pohledávky byly splatné (což uznal i dlužník tím, že dne 25. 9. 2009 podal insolvenční návrh, v němž uvedl více než třicet neuhrazených závazků splatných před 3. 10. 2008, a promítlo se to následně i v rozhodnutí o úpadku dlužníka z 18. 6. 2009).

11) Proto je věcně správný i vyhovující výrok rozsudku insolvenčního soudu (s opravou chyby v datu rozhodnutí jediného společníka).

Proti té části prvního výroku rozsudku, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek insolvenčního soudu ve vyhovujícím výroku o věci samé, podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost opírá o zásadní právní význam napadeného rozhodnutí ve věci samé (tedy o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu), namítaje, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud v dovoláním napadeném rozsahu zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc potud vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Naplnění dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud pokládal rozhodnutí jediného společníka za právní

úkon. Přitom podle rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1193/2007 a sp. zn. 29 Cdo 3646/2008, z nichž soudy vyšly, není rozhodnutí jediného společníka právním úkonem.

Jde tedy (dle dovolatele) o zjevný rozpor mezi výroky soudů a dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu. Není-li rozhodnutí jediného společníka právním úkonem, je otázka jeho (ne)účinnosti jako právního úkonu irelevantní. Podle citované judikatury Nejvyššího soudu není usnesení valné hromady (respektive rozhodování jediného společníka vykonávajícího její působnost) jednáním dlužníka.

Analogické uplatnění ustanovení týkajících se výkladu a platnosti právních úkonů (jež judikáty Nejvyššího soudu připouštějí a jimiž soudy argumentují též) na tomto závěru nic nemění.

Dovatel rovněž zdůrazňuje nesouhlas se závěrem odvolacího soudu, že bez určovacího rozsudku o neúčinnosti úkonu dlužníka by se do majetkové podstaty dlužníka nemohlo dostat žádné plnění z tohoto úkonu.

Míní, že žalobkyně (jestliže měla rozhodnutí jediného společníka za rozporné s právními předpisy) mohla podat žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí, jak to pro tyto případy umožňuje obchodní zákoník.

Existenci vady, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (naplnění dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), spatřuje dovolatel v tom, že soudy rozhodly na základě skutečností, které vůbec nebyly předmětem dokazování, a tedy v něm nemají oporu.

Konkrétně jde o stanovení okamžiku, kdy se měl dlužník dostat do úpadku. Soudy shodně dospěly k závěru, že žalovaný neprokázal, že dlužník nebyl v době přijetí rozhodnutí jediného společníka v úpadku, přestože byl (žalobkyní) předložen znalecký posudek, ze kterého tato skutečnost jednoznačně vyplývá (disponibilní finanční prostředky dlužníka několikanásobně převyšovaly veškeré jeho splatné i nesplátané závazky), na což dovolatel během řízení opakovaně poukazoval. V řízení nebyl předložen žádný důkaz, který by zpochybnil závěry znaleckého posudku.

Soudy tedy rozhodly (usuzuje dovolatel) podle své vlastní (ničím nepodložené) úvahy. Stručná argumentace odvolacího soudu, opírající se o insolvenční návrh dlužníka z doby mnohem pozdější, nemůže obstát, stejně jako argumentace odvolacího soudu opírající se o R 80/2011. Kdyby byl v rámci dokazování i správně zjištěn skutkový stav věci, bylo by zřejmé (jak ostatně – mimo jiné – vyplývá ze znaleckého posudku), že závazky dlužníka byly v době rozhodování jediného společníka zcela kryty finančními prostředky dlužníka (nikoliv pohledávkami).

Dovatel se neztotožňuje ani se závěrem odvolacího soudu, že kdyby neobstál závěr, že dlužník byl v úpadku v říjnu 2008, zcela jistě by bylo možno uzavřít, že dlužníkům úkon ze dne 3. 10. 2008 k jeho úpadku vedl.

Dovolatel „nerozumí“ tomu, na základě jakých důkazů odvolací soud k tomuto závěru dospěl, když v řízení nebyly zkoumány příčiny dlužníkovy úpadku (ač k tomu dovolatel nabízel důkazy). Soudy však k těmto důkazům z neznámých důvodů nepřihledly, ani se s nimi nevypořádaly, což dovolatel považuje za zásadní vadu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout (jako nepřipustné), popřípadě zamítnout.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. žalobkyně uvádí, že odvolací soud v napadeném rozhodnutí nepolemizuje s konstantní judikaturou Nejvyššího soudu o tom, že usnesení valné hromady není právním úkonem, protože jím nedochází ke vzniku, změně nebo zániku právních vztahů vně společnosti. Odvolací soud poukazuje na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3646/2008, ze kterého vyplývá, že za určitých okolností je analogická aplikace ustanovení, která upravují výklad a platnost právních úkonů, nutná také na ustanovení valné hromady nebo rozhodnutí jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady.

Rozhodnutí jediného společníka z 3. 10. 2008, o rozdělení zisku ve výši 1 565 000 Kč a jeho výplatě, vedlo k výplatě zisku přesto, že dlužník byl v té době již prokazatelně v úpadku a měl řadu věřitelů s neuspokojenými pohledávkami. V důsledku rozhodnutí jediného společníka tak došlo ke zvýhodnění některých věřitelů (žalovaného) na úkor věřitelů ostatních ve smyslu § 241 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona. Soudy tedy postupovaly správně, jestliže dospěly k závěru, že na rozhodnutí jediného společníka je třeba analogicky nahlížet jako na právní úkon dlužníka, který je neúčinný ve smyslu ustanovení § 241 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona, neboť jde o zvýhodňující úkon, který dlužník učinil v době, kdy již byl v úpadku.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. poukazuje žalobkyně na to, že soudy o věci rozhodly na základě řádně provedeného dokazování v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů. Dovolatel v podstatě namítá neúplnost a nesprávnost zjištění skutkového stavu věci, která však není dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. V souladu s platnou právní úpravou platí, že nesprávnost skutkových zjištění lze zpochybnit pouze dovolacím důvodem dle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., jenž je ale v této věci nepřipustný.

N e j v y š š í s o u d d o v o l á n í z a m í t l .

Z o d ů v o d ě n í :

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného rozhodnutí je na danou věc zásadně uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 29. 12. 2011 (tj. naposledy ve znění zákona č. 188/2011 Sb.).

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí v této věci jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Nejvyšší soud shledává dovolání v této věci přípustným dle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., když zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje řešení otázky, zda neúčinným právním úkonem dlužníka ve smyslu ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona může být i rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným. Potud jde o otázku dovolacím soudem v insolvenčních souvislostech neřešenou.

Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 235 insolvenčního zákona neúčinnými jsou právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Za právní úkon se považuje též dlužníkovy opomenutí (odstavec 1). Neúčinnost dlužníkových právních úkonů se zakládá rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce, kterou bylo odporováno dlužníkovým právním úkonům (dále jen „odpůrčí žaloba“) (odstavec 2).

Podle § 241 insolvenčního zákona zvýhodňujícím právním úkonem se rozumí právní úkon, v jehož důsledku se některému věřiteli dostane na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu jinak náleželo v konkursu (odstavec 1). Zvýhodňujícím právním úkonem se rozumí pouze právní úkon, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku, nebo právní úkon, který vedl k dlužníkovu úpadku. Má se za to, že zvýhodňující právní úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem concern, je úkonem, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku (odstavec 2). Zvýhodňujícími právními úkony jsou zejména úkony, kterými dlužník a) splnil dluh dříve, než se stal splatným, b) dohodl změnu nebo nahrazení závazku ve svůj

neprospěch, c) prominul svému dlužníku splnění dluhu nebo jinak dohodl anebo umožnil zánik či nesplnění svého práva, d) poskytl svůj majetek k zajištění již existujícího závazku, ledaže jde o vznik zajištění v důsledku změn vnitřního obsahu zastavené věci hromadné (odstavec 3). Zvýhodňujícím právnímu úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby (odstavec 4).

Zvýhodňujícím právním úkonem není a) zřízení zajištění závazku dlužníka, obdržel-li za ně dlužník současně přiměřenou protihodnotu, b) právní úkon učiněný za podmínek obvyklých v obchodním styku, na základě kterého dlužník obdržel přiměřené protiplnění nebo jiný přiměřený majetkový prospěch, a to za předpokladu, že nešlo o úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, a že osoba, v jejíž prospěch byl úkon učiněn, nemohla ani při náležitě pečlivosti poznat, že dlužník je v úpadku, nebo že by tento úkon mohl vést k úpadku dlužníka, c) právní úkon, který dlužník učinil za trvání moratoria nebo po zahájení insolvenčního řízení za podmínek stanovených tímto zákonem (odstavec 5).

Výše citovaná ustanovení insolvenčního zákona nedoznala změn od rozhodnutí o úpadku dlužníka (18. 6. 2009) do vydání napadeného rozhodnutí.

Nejvyšší soud úvodem podotýká, že k mezím rozhodování o odpůrcí žalobě insolvenčního správce podle § 235 a násl. insolvenčního zákona se zčásti vyjádřil již v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011, v němž na dané téma uzavřel, že:

1) Podle ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona lze odporovat jen právním úkonům dlužníka.

2) Ponechají-li se stranou právní úkony, které dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, v rozporu s ustanoveními § 111 a § 246 odst. 2 insolvenčního zákona, lze podle ustanovení § 235 až § 243 insolvenčního zákona odporovat jen těm právním úkonům dlužníka, jež jsou taxativně vypočteny v ustanoveních § 240 až § 242 insolvenčního zákona.

3) Projev vůle, jímž dlužník plní dluh (peněžitý závazek) svému věřiteli, je právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 obč. zák., jelikož jde o projev vůle směřující k zániku povinnosti splnit dluh (závazek). Takovým právním úkonem je i projev vůle, jímž třetí osoba plní dluh (peněžitý závazek) dlužníkovi věřiteli se souhlasem dlužníka ve smyslu § 332 odst. 1 obč. zák.

4) Závěr formulovaný v předchozím odstavci neodporuje obsahu usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 531/2003, neboť splněním dluhu (závazku), a tedy projevem vůle směřující k zániku dluhu (závazku) (právním úkonem), není každý bankovní převod peněžních prostředků ani každý výběr peněžních

prostředků v hotovosti nebo (v intencích zkoumaného usnesení) každý výběr peněžních prostředků z pokladny podnikatele.

Také dřívější úpadková úprava (v režimu zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. 12. 2007 – dále též jen „ZKV“) měla (ve spojení s ustálenou judikaturou) za odporovatelné nebo neúčinné jen „právní úkony“ dlužníka (úpadce). Ohledně „ze zákona“ neúčinných právních úkonů dlužníka (úpadce) srov. § 4a odst. 1 písm. a), § 5d odst. 1 písm. d), § 9c, § 14 odst. 1 písm. a) a § 15 ZKV a ohledně odporovatelných právních úkonů dlužníka (úpadce) srov. § 16 ZKV ve spojení s § 42a zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku.

V judikatuře srov. k tomu shodně např. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, Opjn 8/2006, uveřejněné pod číslem 74/2007 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 459 – 461 (739 – 741) nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Odo 788/2006, uveřejněný pod číslem 114/2009 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.

Judikatura Nejvyššího soudu je též ustálena v závěru, podle kterého usnesení valné hromady obchodní společnosti sice není „právním úkonem“ společnosti, jde však – v intencích § 2 odst. 1 obč. zák. – o „jinou skutečnost“, se kterou zákon v konkrétních, v něm určených, případech spojuje vznik, změnu nebo zánik právních vztahů (srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 1998, sp. zn. 1 Odon 60/97, uveřejněného pod číslem 64/1998 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek).

Závěr, že stejný charakter jako rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti má i rozhodnutí jediného společníka obchodní společnosti v působnosti valné hromady, tedy, že rozhodnutí jediného společníka obchodní společnosti v působnosti valné hromady sice není právním úkonem obchodní společnosti, je však – v intencích § 2 odst. 1 obč. zák. – „jinou skutečností“, se kterou zákon v konkrétních, v něm určených případech, spojuje vznik, změnu nebo zánik právních vztahů, se přitom podává již z výše zmíněných usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1193/2007 a sp. zn. 29 Cdo 3646/2008 (ve druhém z nich je citována další judikatura na dané téma).

Přitom v „konkursních souvislostech“ (v režimu zákona o konkursu a vyrovnání) Nejvyšší soud též již uzavřel, že rozhodnutí valné hromady dlužníka je neúčinným jednáním dlužníka ve smyslu ustanovení § 4a odst. 1 písm. a) ZKV, bez zřetele k tomu, že nebylo „právním úkonem“ dlužníka (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007, uveřejněný pod číslem 80/2010 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek). K tomu lze dodat, že týž závěr by se prosadil i tam, kde rozhodnutí odporující ustanovení § 4a odst. 1 ZKV přijal místo valné hromady obchodní společnosti jediný společník obchodní společnosti v působnosti valné hromady (jak uvedeno výše, rozhod-

nutí jediného společníka má v dotčených souvislostech stejný charakter jako rozhodnutí valné hromady).

Nejvyšší soud pak pro danou věc uzavírá, že v posouzení otázky, zda odpůřčí žalobou ve smyslu ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona lze odporovat rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti nebo rozhodnutí jediného společníka obchodní společnosti v působnosti valné hromady (přijatému podle obchodního zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013) neshledává rozdíl mezi „konkursní“ úpravou (v režimu zákona o konkursu a vyrovnání) a úpravou „insolvenční“ (v režimu insolvenčního zákona) a nevidí důvod, pro který by ustálené judikatorní závěry zformulované na dané téma při výkladu odporovatelných a neúčinných právních úkonů dlužníka (úpadce) podle zákona o konkursu a vyrovnání neměly platit při výkladu odporovatelných a neúčinných právních úkonů dlužníka podle insolvenčního zákona.

Lze tedy shrnout, že odpůřčí žalobou ve smyslu ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona lze odporovat též rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti nebo rozhodnutí jediného společníka obchodní společnosti v působnosti valné hromady přijatému podle obchodního zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013.

Oponuje-li dovolatel shodnému závěru odvolacího soudu poukazem na možnost žalobkyně podat žalobu o určení neplatnosti rozhodnutí jediného společníka (v režimu ustanovení § 131 obch. zák.), pak přehlíží, že podstata neúčinnosti ve smyslu ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona tkví právě v tom, že neúčinností právního úkonu není dotčena jeho platnost; v insolvenčním řízení však dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty (srov. § 236 odst. 1 insolvenčního zákona).

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. Nejvyšší soud uvádí následující:

Namítá-li dovolatel v rámci takto ohlášeného dovolacího důvodu, že soudy při posouzení otázky, zda rozhodnutí jediného společníka bylo přijato v době, kdy byl dlužník v úpadku, rozhodly na základě skutečností, které vůbec nebyly předmětem dokazování, a tedy v něm nemají oporu, pak – posuzováno podle obsahu – uplatňuje dovolací důvod dle § 241a odst. 3 o. s. ř., jenž (podle dikce tohoto ustanovení) nemá u dovolání přípustného podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. k dispozici.

Nelze-li prostřednictvím tohoto argumentu zpochybnit závěr, že rozhodnutí jediného společníka bylo přijato v době, kdy dlužník byl v úpadku (vybudovaný na skutkových závěrech ze znaleckého posudku a z listin, jež mu byly podkladem), pak již nemá smysl zkoumat, zda byl regulérně přijat závěr, že kdyby dlužník ještě nebyl v úpadku, rozhodnutí jediného společníka by k dlužníkovu úpadku vedlo.

Jen pro úplnost lze v těchto souvislostech (k dovolatelovu poukazu na jeho důkazní návrhy) uvést, že v závěru jednání, jež předcházelo jednání, při kterém insolvenční soud vynesl rozsudek, dovolatel uvedl, že nemá další návrhy na doplnění dokazování, a v průběhu odvolacího řízení podle obsahu spisu též žádné důkazní návrhy neměl.

Jelikož vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl, když dovolateli se jeho prostřednictvím nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí (§ 243b odst. 2 o. s. ř.).

INHALT*)

Entscheidungen in Strafsachen

- Nr. 26 I. Als einem anderen Wettbewerber oder Verbraucher zugefügter Nachteil im Sinne des § 248 Abs. 1 StGB gilt irgendein Nachteil materiellen und immateriellen Charakters. Ein Vermögensnachteil hat in der Regel den Charakter geldlich auszudrückenden Schadens (Nachteils). Der Begriff Nachteil ist jedoch von breiterer Bedeutung als der Begriff Schaden, der sich jedoch, angesichts dessen, dass es hierbei um (wirtschaftlichen) Wettbewerb geht, letzten Endes, mitnichten jedoch unmittelbar, auch auf materiellem Gebiet äußern kann. Den Wettbewerbern oder Verbrauchern muss tatsächlich ein Nachteil entstanden sein. Auch wenn das Strafgesetzbuch hier den Plural verwendet, reicht es auch, wenn der Nachteil einem einzigen Wettbewerber oder Verbraucher entstanden ist, wenn die Voraussetzung eines ‚größeren Umfanges‘ erfüllt ist. Als Nachteil in der immateriellen Sphäre gelten namentlich die Schädigung des guten Rufes des Wettbewerbers, seines guten Namens, der Vertrauenswürdigkeit seines Unternehmens, die Herabsetzung der Qualität seiner Erzeugnisse, die Störung des Ganges oder der Entwicklung des Unternehmens des Wettbewerbers, usw.
- II. Die Straftat des Verstoßes gegen die Vorschriften über die Regeln des lautereren Wettbewerbs gemäß § 248 Abs. 1 StGB in Form des unlauteren Wettbewerbs unterscheidet sich in dem Punkt von handelsrechtlichen Regelung des unlauteren Wettbewerbs gemäß § 44 ff. des HGB*, wo es ausreicht, dass die Handlung des unlauteren Wettbewerbs potenziell fähig ist, anderen Wettbewerbern, Verbrauchern oder sonstigen Kunden Nachteile zu verursachen, dass sie verlangt, dass den Wettbewerbern oder Verbrauchern solch ein Nachteil in größerem Ausmaß tatsächlich entstanden ist, ggf. dass der Straftäter sich selbst oder Drittpersonen unberechtigte Vorteile verschafft hat. Für einen Nachteil materiellen Charakters, der in Geld beziffert werden kann, gilt als Nachteil ‚größeren Ausmaßes‘ ein Betrag von mindestens 50 000 CZK. Geht es um einen Nachteil immateriellen Charakters, dann sollte dessen Belang vergleichbar mit einem ‚größeren Ausmaß‘ eines materiellen Nachteils sein. Der einem Wettbewerber oder Verbraucher zugefügte Nachteil ‚größeren Ausmaßes‘ kann teils durch einen materiellen Nachteil und teils durch einen immateriellen Nachteil erfüllt sein. Die entsprechenden Kriterien sind überwiegend ökonomischen Charakters und können sich gegenseitig überdecken.
- III. Wenn ein Straftäter mit seiner Tat einen materiellen Nachteil in ‚größeren Ausmaß‘ (also mindestens 50 000 CZK) verursacht und erfüllt hat, ist es nötig, dass das Gericht zumindest den ‚größeren Mindestumfang‘ solch eines Nachteils im Urteilsspruch zumindest in Form des konkreten Mindestbetrags anführt und in der Urteilsbegründung erklärt, aufgrund welcher durchgeführter Beweise es zu diesem gelangt ist (§ 120 Abs. 3 a § 125 Abs. 1 StPO).
- IV. Das Gericht kann den Geschädigten mit Verweis auf die in § 229 Abs. 1 StPO (d.h. auf den Mangel von Unterlagen in der Beweisführung und die Notwendigkeit deren weiteren Durchführung) angeführten Gründe dann nicht auf ein Verfahren in zivilrechtlichen oder auf ein Verfahren vor einem anderen Organ betreffs Geltendmachung von Schadenersatzansprüchen verweisen, wenn die Höhe dieses Schadens und dies auch als Bestandteil eines Nachteils (§ 248 Abs. 1 StGB.) gesetzliches Merkmal einer Straftat ist und das Gericht diesen vom Gesichtspunkt der Schuld aus zumindest in Mindesthöhe als ausreichend erwiesen ansieht, bzw. ist das Gericht gemäß § 2 Abs. 5 und § 89 Abs. 1 Buchst. e) StPO verpflichtet, diesen zu Zwecken des Schuldurteils zu beweisen (d.h. als rechtlich relevante Folge, bzw. Auswirkung der Straftat, deren gesetzliches Merkmal der Schaden ist – sei es als Teil eines Nachteils in größerem Umfang). In solch einem Fall muss die Höhe des Schadens auf stichhaltige Weise festgestellt werden, Grund für eine Verfahrensweise gemäß § 229 Abs. 1 StPO könnten dann lediglich andere Tatsachen sein, als die Unmöglichkeit den Umfang des Schadens feststellen zu können (§ 228 Abs. 1, Satzteil hinter dem Semikolon, der StPO).
- Nr. 27 I. Wenn ein Straftäter allein oder als Mittäter Zahlungsmittel fälscht oder verfälscht, in der Absicht, sie als gültig oder echt zu verwenden und diese selbst anschließend auf diese Weise

*) Dieser Text wurde in der deutschen Sprache zur Information der Leser des Novatrix Verlags vorbereitet.

verwendet, begeht er lediglich die Straftat der unberechtigten Beschaffung, Fälschung und Verfälschung von Zahlungsmitteln gemäß § 234 Abs. 3, alinea 1, StGB., und mitnichten auch gemäß § 234 Abs. 3, alinea 2, StGB., da er lediglich die Absicht in die Tat umsetzt, ein Zahlungsmittel als echt und gültig zu verwenden, dass er zum Zeitpunkt seiner Fälschung oder Verfälschung bereits besaß.

Wenn der Straftäter gefälschte Zahlungsmittel zur bargeldlosen Zahlung verwendet und und hiermit gleichzeitig mitnichten nur geringen Schaden an fremden Vermögen verursacht hat, darf diese Strafhandlung nicht lediglich nur als Straftat der unberechtigten Beschaffung, Fälschung und Verfälschung gemäß § 234 Abs. 3 StGB qualifiziert werden, sondern dazu auch als Straftat des Betrugs gemäß § 209 Abs. 1 StGB, wobei es hierbei um in einfachwirkender Konkurrenz verübte Straftaten geht. Die sog. faktische Konsumtion ist in solch einem Falle ausgeschlossen, denn im Hinblick auf den Tatbestand der verübten Straftat des Betrugs kann sie angesichts der Verschiedenartigkeit der Objekte beider Straftaten und des Umstands, dass eine Straftat gemäß § 234 Abs. 3 des StGB weder die Bereicherung des Straftäters oder einer Drittperson, noch die Verursachung eines Schadens erforderlich macht, in der Regel nicht als wenig relevantes Nebenprodukt einer Grundstrafat angesehen werden.

II. Die von einem Geldinstitut aufgrund eines Girokontovertrags auf dem Konto geführten Geldmittel sind nicht in Besitz des Kontoinhabers, zu dessen Gunsten das Konto eröffnet wurde, sondern in Besitz des Geldinstituts. Wenn ein Straftäter daher unberechtigt Geldmittel von diesem Konto geschöpft hat, ist der Schaden dem Geldinstitut entstanden und mitnichten dem Kontoinhaber. Der Geschädigte ist daher das Geldinstitut.

Nr. 28 Den Tatbestand des ‚Vergehens‘ der Vereitelung einer Amtsentscheidung und Ausweisung gemäß § 337 Abs. 1 Buchst. a) StGB. erfüllt derjenige, dem als Fahrzeugführer gemäß § 123c Abs. 3 und § 123d Abs. 1 von Gesetz Nr. 361/2000 Slg., Straßenverkehrsgesetz, im Wortlaut späterer Vorschriften, aufgrund einer Entscheidung des Organs der öffentlichen Macht der Führerschein entzogen worden ist und der dennoch in der Zeit binnen eines Jahres ab Entzug des Führerscheins laut dieser gesetzlichen Bestimmung ein Kraftfahrzeug geführt hat. Wenn er das Kraftfahrzeug nach dieser Frist geführt hat, obwohl er es versäumt hat, die Rückgabe des Führerscheins zu beantragen, hat er sich nicht des ‚Vergehens‘ gemäß § 337 Abs. 1 Buchst. a) des StGB schuldig gemacht. Solch eine Handlungsweise, die keinesfalls im Einklang mit dem Gesetz ist, ist als Ordnungswidrigkeit gemäß § 125c Abs. 1 Buchst. e) Punkt 1 von Gesetz Nr. 361/2000 Slg., im Wortlaut späterer Vorschriften anzusehen. Ähnlich gilt dies für Inhaber von Führerscheinen gemäß § 123c Abs. 7, 8 des zuletzt zitierten Gesetzes. Genauso wenig weist die Handlung eines Fahrzeugführers, dem die Strafe oder Sanktion des Tätigkeitsverbotes auferlegt wurde, die im Verbot des Führens von Kraftfahrzeugen für die Dauer von mindestens einem Jahr besteht und der die auferlegte Strafe oder Sanktion zwar ausgeübt hat, aber bisher nicht seine gesetzliche verordnete fachliche und gesundheitliche Befähigung zur Rückerstattung des Führerscheins nachgewiesen hat und dennoch ein Kraftfahrzeug geführt hat, die gesetzlichen Merkmale der ‚Vergehens der Vereitelung einer Amtsentscheidung und Ausweisung‘ gemäß § 337 Abs. 1 Buchst. a) des StGB auf, aber solch eine Handlung darf sehr wohl als die obig beschriebene Ordnungswidrigkeit angesehen werden.

Nr. 29 Die gesetzliche Bedingung zum Ausspruch der Pflicht des Schuldigen, die Verfahrenskosten des Strafverfahrens zu tragen, ist bereits dadurch erfüllt, dass er rechtskräftig für schuldig befunden wurde, wobei nebensächlich ist, wie die Tat, derer er strafgerichtlich als schuldig befunden wurde, rechtlich qualifiziert wird. Wenn in einem Strafverfahren, das wegen einer Tat geführt wird, die in der Anklage als einfachwirkende Konkurrenz der Straftaten der Körperverletzung und des Landfriedensbruches (Ausschreitung) qualifiziert wird, zu Zwecken des Strafverfahrens und zur Klärung der Entstehung und des Charakters der Verletzungen des Geschädigten ein Sachverständigengutachten erstellt wird, zu dessen Erstellung mindestens zwei Gutachter herangezogen wurden, wobei der Beschuldigte nach der Durchführung dieses Beweises in der Hauptverhandlung rechtskräftig lediglich der Straftat des Landfriedensbru-

ches (Ausschreitung) schuldig befunden wurde, wird ihm die Pflicht auferlegt, die mit der Erstellung dieses Sachverständigengutachtens verbundenen Kosten im Sinne des § 152 Abs. 1 Buchst. e), Abs. 3 StPO, § 3 Buchst. a) Verordnung Nr. 312/1995 Slg., im Wortlaut späterer Vorschriften, in dem der Pauschalbetrag des Strafverfahrens der Kosten von Strafverfahren festgelegt ist, zu ersetzen. Die Pflicht, für die Verfahrenskosten lediglich in deren Grundbemessung laut § 1 der zitierten Verordnung aufzukommen, käme nur dann in Erwägung, wenn das Sachverständigengutachten nur zu der Tat erstellt wurde, hinsichtlich derer der Beschuldigte als unschuldig befunden wurde.

- Nr. 30 Unter der ‚gerichtliche Aufforderung‘ im Sinne der Merkmale der Straftat der Vereitelung einer Amtsentscheidung und Ausweisung gemäß § 337 Abs. 1 Buchst. f) StGB ist die Aufforderung zum Antritt einer unbedingten Freiheitsstrafe gemäß § 321 Abs. 1 der StPO zu verstehen. Den Charakter solch einer Aufforderung entbehrt ein Beschluss, kraft dessen gemäß § 323 Abs. 1 StPO der Aufschiebung des Vollzugs der Freiheitsstrafe gewährt wird und dies unter Anführung des Datums, bis zu dem der Strafaufschiebung gewährt wird. In solch einem Falle ist es notwendig, eine erneute Aufforderung gemäß § 321 Abs. 1 StPO zu tätigen, die auch mit dem Beschluss über den Aufschiebung des Strafvollzugs des Freiheitsentzuges verbunden sein kann.
- Nr. 31 Wenn der Geschädigte ordentlich und rechtzeitig Anspruch auf den Ersatz eines durch eine Straftat verursachten Schadens erhoben hat (§ 43 Abs. 3 StPO) und als Zubehör dieses Anspruchs auch Verzugszinsen verlangt, ist das Gericht verpflichtet, sich auch mit diesem Antrag zu befassen, und sofern der Anspruch berechtigt ist, muss es dem Geschädigten ebenfalls Verzugszinsen gemäß § 228 Abs. 1 StPO zuerkennen*. Bei der Schadenersatzhaftung gemäß Bürgerlichen Gesetzbuch ist aus Sicht des Beginns des Verzugs des Beschuldigten im Strafverfahren gewöhnlich entscheidend, wann das Polizeiorgan, nachdem es das Ermittlungsverfahren als abgeschlossen und dessen Ergebnisse aus ausreichend zur Anklageerhebung angesehen hat, es dem Beschuldigten ermöglicht hat, die Akten zu studieren (§ 166 Abs. 1 StPO), sofern die Akte den ordentlichen Schadenersatzanspruch enthält und der Beschuldigte so aus dem Akteninhalt von diesem erfahren konnte. Dis schließt jedoch nicht aus, dass der Beschuldigte die Möglichkeit haben konnte, zu einem anderen Zeitpunkt von diesem Umstand zu erfahren. Entscheidend ist jedoch immer die Feststellung, zu welchem Zeitpunkt die Willensäußerung des Geschädigten tatsächlich in die Verfügungssphäre des Beschuldigten gelangt ist, worin die konkrete und objektive Möglichkeit des Beschuldigten zu verstehen ist, sich mit dem Inhalt des vom Geschädigten an ihn adressierten Schadenersatzanspruches bekannt zu machen.

Entscheidungen nach dem Sachen Bürgerlichen, Handels- und Verwaltungsrecht

- Nr. 62 Wenn der Vollstreckungstitel eine notarielle Niederschrift mit Bewilligung zur Vollstreckung ist und wenn der Pflichtige gemäß § 268 Abs. 1 Buchst. h) der ZPO die Einstellung der Vollstreckung (Exekution) mit der Begründung verlangt, der Berechtigte habe laut materiellem Recht keinen Anspruch auf die eingeforderte (erwartete) Erfüllung, entscheidet das Gericht auch dann über diesen Antrag des Pflichtigen, nachdem die Forderung samt Zubehör und Vollstreckungskosten bereits erwirkt worden sind.
- Nr. 63 Methodik des Obersten Gerichts in Bezug auf den Ersatz eines immateriellen Schadens – d.h. Gesundheitsschadens (Schmerz und Erschwerung der gesellschaftlichen Betätigung laut § 2958 des BGB)
- Nr. 64 Ein in der Uneinbringlichkeit einer Forderung nach deren Verjährung bestehende Schaden entsteht nicht unwillkürlich durch Ablauf der Verjährungszeit, sondern in dem Augenblick, in dem angesichts der Umstände des Falles keinerlei Zweifel mehr bestehen, dass der Schuldner

* Anmerkung der Redaktion: siehe § 563, § 517 Abs. 1, 2 von Gesetz Nr. 40/1964 Slg., BGB, wirksam bis zum 31. 12. 2013, auf angemessene Weise vergleiche § 1970, § 1958 Abs. 2, § 1959 von Gesetz Nr. 89/2012 Slg., des BGB, wirksam ab dem 1. 1. 2014.

es ablehnt, freiwillig zu leisten und die unbefriedigte Forderung gerichtlich uneintreibbar ist und dies ohne Rücksicht darauf, ob ihretwegen ein Gerichtsverfahren läuft oder nicht.

- Nr. 65 Kraft Anfechtungsklage im Sinne der Bestimmung des § 235 ff. des Insolvenzgesetzes können auch der Beschluss der Gesellschafterversammlung einer Handelsgesellschaft oder der Beschluss des Alleingeschafters einer Handelsgesellschaft in Ausübung der Befugnisse der Gesellschafterversammlung angefochten werden, die laut Handelsgesetzbuch in der wirksamen Fassung bis zum 31. 12. 2013 angenommen wurde.

CONTENTS*)

Resolution in Criminal Law Cases

No. 26 I. Injury inflicted upon other competitors or consumers within the meaning of Section 248(1) of the Penal Code is any injury that may have both material and non-material character. As a rule, material injury shall have the nature of damage expressible in money. As injury has a much broader meaning than damage, it also embraces immaterial injury which, however, with a view to the fact that economic competition is involved, may ultimately, even if not immediately, manifest itself also in the material sphere. Competitors or consumers may actually suffer injury. Even though the Penal Code uses the plural in this case, the infliction of injury on a single competitor or consumer is sufficient provided that it fulfils the requirement of larger extent. Injury in the non-material sphere shall include, for example, disparagement of the competitor's reputation or good name, the credibility of the competitor's business, impairment of the quality of the competitor's products, disruption of the operations or the development of the competitor's business, etc.

II. The crime of violating regulations conditioning the rules of economic competition pursuant to Section 248(1) of the Penal Code in the form of unfair competition differs from the commercial legal regulation of unfair competition laid down in Section 44 et seq. of the Commercial Code*, in which case it is sufficient for any unfair competitive conduct to be merely capable of inflicting injury on other competitors, consumers or other customers, in particular by requiring that such other competitors or consumers actually suffer injury of a larger extent and/or that the offender gained an unlawful advantage of a larger extent for themselves or for another party. As regards injury of a material nature, which may be expressed in money, a conclusion on such injury being of a larger extent may be made if the amount exceeds a minimum of CZK 50,000. In case of injury of an immaterial nature, its significance should be comparable with the larger extent of material injury. The larger extent of injury inflicted upon competitors or consumers may be satisfied in part by material injury and in part by immaterial injury. Whereas the criteria are mostly of an economic nature and they may variously intermingle.

III. Where the offender has fulfilled the larger extent requirement for material injury with their act (i.e. a minimum of CZK 50,000), it is necessary for the court to at least mention the minimum ascertained larger extent of such injury in the verdict of its decision, namely by specifying the concrete minimum amount, and to explain in the rationale thereof the method used for the calculation of the same based on the introduced evidence (Section 120(3) and Section 125(1) of the Code of Criminal Procedure).

IV. The court may neither refer the aggrieved party to civil proceedings nor to proceedings held before another body by pointing out the reasons defined in Section 229(1) of the Code of Criminal Procedure (i.e. lack of basic documents as regards the introduction of evidence and the need for the further introduction of the same) with respect to a filed claim for damage compensation, if the amount of such damage, even if it forms only a part of injury (Section 248(1) of the Penal Code), constitutes the legal characteristics of a criminal offence and the court, at least in the minimum amount in terms of guilt, considers it sufficiently demonstrated, respectively the court is obligated to demonstrate the same for the purpose of deciding on guilt in accordance with Section 2(5) and Section 89(1)(e) of the Code of Criminal Procedure (i.e. as a legally relevant consequence and/or effect of the criminal offence, the legal characteristic of which is the damage, even if it forms only a part of the injury of a larger extent). In such a case, the amount of damage shall be determined in a reliable manner and the grounds for applying the procedure pursuant to Section 229(1) of the Code of Criminal Procedure can only constitute facts other than the inability to determine the extent of the inflicted damage (part of clause after semicolon of Section 228(1) of the Code of Criminal Procedure).

*) This text in the English Language has been prepared for reader's information by Novatrix publishers.

No. 27 I. When the offender either alone or as an accessory forges or alters a means of payment with the intent to use such means of payment as authentic or valid and subsequently uses the same in this manner, the individual commits thereby only the criminal offence of unauthorised obtainment, forgery and alteration of a means of payment in accordance with Section 234(3), Subparagraph 1 of the Penal Code and not concurrently pursuant to Section 234(3), Subparagraph 2 of the Penal Code, because the individual merely accomplishes the intent of using as authentic and valid the means of payment, which the individual has already possessed at the time of the forgery or alteration thereof.

If the offender used the forged means of payment for a cashless payment and, at the same time, caused more than negligible damage to another person's property, such conduct should be adjudged not only as the criminal offence of unauthorised obtainment, forgery and alteration of a means of payment pursuant to Section 234(3) of the Penal Code but also as the criminal offence of fraud under Section 209(1) of the Penal Code, whereas these crimes are deemed to have been committed in single-action concurrence. In such an event, the so-called factual consumption is excluded since, with regard to the *res gestae* of the committed criminal offence of fraud, it cannot be, as a rule, considered a circumstantial, less significant product of the basic criminal offence, in particular with a view to the diversity of the objects of both criminal offences and the fact that the criminal offence according to Section 234(3) of the Penal Code requires neither the enrichment of the offender or of another person nor the infliction of damage.

II. Pecuniary means deposited in an account kept by a banking institution based on a current account agreement are not the property of the account owner in favour of whom the account has been opened but of the banking institution. Thus, if the offender had unlawfully drawn funds from the account, the banking institution suffered damage as a result thereof and not the account owner. Accordingly, the banking institution is the aggrieved party.

No. 28 The body of the misdemeanour of obstructing the execution of an official decision and expulsion in compliance with Section 337(1)(a) of the Penal Code shall be fulfilled by an offender whose driver's licence had been suspended based on a decision of a public authority in compliance with Section 123c(3) and Section 123d(1) of Act No. 361/2000 Coll., on Road Traffic, as amended, and who was driving a motor vehicle in a period of one year from the date of suspension of the driver's licence in accordance with the legal provision cited hereinabove. If the offender, without applying for the reinstatement of the suspended driver's licence, was driving the motor vehicle after the expiry of the specified period, the offender did not commit the misdemeanour as defined by Section 337(1)(a) of the Penal Code. However, such conduct, which is not consistent with the law, may be perceived as a misdemeanour under Section 125c(1)(e)(1) of Act No. 361/2000 Coll., as amended. The same applies to a holder of a driver's licence in accordance with Section 123c, Paragraphs (7) and (8) of the last quoted act.

Likewise, the conduct of a driver, who had been subjected to the punishment or sanction of prohibition of activity consisting in the prohibition of driving all motor vehicles for a period of at least one year and who had served the imposed punishment or sanction but had not yet demonstrated their professional and physical ability to have their suspended driver's licence reinstated, was driving a motor vehicle, does not manifest the legal characteristics of the misdemeanour of obstructing the execution of an official decision and expulsion pursuant to Section 337(1)(a) of the Penal Code. Nonetheless, such conduct could be adjudged by the competent body as the misdemeanour specified hereinabove.

No. 29 The legal precondition for imposing an obligation on the accused to reimburse the costs of the criminal proceedings is fulfilled by the mere fact that the accused has been finally found guilty, whereas the legal qualification of the act, which was recognized as criminally punishable, is irrelevant. Where, within criminal proceedings initiated with respect to an act qualified in the accusation for the purposes of criminal proceedings as single-action concurrence of the

criminal offences of occasioning bodily harm and disorderly conduct, an expert opinion was drawn up in order to clarify the mechanism of the origin and nature of the injury of the aggrieved party and at least two experts were invited to assist in the presentation thereof, whereas, following the introduction of this evidence during the main hearing, the accused has been finally found guilty only of the criminal offence of disorderly conduct, an obligation shall be imposed on the accused to reimburse also the costs associated with the presentation of the expert opinion within the meaning of Section 152(1)(e)(3) of the Code of Criminal Procedure and Section 3(a) of Decree No. 312/1995 Coll., laying down the flat fee for the costs of criminal proceedings, as amended. The obligation to reimburse the costs of the proceedings only in the basic amount determined according to Section 1 of the above-specified decree could be considered in the case if the expert opinion was drawn up solely in relation to the act of which the accused has not been finally found guilty.

- No. 30 The term “court notice” within the meaning of the characteristics of the criminal offence of obstructing the execution of an official decision and expulsion pursuant to Section 337(1)(f) of the Penal Code shall be understood as the notice to appear to execute an unsuspended sentence of imprisonment under Section 321(1) of the Code of Criminal Procedure. A resolution deferring the commencement of the execution of the sentence of imprisonment is deferred in accordance with Section 323(1) of the Code of Criminal Procedure and concurrently indicating the date, to which such deferment is approved, does not have the nature of such notice. In such a case, a new notice shall be served in compliance with Section 321(1) of the Code of Criminal Procedure, which may be linked to the resolution on the deferment of the execution of the sentence of imprisonment.
- No. 31 Where the aggrieved party filed a claim in a timely and due manner for the compensation of damage inflicted by a criminal offence (Section 43(3) of the Code of Criminal Procedure) and demanded interest for delayed payment as an appurtenance to the subject claim, the court shall consider this motion as well and, if competent, the court shall award interest for delayed payment pursuant to Section 228(1) of the Code of Criminal Procedure*. As regards liability for damage under the Civil Code, the date when the police body, after having deemed the investigation completed and the results thereof sufficient for the filing of an accusation, allowed the accused to review the case file (Section 166(1) of the Code of Criminal Procedure), is usually not decisive in terms of the commencement of default of the accused within criminal proceedings, provided that the file contains the duly filed claim for damage compensation and the accused was therefore able to familiarize with the same from the file content. This does not exclude the fact that the accused was able to learn of the same at a different time. Nonetheless, the finding when the manifestation of the will of the aggrieved party came to the sphere of disposition of the accused shall be decisive at all times, i.e. when the accused had a concrete and objective possibility to familiarize with the content of the request for damage compensation addressed to the accused by the aggrieved party.

Resolutions in Civil Law, Business Law and Administration Law Cases

- No. 62 Where the enforcement title is a notarial record consenting to enforcement and the obligor demands the discontinuance of distraint pursuant to the provisions of Section 268(1)(h) of the Civil Procedure Code based on the grounds that the entitled party has no entitlement to the claimed (enforced) fulfilment under substantive law, the court shall decide on the obligor’s motion also after the claim with appurtenances and the cost of the distraint proceedings have been enforced.

* Note of the editorial office: See Section 563, Section 517(1) and (2) of Act No. 40/1964 Coll., the Civil Code, effective until December 31, 2013, cf. Section 1970, Section 1958(2), Section 1959 of Act No. 89/2012 Coll., the Civil Code, effective from January 1, 2014.

- No. 63 The methodology of the Supreme Court applied with respect to the compensation of non-material injury to health (pain and aggravated social assertion according to Section 2958 of the Civil Code)
- No. 64 Damage consisting in the uncollectibility of a claim due to its limitation does not arise upon the expiry of the limitation period but at the moment when, with a view to the circumstances of the case, it is beyond any doubt that the debtor voluntarily refuses fulfilment and the unsatisfied claim is not collectible by way of a court, regardless of the fact whether court proceedings in relation thereto are pending or not.
- No. 65 An action to challenge within the meaning of the provisions of Section 235 et seq. of the Insolvency Act may also be lodged against a decision of the general meeting of a company or a decision of a sole partner of a company made within the competence of the general meeting in accordance with the Commercial Code valid until December 31, 2013.